

HLAPEC JERNEJ OD MONT BLANCA DO BREGOV TIBERE

Iz dneva v dan se soočamo s stalnim spremljevalcem našega manjšinskega življenja - z zaščitnim zakonom. Nevarno je že, da se stvari prenamenjajo in zato ne moremo več objektivno ocenjevati naše stvarnosti. Vse to so lahko vzbudila v poslušalcu izvajanja državnega podtajnika za manjšine in dežele poslanca Luciena Caverija, ko je minuli četrtek zvečer v Gorici govoril o poteku naše zaščite v rimskem parlamentu.

Na drugem mestu obširneje in podrobneje poročamo o obisku mladega valdostanskega politika, danes člana rimske vlade. V teh vrsticah pa se - kot navadno - zaustavimo ob nekaterih aspektih tega pomembnega obiska in izjav državnega podtajnika.

Poslanec Caveri je predvsem ločil svoj nastop v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici na dva dela. V prvem je govoril o problemih kot predstavnik vlade, v drugem pa kot poslanec Union Valdotaïne. Nedvomno je težko ločiti v eni osebi dve tako važni funkciji. Poslanec iz Aoste je namreč prvi predstavnik kake manjšinske stranke v rimski vladi. Zato je razumljiva ta njegova problematičnost, biti namreč uradni predstavnik izvršne oblasti, obenem pa tudi ljudski tribun svoje narodne skupnosti in drugih manjšin v državi. Njegove izjave v svojstvu vladnega predstavnika bi nekako odgovarjale razumskemu aspektu, njegove zavzete izjave o bistvu manjšinskega boja pa odražajo srce, kot bi to izhajalo iz znanega dualizma francoskega filozofa Blaža Pascala.

Kaj lahko povzamemo iz vsega tega? Naša borba za manjšinski zakon sedaj poteka v Rimu, in sicer na najvišji stopnji državnega zakonodajnega ustroja, v parlamentu. Poslanec iz Aoste je med drugim na goriškem večeru izpostavil dilemo o obstoju velike skupne manjšinske stranke. Tako imajo Južni Tirolci SVP, imajo jo tudi v Aosti (Union Valdotaïne) - ali bi ne kazalo misliti tudi na neko podobno slovensko formacijo? Seveda, slovenska stranka (SSk) obstaja, toda ne zajema celote slovenskega prebivalstva. Pri tem je Caveri dodal kot primer malo ladinsko etnično skupnost (približno 7.000 ljudi) na Tridentinskem, ki pa je strnjena uspelo izvoliti tako svojega državnega poslanca kot tudi deželnega odbornika.

O problemu množične slovenske manjšinske stranke, ki bi zajela vse zavedne Slovence v naši deželi, smo gotovo že razmišljali. Če je bilo to v neki meri pri nas možno v času po prvi svetovni vojni, zlasti z uspešnimi izvolitvami slovenskih poslancev pod znakom lipove vejice (v povezavi z južnotirolsko planiko), pa so se po drugi poveljni dobi razmere znotraj manjšine odločno spremenile zlasti po vključitvi slovenskih levičarjev v italijanske stranke. Bo kdaj drugače?!

STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

VLADNI PODTAJNIK LUCIEN CAVERI V GORICI

POTRDITEV IN SPODBUDA

DRAGO LEGIŠA

FOTO BUMBACA

Obisk podtajnika v predsedstvu rimske vlade, poslanca Union Valdotaïne Luciena Caverija v prostorih Novega glasa na Placuti v Gorici (na sliki) nas je prijetno presenetil in smo ga vsi, ki delamo pri časniku, bili zelo veseli. Zelo hvaležni pa smo mu za nekatera njegova izvajanja, saj povsem potrjujejo pravilnost tistih naših stališč, ki so v politiki od vedno naša stalnica.

Še prej pa bi radi svoje bralce seznanili, kako se nam je podtajnik Caveri predstavil, in zlasti povedal, s kakšnimi občutki je kot poslanec iz vrst narodne manjšine sprejel imenovanje za podtajnika v predsedstvu D'Alemove

vlade. Dejal nam je, da odločitev ni bila lahka, ker se dobro zaveda, da z njo tvega celo politični samomor. Prav dobro namreč pozna okolje, v katerem se giblje, kot so mu tudi dobro znani pogledi italijanskih politikov na problematiko narodnih ali jezikovnih manjšin. Povedal je tudi, da bo svoje mesto v vladi brez obotavljanja zapustil, če bo ugotovil, da zakon o zaščiti naših pravic ne bo odobren, kot je bilo obljubljeno in večkrat zagotovljeno.

Zelo pa smo postali pozorni, ko nam je ugledni gost začel razlagati, kako naj bo po njegovem narodna manjšina politično organizirana, če hočemo, da bo uspešna. V tej zvezi je omenil "zbirno" stranko po zgledu tako Južnih Tirolcev kot Francozov v Dolini Aosta, ki so samo po zaslugi SVP (Južnotirolske ljudske stranke) in Union Valdotaïne postali in so v politiki subjekt ter morejo zato tudi sodelovati o lastni usodi.

STRAN 2

KRONIKA S CAVERIJEVEGA OBISKA NA GORIŠKEM

"V BLIŽNJI PRIHODNOSTI BO JASNO, KDO SI Z ZAŠČITO LE POLNI USTA"

ERIKA JAZBAR

V popoldanskih urah je Caveri obiskal občino Števerjan, kjer se je v občinski sejni dvorani sestel s slovenskimi upravitelji, predsednikom goriške pokrajine Brandolinom ter predsedniki Gorskikh skupnosti. Srečanje s podtajnikom je bilo za slovenske upravitelje povsem pomembno, saj je valdostanski poslanec zadolžen za narodne manjšine, gorata območja ter avtonomne dežele. Na števerjanskem županstvu je gosta sprejel prvi občan Hadrijan Corsi, orisal mu je glavne značilnosti briške občine ter podčrtal težave, ki pestijo manjše uprave v Italiji. V krajšem posegu je nadalje podčrtal, da bi mo-

Državni podtajnik pri predsedstvu vlade Lucien Caveri je bil prejšnji četrtek na obisku pri slovenski manjšini. Poslanec Union Valdotaïne, ki sodeluje kot prvi predstavnik narodnih manjšin v italijanski vladi, se je odzval vabilu stranke Slovenske skupnosti in obiskal predvsem Goriško. Na številnih srečanjih s slovenskimi družbenopolitičnimi delavci sta ga spremljala strankin tajnik in podtajnik odvetnika Berdon in Terpin.

rala naše obmejno območje ter dežela F-Jk pozorneje preučiti možnosti, ki nam jih nudijo evropski podporni načrti, saj se jih doslej v veliki meri nismo okoriščali, čeprav so le-ti posebno zanimivi za naše obmejne kraje. Nujno bi bilo, da bi se pri tem vsi odgovorni angažirali, sedli za mizo in poskrbeli za konkretne programe sodelovanja. V sejni dvorani so med drugim sodelovali tudi števerjanski občinski svetovalci večine in opozicije.

Na popoldanskem srečanju so bili prisotni slovenski župani in predsedniki GS z Goriškega, predsednik pokrajine ter predstavnik z Videmskega Firmino Marinig, pokrajinski svetovalec in predsednik GS Nadiških dolin. Vsak je spregovoril o svoji upravni enoti in o problemih, s katerimi se ubada v vsakdanjem upravljanju. Vsi so bili složni v ugotovitvi, da je nujna večja decentralizacija, saj izvaja naša dežela v imenu avtonomije, ki ji jo nudi njen

statut, pravcato centralizacijo na deželni ravni.

Predsedniki treh Gorskikh skupnosti so se hudovali nad grobim ravnanjem deželne večine, ki je kljub nasprotovanju vlade že tretjič potrdila določilo o ukinitvi GS, pri tem pa ni nudila nobene alternative. Reorganizacija omenjenih organov je nujna, nujen pa je tudi njihov obstoj, saj se manjše občine opirajo za zahtevnejše projekte ravno na GS.

STRAN 10

02 Alojz Tul
AVSTRIJSKA DRŽAVNA POGODBA...

03 Jurij Paljk / intervju
DANILO LISJAK

09 Ivan Žerjal
POMEN PESMI IN GLASBE...

NAROČNINE 2000

ENoletna za tisk in slovenijo 70.000 LIR
ENoletna za tujino 110.000 LIR
ENoletna po italijanski pošti 140.000 LIR

NAŠIM NAROČNIKOM PRIPOROČAMO,
NAJ ČIMPREJ PORAVNAJO NAROČNINE
IN TUDI PRIDOBIMO NOVE NAROČNIKE.

04 ŠKOF RAVIGNANI O OČIŠČENJU SPOMINA

06 Janez Povše
LJUBKA ŠORLI, TIHA GLASNOST...

07 Iva Koršič
ALPSKI ŽAR: TRPKA OSAMLJENOST

07 Gorazd Bajc
OB 100-LETNICI ROJSTVA ZORKA JELINČIČA

10 Danijel Devetak
BRILJANTNE MELODIJE

13 Marjan Drobež
DOLŽNOSTI NA PRVO MESTO

14 Damjan Hlede
NOV ZAKON O PORODNIŠKIH DOPUSTIH

15 Erik Dolhar
SLOVENSKI PRVAKI NA EVROPSKEM OLIMPU

SVET OKROG NAS

SSO IN ZAŠČITA

Svet slovenskih organizacij zavrača kot nesprejemljive obljube, ki jih je minister Dini dal slovenskemu ministru Ruplu v zvezi s sprejemanjem zaščitnega zakona za Slovence v Italiji. Zagotovila, da bo parlament odobril zakonski predlog v prihodnjih mesecih, pomeni novo odlašanje, še zlasti, ker si je Dini s tem hotel umiti roke, češ da je pri zakonodajnem delu parlament suveren. To v bistvu pomeni zvržanje krivde na poslance, kakor da bi vlada, če bi imela količjak odgovornosti, ne mogla vplivati vsaj na koalicijsko, na kateri je osnovana. To je dokaz popolnega pomanjkanja politične volje in občutljivosti za manjšinsko problematiko.

SSO izraža globoko solidarnost beneškima duhovnikoma Božu Zuanelli in msgr. Marinu Qualizzi, proti katerima se bo v Pordenonu začel kazenski postopek zaradi vsebine knjige *Mračna leta Benečije*. V slovenski javnosti prevladuje prepričanje, da gre za političen proces, ki je uperjen proti celotni slovenski manjšini.

ITALIJANSKA NOTRANJA POLITIKA

NOVOSTI V ITALIJI

V središču pozornosti italijanske, zlasti gospodarske javnosti je novica, da sta avtomobilska velika General Motors in Fiat sklenila dogovor o t.i. strateškem sodelovanju, kar dejansko pomeni prilagajanje potreb in zahtevam svetovnega tržišča, hkrati pa naj bi sporazum med velikanoma predstavljal ustrezen odgovor izzivu globalizacije. S tem dogovorom pa je Fiat dejansko prenehal biti le italijanska avtomobilska hiša, saj bo odslej delila skupno usodo s svojim ameriškim partnerjem. Kot se ob takih priložnostih vedno dogaja, so mnenja o dogovoru različna. Komunist Bertinotti seveda hiti poudarjati, da gre za nov primer ameriške kolonizacije, sindikalist D'Antoni obžaluje, da prizadej delavci niso mogli povedati svojega mnenja, gospodarstveniki, zlasti strokovnjaki s področja avtomobilske industrije, pa soglašajo, da največje italijansko avtomobilsko podjetje ni

moglo več biti osamljeno, če ni hotelo tvegati popolne odsotnosti na mnogih predelih svetovnega tržišča. Zato je sklenitev zavezništva, zlasti s takim velikanom, kot je ameriški GM, bila celo nujna.

Medtem se v Italiji vedno bolj bliža 16. april, ko bodo v vseh 15 deželah z navadnim statutom volitve. Slednje bodo pomembnem pokazateljem splošnega političnega razpoloženja nad 43 milijonov italijanskih volivcev. Zato ni nič čudnega, če politiki budno spremljajo potek dogodkov in jih presoja v luči bližnje volilne preizkušnje. Tako so na primer imele velik odmev besede, ki jih je na nekem predavanju izustil guverner Banke Italije Fazio, češ da sta politika in profit nezdružljivi. Kdor se zato povsem posveti politiki, se mora odpovedati dobičkonosnim dejavnostim. Tako se namreč dogaja v vseh zares demokratičnih državah. Vladna večina je tako pričela s prstom kazati na Berlusconi, ki zavzema ze-

lo vidna mesta v politiki, hkrati pa ostaja eden italijanskih gospodarskih in finančnih mogotcev. Berlusconi je seveda takoj odgovoril in levici očital, da guvernerjeve besede izkorišča v volilne namene, kar naj bi bil nov dokaz, kako se sedanja večina boji, da bo na državnozborskih volitvah izgubila večino in torej tudi oblast.

Bliža se 18. marec, ko bo potekel rok za predložitev predsedniških kandidatov in kandidatnih list za volitve 16. aprila. Nejasno je še vedno stanje v Neaplju, kjer Levi demokraci vtrajajo pri kandidaturi dosedanjega župana Bassolinija, medtem ko se Ljudska stranka tej kandidaturi upira in za mesto deželnega predsednika kandidira svoje vsedržavnega strankinega predsednika Bianca. Tako na eni kot na drugi strani pa se trudijo, da bi spor odpravili in določili skupnega kandidata.

Berlusconi je bil na nekajdnevni obisk v Izraelu, ki je seveda potekal tudi in predvsem v luči skorajšnjih volilnih preizkušenj doma. Zanimivo je, kako se je pred gostitelji oz. poslušalci hvalil, češ da je kot predsednik vlade poskrbel, da je Italija prenehala s svojo dotedanjo proarabsko politiko, in vzpostavil pravične odnose med Italijo in Izraelom. Zaklinjal se je tudi, kako njegova politična stranka odločno obsoja tudi najmanjši znak, ki bi spominjal na nacizem.

DL

O VPRAŠANJU NASLEDSTVA

AVŠTRIJSKA DRŽAVNA POGODBA IN SLOVENIJA

ALOJZ TUL

Z zvezi z zaostritvijo odnosov med Evropsko unijo in Avstrijo zaradi vstopa desničarsko usmerjene Haiderjeve svobodnjaške stranke je v Sloveniji ponovno stopilo v ospredje vprašanje njene nasledstva v Avstrijski državni pogodbi iz leta 1955, na temelju katere je bila obnovo ne neodvisnost Avstrije, ki se je ob tej priložnosti obvezala ustrezno zaščititi slovensko manjšino na Koroškem in Štajerskem ter hrvaško na Gradiščanskem. Da bo našim bralcem bolj razumljivo, za kaj pravzaprav gre, naj povemo, da kar za Slovence v Italiji pomeni Osimski sporazum s prevzeto vsebino Posebnega statuta iz leta 1954, to za koroške Slovence pomeni omenjena Državna pogodba z njenim 7. členom. Kakor se namreč mi glede zaščite sklicujemo na Posebni statut in Osimsko pogodbo, tako se Slovenci in Hrvati v Avstriji sklicujejo na 6. in 7. člen omenjene pogodbe.

Oglejmo si zato na kratko, kako je prišlo do te pogodbe. Z nacistično zasedbo leta 1938 je prenehala obstajati neodvisna avstrijska država, ker je tako postala sestavni del nemškega Reicha. Ob kon-

cu vojne leta 1945 so ozemlje nekdanje Avstrije zasedli zahodni zavezniki (Anglija in ZDA) in Sovjetska zveza. Medtem ko so bile z drugimi premaganimi državami sklenjene mirovne pogodbe v Parizu leta 1947 (med temi tudi z Italijo), pa je do ureditve avstrijskega vprašanja prišlo šele deset let pozneje. Dne 15. maja 1955 so namreč Sovjetska zveza, Velika Britanija, ZDA in Francija na eni ter Avstrija na drugi strani podpisale tako imenovano Državno pogodbo o vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije. Med pogajanji se je takratna Jugoslavija zavzemala za spremembo meje po etničnem načelu, vendar je zavezniške sile niso pri tem podprle. Zaradi tega je k pogodbi pristopila nekaj mesecev pozneje, in sicer 14. novembra. Obnovljena avstrijska republika se je v pogodbi obvezala dati posebne pravice slovenski manjšini na Koroškem in Štajerskem ter hrvaški manjšini na Gradiščanskem. Poleg tega se je avstrijska stran obvezala razpustiti nacistične organizacije oziroma prepovedati njihovo obnavljanje ter v vojaškoobrambnem pogledu biti nevtralna.

KAJ JE Z AVŠTRIJSKO DRŽAVNO POGODBO DANES

Razpad Sovjetske zveze na eni ter združitev Nemčije leta 1990 na drugi strani sta politično razmajala tudi nekatere dele obravnavane pogodbe z Avstrijo, zlasti one, ki se nanašajo na vojaške in letalske klavzule. Toliko je res, da je takrat avstrijska diplomacija štirim glavnim podpisnicam sporočila, da se ne čuti več vezana na omenjena določila. Nekateri avstrijski politiki pa od takrat načrtno trdijo, da bi bilo treba celotno pogodbo razglasiti za preživelo in zastarelo. Svobodnjaški voditelj Haider pa je večkrat pozval k njeni enostranski odpovedi, čeprav večina avstrijskih pravnih strokovnjakov meni, da avstrijska državna pogodba sodi v krog konstitutivnih mednarodnih pogodb, ki so prav glede na to svojo naravo sklenjene za nedoločen čas in so hkrati pravni temelj evropske povojne ureditve, podobno kot pariške mirovne pogodbe iz leta 1947.

Po razpadu zvezne Jugoslavije bi Sloveniji pripadalo nasledstvo v Avstrijski državni pogodbi, ki med drugim določa mejo s samostojno Slovenijo in ureja položaj slovenske manjšine na Koroškem in Štajerskem, glede varstva gradiščanskih Hrvatov pa bi bilo upravičeno nasledstvo Hrvaške.

STRAN 13

S 1. STRANI

HLAPEC...

Moramo se tudi soočiti z okvirnim zaščitnim zakonom za vse manjšine v Italiji, ki ga je parlament že odobril in ki vsaj začasno daje tudi za nas določene norme na raznih pomembnih področjih, od rabe jezika do socialnih in drugih posegov. Kot je na tem večeru sporočil predsednik goriške pokrajine, je pri nas že v teku določitev področij, kjer naj bi veljala določila za zaščito tako slovenske kot furlanske narodne skupnosti, izhajajoča iz tega okvirnega zakona.

Cankarjev Hlapec Jernej je v slovenski tradiciji in zgodovini simbol trpljenja in borbe za pravico. Tako se zgovorno in prosiče obrača na Boga v znani molitvi za pravico: *Oče naš, kateri si v nebesih... tvoje pravice iščem, ki si jo poslal na svet. Jo bomo končno le dosegli?*

POTRDI TE V...

Gre, kot vidimo, za potrditev veljavnosti in pravilnosti tiste temeljne smernice, ki jo v politiki od vedno tudi mi sami zagovarjamo, četudi za ceno zasmehovanja in morda celo roganja marsikaterega našega rojaka. Iz tega načelnega in hkrati zelo stvarnega gledanja na politiko naše kot tudi ostalih narodnih in jezikovnih manjšin izhaja naša jasna opredelitev za stranko Slovenske skupnosti, katere temeljna naloga je "zbirati" slovenske sile znotraj manjšine in se na zunaj predstavljati kot enoten in trden blok. To seveda nikakor ne pomeni idejnega poplitenja oz. odprave različnosti mnenj in prepričanj, temveč predstavlja način in obliko, ki manjšini edini omogočata, da je v politiki subjekt oziroma akter, ne pa takšno ali drugačno koristno budalo, pokoren sluga te ali one italijanske vsedržav-

ne stranke, ki ji je mar le naš glas na volitvah.

Žal nas vsa povojna zgodovina v tem pogledu ni naučila veliko, morda celo ničesar. Zadeva z našo zakonsko zaščito je nov in tudi zelo otipljiv dokaz, da je naša razcepjenost naravnost pogubna. Veseli nas zato, da je pravilnost takšne naše temeljne usmeritve prišla jasno in javno do izraza ne samo med pogovorom s podtajnikom Caverijem v prostorih Novega glasa, temveč tudi na zelo dobro obiskanem zborovanju v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

Se bomo iz izvajanj podtajnika Caverija česa naučili ali pa se še dalje v politiki vedli kot slon v stekleni palači, še dalje torej bomo pokorni slugi ljudem in strankam, ki pod pretvezo tega ali onega univerzalizma že skoraj pol stoletja imajo v pasti večino našega ljudstva v Italiji? Kdaj se bo prenehal lov na kaline?

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE V ŠPANIJU

PRODORNA ZMAGA LJUDSKE STRANKE

Na državnozborskih volitvah v Španiji je prodorna zmaga Ljudska stranka, ki ji pripada tudi dosedanja predsednik vlade Josè Maria Aznar. V novem parlamentu, kjer je 350 poslancev, bo Ljudska stranka imela absolutno večino, saj je na njeni listi bilo izvoljenih 183 poslancev, in sicer 27 več kot pred štirimi leti. Ljudska stranka je zbrala 44,65% glasov, to je dobrih 6% več kot na prejšnjih volitvah. Veliki poraženci so socialisti, katerih voditelj Joaquín Almunia je že izjavil, da bo nepreklicno odstopil. Socialistična stranka bo imela v novem parlamentu 125 poslancev, in sicer 16 manj kot do zdaj, saj je nazadovala v primerjavi z letom 1996 za štiri odstotke. Katalonska stranka bo imela 15 poslancev (enega manj), baskovska stranka pa 7 (dva več). Hud poraz so doživeli komunisti, ki so izvolili le 8 poslancev, medtem ko so jih imeli do zdaj 21.

Tajnik Ljudske stranke Javier Arenas je po volilni zmagi izjavil, da bo njegova stranka še dalje delovala v dosedanjem slogu, kar pomeni, da si bo prizadevala za dialog,

skušala sporazumno reševati najvažnejše probleme in seveda tudi v prihodnosti iskala konsenz pri ljudstvu.

Ministrski predsednik Aznar je v prejšnji zakonodajni dobi, ko njegova stranka ni imela večine v parlamentu, vladal s podporo Kataloncev in Baskov. Nekateri menijo, da se bo to zavezništvo po vsej verjetnosti obnovilo, četudi ima Ljudska stranka absolutno večino v zakonodajni zbornici. Večina volivcev je očitno podprla politiko vlade ministrskega predsednika Aznarja. Ta je namreč pripeljal Španijo v območje evra, ustanovil veliko novih delovnih mest, privatiziral nekatera velika državna industrijska podjetja, omogočil gospodarsko rast, ki znaša skoraj 4% bruto notranjega proizvoda (BNP) in znatno okrepil ugled Španije tako v Evropi kot zlasti v Latinski Ameriki.

Volilni izidi so pokazali, da socialkomunistično zavezništvo, tako imenovana "pluralna levica", ni naletelo na odobravanje ne socialističnih ne komunističnih volivcev.

DL

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 533177
FAX 0481 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 365473
FAX 040 775419
E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / DANILO LISJAK

AFRIKA JE ODPRTA ŽIVLJENJU!

JURIJ PALJK

Kdaj ste prišli domov na dopust?

Prišel sem sredi decembra lanskega leta. Za Novo leto sva prišla iz Afrike z bratom redovnikom Vinkom Poljanškom. On je v našem misijonu mizarški mojster, ki uči mlade v naši šoli mizarkega poklica. Sicer pa sta v misijonu, kjer delava z bratom Poljanškom, še dva slovenska misijonarja, in sicer Jože Mlinarič in Gusti Horvat. Štirje smo torej v slovenskem misijonu v Burundiju.

Nam lahko predstavite Burundi in vaš misijon?

Burundi je v samem osrčju Afrike in večina dežele leži na planoti, ki je na nadmorski višini 1.500 metrov. Dežela ima ekvatorsko podnebje. V Burundiju živi šest in pol milijonov prebivalcev. Hutuji so večinski del prebivalstva, Tutsiji pa so manjšinski del. Evangelizacija se je v Burundiju pričela pred nekaj več kot sto leti. Leta 1998 smo praznovali stoto obletnico pokristjanjevanja. Tudi danes žal še vedno ugotavljamo, da nismo še na taki stopnji civilizacije, kakršno bi hoteli. Tu mislim predvsem na dejstvo, da je še vedno okrog 40% ljudi v Burundiju nepismenih, kar je gotovo visoka številka. Šolske strukture so komaj zadovoljive in dejstvo je, da gresta evangelizacija in civiliziranje družbe vzporedno, vse poteka skozi delo misijonarjev. V misijonu se je vse začelo, od šolstva do zdravstvenih storitev, pa čeprav na šolskem področju že prevzemajo pobude laične strukture. To podpiramo.

Kje je vaš misijon?

Naš misijon je Rukago in je na severu dežele, v škofiji Ngozi, ki je zelo gosto naseljena in je ena od sedmih škofij v Burundiju. Zemlja je pri nas zelo rodovitna in naš misijon leži na nadmorski višini 1.780 metrov. Naš misijon je relativno zelo majhen, saj imamo 42 tisoč kristjanov, vseh prebivalcev je okrog petdeset tisoč. Naš misijon se razteza v dolžini petnajstih kilometrov zračne linije in nekako štiri kilometre meri v širino. Sami vidite, da gre za izjemno gosto naseljeno področje, kar nam povzroča vrsto težav, ki pa so po mojem vse rešljive.

V pogovorih, ki smo jih imeli pred leti z vami za naš časopis, ste že govorili o bratovornih sporih in spopadih med Hutuji in Tutsiji.

Kakšno je stanje danes?

Trenutno potekajo pogovori med sprtima stranema v tanzanijskem mestu Arushi, ki jih vodi znani afriški nobelovec za mir Nelson Mandela. On je s svojo osebnostjo in ugledom, ki ga uživa tako v Afriki kot v svetu, pokrovitelj teh pogovorov, ki naj bi privedli do mirnega kompromisa. Največja težava je v sestopu z oblasti, ki bi jo morali izvesti Tutsiji, ki so v manjšini, a že 40 let minirajo s svojo oblastjo mirno rešitev sporov. Manjšina ima vse v svojih rokah, od vojske do gospodarstva. Mandela je trpel skoraj trideset let v zaporih, kjer se je boril za večino prebivalstva v Južni Afriki, in zato te stvari razume. Prav v teh dneh je zelo napeto, ker je manjšina postavljena pred izbiro. Tutsiji namreč nočejo demokratičnih volitev,

Gospoda Danila Lisjaka in njegovo delo v misijonih v črni Afriki smo v našem Novem glasu že predstavili. Pa vendar se nam je zdelo prav, da se med njegovim obiskom domačih krajev in Gorice spet pogovorimo z njim tudi zato, ker se v tem času veliko govori o nemirih v Afriki in pa predvsem o odpisu velikanskih dolgov najrevnejšim državam na svetu. Burundi, kjer deluje g. Lisjak sedaj, in Ruanda, kjer je bil misijonar do pred nekaj leti, spadata med zelo revne države.

ker veje, da je 85% prebivalstva Hutujev in bi le-ti na volitvah gotovo zmagali. Zato se otepajo volitev. Težko je sestopiti z oblasti in še težje sprejeti demokratični red. Upamo pa, da bo ta peta najrevnejša dežela na svetu, kar je Burundi danes, končno le dobila neko svetlo prihodnost. Misijonarji veliko molimo in delamo za to. V 70. letih smo bili v Burundiju priča izjemno hudim pobojem, pravim klanjem, ko je manjšina Tutsijev pobila od tristo do štiristo tisoč Hutujev in pomorila skoraj vso inteligenco večine. Po demokratičnih volitvah 1993. je prišel na oblast predsednik Hutu, vendar ga je vojska ubila po komaj sto dneh vladanja. Večina Hutujev, oropana upanja in ponižana, se je prvič v zgodovini uprla in izvedla poboj (genocid) okrog 10.000 Tutsijev. Sledilo je maščevanje vojske nad nedolžnim prebivalstvom. Manjšina si je tako spet prisvojila tradicionalne prednosti in jih z redkimi koncesijami v vladi še naprej ohranja. Sedaj smo v Burundiju priča izjemno redkemu primeru v svetu, da je namreč odšel v gverilo večinski narod. Gverila je v juliju 1998 delno opustošila tudi naš misijon in našo mizarško delavnico. Takrat so pobili okrog šestdeset ljudi v našem misijonu in misijonarji smo reševali, kar se je dalo rešiti. Tudi po teh pobojih so ljudje pripravljeni na vzajemno delo in na sožitje.

Poleg pastoralnega dela in evangelizacije pa je vaše delo zanimivo tudi zato, ker gradite šolske strukture, ambulante, civilno družbo. Povejte kaj več o tem!

Prav to delo nam jemlje največ moči. Smo sicer res duhovniki in poklicani predvsem k oznanjevanju evangelija in podeljevanju zakramentov, a se temu delu ne moremo izogniti, ker pač nimamo druge izbire: če tega mi sami ne naredimo, ga nihče ne. Gradimo šole, ambulante, cerkve in tu se sam držim načela: zgradi eno cerkev in dve šoli! Pomagajo nam PAM (svetovni prehranbeni program Združenih narodov) in naši dobrotniki iz domovine, ker v našem misijonu trenutno skrbimo za 1440 oseb, predvsem za vdove in otroke brez staršev, za starejše, ki nimajo nikogar. Pri evangelizaciji nam zelo veliko pomagajo laiki. Okrog misijona se dogaja marsikaj, in to od športnih dejavnosti do glasbe in gledališča. Pospešujemo in vzdržujemo, načrtujemo in navdušujemo mladinska gibanja. Gre za velikansko paleto dela, v katerega je vključenih veliko laikov, saj imamo v našem misijonu 27 laičnih katehetov. Sodelovanje in pomoč laikov sta nujna, saj imamo trije duhovniki več kot 40 tisoč kristjanov. Nekateri so še na slabšem, saj imajo v misijonu samo enega duhovnika. V naši škofiji je

moralo deset duhovnikov zbežati pred pokoli in danes nam zato primanjkujejo prav duhovniki. To se najbolj pozna pred velikimi krščanskimi prazniki, pred Božičem in Veliko nočjo, ko je potrebno ljudi spovedovati, jim deliti zakramente. Sam skrbim s sobratom Vinkom Poljanškom za vzgojni center mladih mizarjev in za Karitas. Zahvaliti se moram dobrih ljudem iz Slovenije za pomoč, ker je zadnje čase domača Karitas odpovedala. Odgovoren sem tudi za šport, a s sobratom si delimo vse delo in zato zmoremo veliko.

Ko smo gledali fotografije, ki ste jih prinesli s seboj, ste nam pokazali za naše razmere majhno stavbo, v kateri bo delala sestra Vida Gerkman. Na to stavbo ste še posebno ponosni. Kaj se bo dogajalo v njej?

Najlepša stvar na svetu: rojstva. To je lepa pridobitev, nova porodišnica, v kateri se bo na leto rodilo najmanj 1.200 otrok, se pravi od štiri do pet otrok na dan. Veste, mi doživljamo Evropo drugače kot vi. Mi smo prepričani, da Evropa danes zahaja, da je v svojem neizbežnem zatonu, umira. To ni nič čudnega, saj zgodovina pozna taka obdobja. Afrika pa je življenje, v Afriki se življenja ne bojimo, kot se ga bojijo ljudje v Evropi! V Afriki nam je pogreb tuja stvar, saj pogrebe opravljajo laiki. Duhovniki si te obremenitve ne bi mogli privoščiti, ker enostavno ni časa zanj, končno pa je pogreb le zakramental. Mi delamo za življenje! Daleč stran smo od grobarske kulture, ki vlada v Evropi. Naj ne bo kdo užaljen, a tu pri vas se govori samo o tem, kako je lepo duhovnik govoril o pokojniku na pogrebu; več se govori o pogrebi kot pa o rojstvih. V Afriki smo veseli rojstev, veselimo se življenja. Na leto imamo v našem misijonu okrog dva tisoč krstov! Novo porodišnico je s. Vida Gerkman zgradila zato, ker je bila stara premajhna in nehijska. Naročila je tudi dve novi porodišni postelji, za kateri se ne bojimo, da bosta prazni. Afrika se odpira življenju in g. Jože večkrat pravi: "Ta rod ne bo izumrl!" Čudimo se, kako so domačini odprti življenju in so taki ostali tudi v vojni vihr. Vedo, da na koncu vedno življenje zmaga! Porodišnica je dejansko naša kapela, naše svetišče, ker je vsako rojstvo sveta stvar. Zato doživljamo vračanje domov kot šok, saj se vračamo v umirajočo Evropo. To ni kritika, to je dejstvo.

Čeprav ne dajete sodb

o naši družbi, pa se vseeno čuti, da je vam misijonarjem vedno bolj tuja.

Res je. Seveda mi ne smemo soditi, ker sodi lahko samo Bog, a vedno nas zelo boli, ko se vračamo in vidimo, koliko življenja se pri vas ubija. Na Slovenskem se preveč govori in sodi o preteklosti, komuni-

stih, partizanih in domobrancih, in premalo o tem, kako bodo zgodovina in zanamci govorili o sedanjem trenutku, ko se ogromno otrok pobija po slovenskih bolnišnicah. Nihče ne govori o tem, kako bodo zanamci sodili to, da se v Sloveniji in pri vas odpovedujete življenju! Tu so tista hladnost, grobarska kultura, nemoč in brezizhodnost družbe in tudi slovenskega naroda. Čeprav ne absolutiziram narodnosti in vem, da mora biti človek najprej pošten, krščanski človek, pa vseeno tudi vem, da prav v pripadnosti nekega narodu lahko sam sebe v polnosti uresniči. Ko prihajamo domov, se ne najdemo več. Poglejte: ko ustavim v Afriki na svojih gričih avto, je takoj okrog mene dvesto, tristo otrok. Ko pa pridem v slovensko vas, ne morem niti več vprašati nikogar, kje je ta in ta hišna številka, ker nikogar na vasi več ni. Ni več življenja, ni več otrok! V Afriki si v zamahu življenja in vidiš prihodnost, ker imajo ljudje radi življenje kljub umiranju, boleznim in vojni.

V naši družbi se prevečkrat govori o Afriki brez poglobljenega znanja in poznavanja in tudi o katoliških misijonarjih kot o ljudeh, ki delajo v Afriki nasilje nad afriško krajevno kulturo, ko oznanjajo evangelij in prinašajo v Afriko našo civilizacijo.

Poznam te stvari in tudi te očitke, do katerih prihaja predvsem zato, ker se Afrika ne jemlje v svojem kontekstu, ker se ne pozna. Poglejte: naša civilizacija je v Afriki zgradila tudi letališča, ki ti omogočajo, da tja priletiš v osmih urah. Kaj bi radi videli? Morda to, da bi vas po pristanku v Bujumburi v Burundiju sprejeli v ilovnatu kolibo, v kateri bi imeli ponoči mnogo takih in drugačnih obiskovalcev? Zakaj smo šli v Afriko z vsemi svojimi sposobnostmi? Gotovo ne zato, da bi tam nadaljevali z gradnjo ilovnatih kolib! Zakaj so letališča dobra za zahodnega človeka in ne za Afričana? Zakaj v razvitem svetu jemo z žlico in bi v Afriki morali še naprej jesti z rokami? Mimogrede naj povem, da sem pravkar dobil v Ribnici mizarški stroj za izdelovanje kuhinjskih in lesenih žlic, ki ga bom poslal te dni v Afriko, da bomo tam izdelovali žlice. Podobno kot Trubar Slovence, bomo mi učili Afričane jesti z žlico. Zakaj posplošujemo stvari, ki jih ne poznamo? Misijonarji smo večkrat zaprepasčeni, ko vidimo, koliko neznanja je tu in kako zlahka se posplošuje in sodi! Dogaja se nam, da pridemo domov in preberemo član-

ke o Afriki, v katerih je toliko laži in neresnic, neznanja in ohole drže, da nas to več kot le boli. Misijonarji delamo na terenu in te stvari poznamo, a nas malokdaj kdo sploh kaj vpraša! Ob delu seveda večkrat tudi mi pogrešimo, a zase lahko misijonarji le rečemo, da delamo z Afričani in zanje, saj nismo tuji kolonizatorji, ker smo sinovi naroda, ki je imel to srečo, da ni bil nikdar kolonizator. Če zgradimo v misijonih kaj boljšega, delamo to skupaj z njimi! Napredek je tu in prav je tako. Takim gospodom, ki zaradi nepoznavanja vseprek govorijo neumnosti o Afriki, postavljam samo to vprašanje: če se oni vozijo v mercedesih, ali je potem prav, da bi Afričani živeli še naprej v blatu? Napredek je prišel tudi v Afriko. Mislim, da mi ne moremo biti Afričanom dober zgled ne za sožitje in ne za druge stvari, lahko pa jim pomagamo, da ne bodo delali istih napak, kakršne smo delali mi.

Sedaj se pri nas veliko govori o odpisu velikanskih dolgov, ki jih imajo najrevnejše države v našem razvitem svetu. Kako gledate vi na to, ko živite in delate v eni najrevnejših držav na svetu? Morda bi nam lahko še povedali, zakaj je do takšnih zadolžitvev prišlo?

Zelo težko je to vprašanje. Hvala leži svetu očetu Janezu Pavlu II., da se je že pred leti zavzel za odpravo teh dolgov, ker misijonarji dobro vemo, da teh dolgov revne države in revni ljudje nikdar ne bodo mogli vrniti, in to iz preprostega razloga, ker jih ne morejo. Zato tudi kot misijonar nikdar nimam dolžnikov, ker ne posojam denarja. Dajem denar, da ga osvobodim, in to po načelu: "Toliko ti dam, kolikor zmorem, in zato, ker vem, da si v težavah, ki jih drugače ne boš mogel rešiti, in zato, ker sem sam dobil denar v dar. Ne bom ti pa posojal denarja, da bi te usužnjeval in tako odbil! Če boš namreč zadolžen pri meni, se me boš bal in ne boš prihajal v mojo družbo in ne v cerkev, ker te bom na novo koloniziral, zaslužnil!" Res pa je, da v Afriki sedaj sedijo na vodilnih mestih ljudje, ki so se naučili v Evropi razkošno živeti in zapravljati, in to po načelu, da jim bo že stric iz daljne dežele pomagal. Kot tudi ni prav, da ta stric dopusti, da se posojeni denar zapravi v neuspelih načrtih, podjetjih, ki so že ob nastanku obsojena na propad. Afrika v tem trenutku rabi veliko učiteljev in ne pokroviteljev!

STRAN 5

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU BŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

2. POSTNA NEDELJA

"Tukaj sem." (1 Mz 22, 1. 11)

"Verujem, tudi če prosim: »Zelo sem nesrečen.«" (Ps 116, 10)

"Če je Bog za nas, kdo je zoper nas?" (Rim 8, 31)

"Kaj pomeni vstati od mrtvih." (Mr 9, 10)

Jeseni 1944 je nemško primorsko poveljstvo v Trstu primoralo vse moške, ki niso bili vpoklicani v vojsko, da so odšli v Jelovice in okolico na udarniško delo. Govorilo se je namreč, da se bodo zavezniške vojaške sile izkrcale nekje v Istri. Zato so Nemci začeli graditi obrambno črto pri Slavniku in tja proti Čičariji. Od tam bi lahko uspešno preprečili napad sovražnika z morja. Med temi vpoklicanimi možmi je bil tudi naš oče. Njegovo čevljarstvo delavnico sem zaradi tega oskrboval jaz, a le do odhoda v šolo v Koper. V delavnico so prihajali različni ljudje. Ustreči pa sem znal le tistim, ki so prosili za manjša popravila. Med temi je bil tudi nemški vojak, ki je prinesel v popravilo vojaški pas. Prvič sem imel v rokah napis na tem pasu: "Bog z nami", ki je nosil gotovo tudi orožje.

Italijanske oblasti so pri Sv. Ivanu pri Trstu spremenile ljudski narodni dom v "Quis contra nos?" (Kdo je proti nam?). Rekli smo mu kar "Kviš". To za uvod v Božjo besedo.

Prvo današnje berilo nam govori o očaku Abrahamu (na sliki). Poudarja njegovo močno vero v enega, osebnega in živega Boga. Mož je živel tam okrog l. 1800 pred Kristusom. Zapustil je domovino v Haranu, še prej z očetom Terahom Ur Kaldejcev, da bi ohranil vero, ki so jo ogrožali prebivalci okrog in okrog njega s svojimi ničnimi bogovi. (1 Mz 11, 26. 31).

Zaradi te vere je postal Abraham popotnik in tujec na tem svetu. Čeprav ni imel nikoli urejene zakonske morale ter življenja po njej, se daje kljub temu kot zgled moža močne vere. Zgodba o njem je živ primer, kako Bog potrpi z nami, ki se le počasi dokopavamo do spoznanja in ljubezni do Boga in človeka. Ker živimo pomešani z neverujočimi, se navzamemo tudi grehov drugih. Tako je Abraham šele po stotem letu starosti prišel do spoznanja, da je človeško življenje, tudi življenje sina Izaka, nedotakljivo. Saj Bog ne more zahtevati umora. V svojem ozkem pojmovanju vere pa ne more zahtevati umora. V svojem ozkem pojmovanju vere pa so nekateri svoje otroke žive zazidali v temelje ali kako drugače umorili za srečo in uspeh. Še v času Sodnikov je Jefte žrtvoval lastno hčerko. Podobno beremo v 2 Kr 3, 27 in Mih 6, 7.

Eliza pobije 450 krivih prerokov (1 Kr 18, 19. 22), uverjen, da s tem slavi Boga.

Savel, poznejši Pavel, besni proti Kristusu in bi rad pomoril vse kristjane (Apd 1. 3; 9, 1).

Ljudje mislimo, da imamo samo mi v zakupu vso resnico in celo Boga. Jezus pa svari: "Kaj vendar gledaš iver v očesu svojega brata, bruna v svojem očesu pa ne opaziš?" (Mt 7, 3 nss). Ali bi hoteli takojšnjo Božjo sodbo za grešnike? Jezus pa ugovarja: "Pustite, naj oboje skupno raste do žetve (Mt 13, 30). Apostol Jakob svari: "Bratje, ne govorite drug proti drugemu!" (Jak 4, 11).

Celo ameriški dolar se ponaša z zaupanjem ali vero v Boga. Za jubilejno leto 2000 se na veliko tudi zlorablja vera in zatemni cilj človeka, ki je in ostane vstajanje od mrtvih (Mr 9, 10) ali novo rojstvo, novo stvarjenje.

Nobeno nasilje, še najmanj tisto, ki ga človek povzroča v imenu Boga, ne pripelje do življenja, marveč rodi smrt. Tudi splav. Jezus graja Petra, ko je izdrl meč pri njegovi aretaciji: "Spravi meč... bodo z mečem pokončani" (Mt 26, 52).

Zanesti se moramo torej samo na Boga: "Če je Bog za nas, kdo je zoper nas? On ni prizanesel lastnemu Sinu, temveč ga je dal za nas vse" (Rim 8, 31-32).

To je nakazoval v podobah v SZ, tudi v podobi Abrahama in Izaka. Ker je samo on tisti, ki zares ljubi človeka. Saj je vendar "Gospodar, ljubitelj življenja" (Mdr 11, 26); "Vsak človek - pa - je lažnik" (Ps 116, 11).

Zaradi tega je prvi korak dolge poti k Bogu ponižnost, ki prizna svojo krivdo, svojo majhnost, svoj nič brez Boga: "Začetek modrosti je strah Gospodov" (Sir 1, 14).

Jezus v današnjem evangelijskem odlomku izrečno prepove, da bi ga oznanjali kot Boga pred vstajenjem. Ker je namreč realist, ne poudarja poti slave spremenitve na gori, pač pa pot trpljenja, križa. Tudi po vstajenju se bo povsod do konca oznanjal samo kot za nas Križani, ki pa je vstal od mrtvih.

Sv. Jožef, ki ga letos slavimo 20. marca in ki velja za pravičnega moža Device Marije, naj nas podpira v odločanju za ljubezen do Boga in do še kako "nemogočega" človeka.

Bratje in sestre v Gospodu, na začetku posta spremljajo resen obred pepelnjenja spodbudne besede: "Spreobrnite se in verujte evangeliju" (Mk 1, 5). Sveti oče pa nas zaskrbljeno in z nujno poziva, naj bo ta pepelnična sredo dan odpuščanja, ki naj si ga izprosimo s ponižno iskrenostjo in ga darujemo z velikodušnim srcem.

Papež vabi Cerkev, naj izbere znamenje, ki bo potrditel pristnega spreobrnjenja med postnim časom v letu Velikega jubileja: "Cerkev naj poklekne pred Bogom in naj prosi odpuščanja za pretekle in sedanje grehe svojih otrok... in kristjani, zavedajoč se globoke vezi, ki povezuje med seboj vse ude Kristusovega mističnega telesa..., naj prevzamemo nase pred Bogom in pred ljudmi, ki so jih žalili s svojim vedenjem, odgovornost za prestopke" (Incarnationis mysterium 11).

Gotovo je škofova dolžnost, da sprejme papežev poziv k očiščenju spomina, kot je tudi njegova dolžnost, da vam ga posreduje in vas - tako kot tudi sebe - povabi, da pogledamo vase, razmislimo o lastni zgodovini in tvegamo skupno dejanje poguma in ponižnosti. S tem bomo priznali svoje napake in krivde in zanje iskreno prosili odpuščanja.

Vsakdo izmed nas ima svojo osebno zgodovino. V njej bomo našli vero, ki je nismo živeli v vsej polnosti, življenjske odločitve, ki niso odgovarjale evangeliju, ljubosumno zagovarjanje lastnih interesov in brezbržnost ob trpljenju in stiskah mnogih, tudi prikrivanje krivic in zatiranja. Poleg tega bi našli še breme zamer ali užaljenosti, nepremaganih predsodkov, neodpuščenih žalitev. Priznati moramo, da je naše pomanjkljivo pričevanje za evangelij morda mnoge oddaljilo od tega, da bi se srečali s Kristusom in ga prosili odpuščanja.

Zgodovina naših družin s spomini na srečne dni ob veselju medsebojne povezanosti, na srečo ob rojstvu otroka, pa tudi na dneve žalosti, ko so nerazumevanje, hladnost, odtujenost spodrinile ljubezen, zaradi česar se je razdalja med zakoncem stopnjevala vse do ločitve. Pri tem ni bilo več prostora za spravo in za ponovni ljubeči objem. Nekaterim je ostala grenkoba v srcu, da niso bili dovolj velikodušno odprti za dar življenja ali da ga morda niso sprejeli, kot tudi, da niso odgovorno in potrpežljivo spremljali otrok pri njih do zorevanju in pri njihovih odločitvah, ki naj bi bile usmerjene k resničnim vrednotam njihove prihodnosti. V vsem tem je treba priznati lastno

PEPELNIČNA SREDA, 8. MARCA 2000

OČIŠČENJE SPOMINA:
DA BI OBLIČJE NAŠE CERKVE
ODSEVALO SVETOST

Tržaški škof msgr. Evgen Ravignani je v začetku posta naslovil na vernike svoje škofije poslanico, ki jo tudi zaradi njene izredno pomembne vsebine objavljamo v celoti.

krivdo ter prositi za odpuščanje in ga drugim podariti.

Zgodovina naših krščanskih skupnosti nam odkriva dar vere, ki smo ga prejeli in po njem živimo. Nismo se vedno potrudili, da bi ta vera v nas postala vedno bolj osebna in močna v soočanju z Božjo besedo in vsakodnevnim življenjem. Ni bila vedno prepričljiva, ker ni bila združena z dobrotelstvom. V nas ostaja žalost zaradi nekaterih razprtij, ki nam preprečujejo, da bi živeli v medsebojnem bratstvu in občestvu; žalosti nas, da nismo vedno prisrčno sprejemali tistih, ki so prihajali k nam, da bi našli odgovor na iskano resnico in toplino ljubezni, prav tako, da nismo usmerili svojih pastoralnih izbir na potrebe malih in ubogih, odrinjenih in osamelih.

To naše pomanjkljivo pričevanje za evangelij je morda mnoge oddaljilo, mnoge pa še zadržuje daleč od zaželenega srečanja z Gospodom. Ko to priznavamo, že prosimo za odpuščanje.

Zgodovina naše domovine in našega mesta je pogosto bila zgodovina žalostnih dogajanj, ki so ponižala dostojanstvo človeške osebe in s trpljenjem in jokom zaznamovala tek naših let. Ideologije in totalitarni režimi, ki so šli tod mimo, so zapustili za seboj globoko rano v srcih naših ljudi. Pretresli so sožitje med narodi različnih jezikov, kultur in ver, ki je bilo poprej mirno in vedro. Veliko je takih, ki so doživeli krivično prepoved uporabe lastnega materinega jezika, ponižanje lastne kulture, ovire in prepreke

zaradi zvestobe lastnim verskim tradicijam. Marsikdo je bil tudi preganjan, deportiran in umorjen zaradi rasne mržnje. Med nami so tudi taki, ki so morali zapustiti lastne domove, grobove rajnih na ozemlju, ki ni bilo več njihovo, in niso bili sprejeti, kot so pričakovali in kot bi si zaslužili. Razumljivo je, da so vse to še odprte rane, ki se niso zacelile.

Opisana zgodovina se prepleta z zgodovino naše Cerkve. Pri tem mislim na škofe, ki so jo vodili v težkih in hudih časih, na njihovo pogumno obrambo slabotnih pred nadutostjo močnih, na čase, ko so se znali odločno postaviti na stran tistega, ki se mu je godila krivica; mislim tudi na njihovo veliko dobroto do tistih, ki so vse izgubili in bi lahko izgubili še zadnjo trohico upanja. Zgodovinski spomin naše Cerkve odlikuje delo teh pastirjev kot tudi duhovnikov, redovnikov in laikov, ki so se z nji trudili, da se ponovno vrnejo časi resnice in pravice, razumevanja in ljubezni. Želimo bi, da bi naša Cerkev v Kristusovi krvi izmila krivde tistih sinov, ki so zaradi človeške slabosti ravnali drugače. Dejstvo je, da se tudi v naši krščanski skupnosti nismo vedno sprejemali, spoštovali drug drugega med osebami različnega jezika in kulture, nismo se vsi zavzeli za preganjanje in zatiranje, nismo vedno dvignili glasu, da bi pokazali na diskriminacije in preganjanja in nismo pričevali za ljubezen.

Tudi to so strani naše zgodovine, ki jih ne moremo izbrisati. Izročiti jih moramo spominu očiščenja in s tem preprečiti, da bi sovraštvo in nasilje še kdaj trosili trpljenje in smrt. To bo mogoče, če bomo ponižno priznali napake in krivde preteklosti in po odpuščanju, ki ga bomo ponudili in sprejeli, bodo naše roke odprte za bratski sprejem.

Bratje in sestre, na papeževo vabilo poklekimo pred Bogom in se prepustimo njegovemu usmiljenju, ki nikdar ne ponižuje in ne obsoja. Sprejmemo spodbudo apostola Jakoba in "priznajmo svoje grehe, da bomo ozdravljeni" (Jak 5, 16) po milosti odpuščanja. Tako bo spomin naše Cerkve očiščen in sleherni madež bo izginil z njenega obličja, kajti ponovno bo ožarjeno s svetlobo ljubezni in sijajem svetosti.

To je molitev, s katero se danes skupaj z vami obračam h Gospodu. Obenem vam zagotavljam, da vas vsak dan spremljata moja ljubezen in moj blagoslov.

+ EVGEN, ŠKOF

ZA PRENOVITEV ŽUPNIJ

SVETOLETNO ROMANJE
V KOPER

Na pobudo pastoralne službe koprskе škofije so ob letošnjem svetem letu povabili na romanje v koprsko stolnico Marije Vnebovzete in svetega Nazarja vse dekanije iz te škofije.

Tako so v nedeljo, 12. t.m., poromali v Koper verniki iz ilirsko-bistriške, postojnske in kraške dekanije pod vodstvom svojih dekanov in župnikov. V stolnici se je tako zbralo več kot 1.500 romarjev, ki so v cerkev stopili skozi svetoletna spokorniška vrata. Slovesno bogoslužje je vodil koprski škof msgr. Metod Pirih ob njem pa so somaševali še škofov vikar msgr. Podversič in dekan. Med mašo je mogočen združeni zbor pel Vrabčev mašo v B-duru, ob orglah je bil msgr. Vladimir Pirih, zbor pa je vodil Edi Race. Vsa cerkev pa je pod vodstvom pivškega župnika Slavka Hrasta pela ljudske pesmi. Škof Metod Pirih je v

svoji homiliji poudaril, da je romanje ob svetem letu priložnost za obnovo in novo zaveznanost službi Cerkvi. Prisotne župnijske skupnosti je povabil, naj skrbijo za ustvarjanje živih župnijskih jeder, ki naj odražajo veselje do življenja. Škof je tudi obrazložil papežev dokument o priznanju napak in krivic ter potrebi po spravi. Z veliko zavzetostjo pa je ob koncu homilije povabil zbrane vernike in duhovnike, naj z novim zanosom poskrbijo za prenovitev svojih župnij, tako da krajevne cerkve ne bi bile le nekakšen "servis" za določene potrebe ljudi, ampak resnično žive celice družbe.

ZGODOVINSKI "MEA CULPA" SVETEGA OČETA

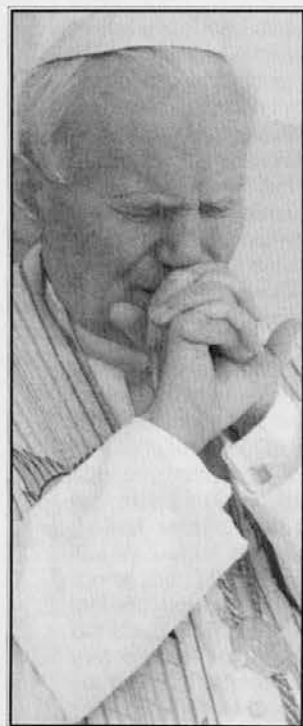
"NIK DAR VEČ NASILJA KRISTJANOV!"

JURIJ PALJK

V nedeljo, 12. t.m., je bila v Rimu bogoslužna slovesnost, med katero je sveti oče Janez Pavel II. prosil v imenu vseh kristjanov odpuščanja za vse slabo in za vse grehe in krivice, ki so jih v minulih dva tisoč letih povzročili kristjani. Bogoslužje in prošnja za očiščenje in spravo nimata primere v zgodovini Cerkve, saj je sedanjí papež šel v svoji prošnji za odpuščanje najdlje, kot da bi hotel vsemu svetu dati zgled. Papež je s tem dejanjem pokazal svetu in kristjanom, da sam doživlja evangelij kot edino vodilo v življenju.

Sv. oče je med bogoslužjem v baziliki sv. Petra v Vatikanu prosil odpuščanja v imenu katoliške Cerkve za sedem velikih krivic, ki so jih v zgodovini povzročili svojim sobratom kristjani. Veliki grehi, ki so jih zagrešili kristjani, so: odstopanje od evangelija, verske vojne, preganjanje Judov, nasilno spreobračanje ljudi, nasilje nad ženskami in razizem ter socialne krivice.

Sveti oče se je na veliki dan javne prošnje za odpuščanje pripravil s kardinalskim zborom, in to tudi javno pokazal v baziliki sv. Petra, saj je prošnje za sedem velikih grehov prebralo sedem najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov, ki so po prebrani prošnji prižga-

li po eno svečo na starodavnem svečniku, medtem ko se je Janez Pavel II. po prebranih prošnjah na kolenih poklonil v molitvi Križanemu.

Sveti oče je vstopil v baziliko sv. Petra ob 9.30 in se najprej zadržal v kratki molitvi pri slovitim Michelangelovem kipu Pietà, nakar so ga na posebnem vozičku odpeljali h glavnemu oltarju, kamor so prihajali eden za drugim kardinali, vsak s svojim bremenom grehov, za katere so prosili odpuščanja.

Dekan kardinalskega zbora, afriški kardinal Bernardin Gantin, je molil: "Prosimo, da bi Sveti Duh navdihnil našo spoved in naše kesanje! (...) S ponižnostjo mislimo na napake iz preteklosti in se podajamo na pot resnične spreobrnitve!" Kardinal Joseph Ratzinger, prefekt Kongregacije za verski nauk, je na glas povedal: "Priznavamo krivde, ki smo jih zagrešili v imenu Resnice, in priznavamo neevangeljske načine obnašanja in dela, katerih so se pri svojem delu posluževali v zgodovini kristjani." - "Priznavamo krivde, ki so povzročile razkol enotnosti Kristusovega telesa, in prosimo, da bi Bog pomagal na poti k resnični spravi!" je dejal kardinal Roger Etchegaray, ki predseduje Svetu za jubilejno leto 2000.

Predsednik Sveta za edinstvo med kristjani kardinal Edward Cassidy je na glas prosil odpuščanje za vse hudo, kar so bili kristjani storili bratom Judom: "Žalostni smo zaradi tistih, ki so Judom delali krivico, (...) in obvezujemo se za bratstvo z narodom Zaveze." Nadškof Stephen Fumio Hamao, japonski cerkveni dostojanstvenik, ki vodi Svet za priseljence, je molil: "Priznavamo krivde za vse krivice, ki so bile storjene priseljencem in Ciganom, vsem najbolj šibkim družbenim slojem ljudi in vsem pri-

padnikom drugih veroizpovedi!"

Predsednik Sveta za medverske odnose kardinal Francis Arinze je molil na glas: "Priznavamo grehe, ki so ranili dostojanstvo žena in enotnost človeškega rodu, in se spominjamo žena, ki so bile prevečkrat ponižane in zapostavljene v družbi!" Predsednik Sveta za pravico in mir vietnamski nadškof Francois Van Thuan je molil pred svetim očetom in vsem svetom: "Priznavamo grehe na področju osnovnih človeških pravic in molimo za vse umorjene pod materinim srcem in za vse tiste, ki so zlorabili biotehnologijo in prvotne cilje znanosti."

Po vsakem priznanju krivde je Janez Pavel II. na glas prosil Boga za odpuščanje. Papež Wojtyła je bil vidno vznemirjen in neposreden. V svoji molitvi je prosil Boga usmiljenja za kristjane, ki so grešili, ter obenem priznal, da so se "kristjani bojevali in obsodili", javno povedal, da "so povzročili trpljenje Abrahamovim sinovom" in se morajo zato čutiti "globoko užalosteni". Med svojim nagovorom-pridigo, ki je bila bolj kot pridiga presunljiva molitev, je sveti oče vzkliknil s pretresljivim glasom, da so kristjani zakrivali tudi krivice raznim narodom in so se prevečkrat obnašali kot rasisti. "In kolikokrat kristjani niso spoznali Kristusa v lačnem in žejnem, v preganjanem človeku, v jetniku in tistem, ki je bil brez vsake samoobrambe!" je dejal papež Janez Pavel II. Med homilijo je tudi razložil, da ne gre pripisovati krivde posameznikom za ta ali oni greh, ampak za sprejetje "objektivne odgovornosti" za grehe, ker smo vsi člani enotne Cerkve. Zato je sveti oče tudi povedal, da se moramo danes zazreti vase in opraviti vsak svoje kesanje, priznati grehe iz preteklosti. To nam bo pomagalo, da bo naša vest budna pred kompromisi v sedanjem času. Priznanje krivde in prošnja za odpuščanje nam odpirata pot do medsebojnega odpuščanja; kristjane in Cerkev delata prepričljivejši pričevalci vere.

Ob koncu obreda je papež vstal s stola in prehodil počasi nekaj korakov do lesenega križa iz 14. stoletja, pred katerim se je zatopil v molitev. Ta navidez kratka romarska pot morda najbolj označuje njega in tudi jubilejno leto 2000. Očividci tudi poročajo, da so vsi prisotni spremljali v veliki zbranosti in z ganjenostjo svetega očeta, ki je prosil odpuščanja za vse grehe, ki so jih bili storili kristjani v zgodovini, da bi nam bilo kristjanom odpuščeno, da bi kristjani zares bili pričevalci evangeljske Resnice.

SVETNIK TEDNA

21. MAREC

SILVESTER ČUK

NIKOLAJ IZ FLÜE, KMET IN SAMOTAR

Na poslopju švicarske zvezne vlade v Bernu stoji na častnem mestu kip današnjega svetnika - Nikolaja iz Flüe ali brata Klausa: suha postava v puščavniški obleki. Tega moža Švicarji ne častijo samo kot svetnika, temveč tudi kot "očeta domovine", ker je leta 1481 s svojim svetniškim posredovanjem preprečil državljansko vojno v Švici. Bil je preprost kmet in oče desetih otrok, s posebnim božjim razsvetljenjem pa je postal eden najmodrejših svetovalcev svojega časa. Samo v luči božjih načrtov moremo razumeti njegovo nenavadno odločitev, da se je po dvajsetih letih skladnega in srečnega družinskega življenja umaknil v samoto.

Nikolaj je bil doma iz kraja Flüe v švicarskem kantonu Unterwalden, kjer se je rodil leta 1417 premožnim kmečkim staršem. Že v otroških letih je marsikaj kazalo, da je Klaus, kakor so mu pravili, na poseben način izbran od Boga. Ko mu je bilo nekaj čez dvajset let, je moral k vojakom, čeprav je odločno zavračal nasilje. V vojaški službi je moral ostati do tridesetega leta. Ko se je vrnil domov, se je poročil z Dorotejo Wyss, ki mu je rodila deset otrok, pet dečkov in pet deklic. Nikolaj je bil vzoren mož in skrben družinski oče, marljiv kmet in moder svetovalec. Izvolili so ga za sodnika in razsojal je vedno pravično, nikoli se ni oziral na osebo. Življenje mu je teklo na zunaj mirno in srečno, toda v njegovem srcu se je vedno močnejše oglašala želja po puščavniškem življenju. Naposled se je o tem pogovoril z ženo Dorotejo: njegova misel jo je močno prizadela in skrajša se ji je upirala. Končno pa mu je le uspelo ženo prepričati, da ga v samoto kliče višja sila. Dne 16. oktobra 1447 se je poslovil od družine. Nekateri so njegov odhod obsojali kot grobo zanemarjanje družinskih dolžnosti, drugi pa so ta njegov korak zagovarjali, češ da je šel za božjim klicem.

Po krajšem iskanju primerne kraja se je naselil v Ranftu, blizu domačega kraja, kjer je živel kot "gozdni brat", kakor so ga imenovali njegovi sodobniki. V Ranftu je prebival več kot devetnajst let življenja in ves ta čas je bila njegova edina hrana evharistija. Ljudje iz sosesčine so ga na skrivaj opazovali ves mesec, da bi videli, če res ničesar ne zaužije. Ko so se o tem prepričali, so mu postavili leseno kočico in kapelico. Kmalu zatem je prišel k bratu Klausu pomožni škof iz Konstanc, ki je blagoslovil kapelico in je samotarja temeljito izprašal o vsem, da se je prepričal o njegovi globoki in čisti veri.

Kljub trdemu življenju v molitvi in postu - najbrž je bil pod vplivom kroga mistikov v samostanu Engelberg in ga moremo imeti za enega zadnjih mistikov poznega srednjega veka - se brat Klaus ni branil ljudi. Možje in žene vseh stanov so prihajali k njemu s svojimi težavami in vprašanji. Do vseh, ki so bili v kakršnikoli stiski ali potrebi, je bil priazen. Kadar se je nabralo pred njegovo kočico več obiskovalcev, je odprl okno, pomolil glavo ven in jih pozdravil: "Bog vam daj dobro, srečno jutro, ljubi prijatelji in ljubi ljudje!" Preprost kmet je po posebnem božjem daru, ki ga je Klaus skrbno negoval, postal eden največjih švicarskih dušnih pastirjev.

Brat Klaus je imel tudi velik vpliv na politično življenje. Posebno se je izkazal v kritičnem trenutku švicarske zgodovine, ko je spor med kantoni napovedoval državljansko vojno. Brat Klaus je zboru predstavnikov vseh kantonov poslal prošnjo, naj imajo pred očmi korist celotne domovine, ne samo vsak svojega kantona. Božji mož je dosegel mirno poravnavo spora.

Po hudi bolezni je umrl 21. marca 1487, star sedemdeset let. Na njegov grob v župni cerkvi v Sachselnu od tedaj prihajajo številni romarji. Uradno je bil razglašen za svetnika šele leta 1947. Upodablja ga kot bradatega puščavnika s popotno palico in z rožnim vencem.

POSTNI GOVORI PO RADIU TRST A

Tudi letos bodo po Radiu Trst A postni govori, in sicer ob torkih in petkih ob 18.45 od 10. marca pa vse do 21. aprila. Tema govorov nosi naslov *Prihodnost bo takšna, kot je danes vzgoja*, nosilci projekta pa so profesorji na Škofijski gimnaziji Vipava.

Vabljeni k poslušanju vsak torek in petek ob 18.45.

NASLOVI IN AVTORJI

Petek, 17. marca: *Kakršni zakonci, takšni vzgojitelji* (Vinko Lapajne).

Torek, 21. marca: *Prva tri leta življenja so za vzgojo najpomembnejša* (Tatjana Božič).

Petek, 24. marca: *Verska vzgoja se na začne šele z vključitvijo otroka v verouk* (Ivan Albreht).

Torek, 28. marca: *Pomen postnega in velikonočnega časa za versko vzgojo otrok in mladih* (Stanko Fajdiga)

■ **RADIO OGNIŠČE.** Vsak četrtek ob 17. uri: aktualne teme v primorski oddaji *Maestral*. Radio Ognjišče lahko poslušate v zamejstvu na Ukv frekvencah 107,5 - Sv. gora (v Goriški in Furlaniji) in 91,2 - Tinjan (na Tržaškem).

AFRIKA JE ODPRTA ŽIVLJENJU!

Mi smo vzgajali mizarje, ki danes vzgajajo nove mizarje. Tu je pot napredka Afrike. Ne rabimo ljudi, ki prihajajo prek raznih organizacij in tudi prek OZN v Afriko in ničesar ne storijo, ampak s svojimi plačami in razkošnim življenjem porabijo 90% vsega denarja, ki je namenjen pomoči za Afriko! Pridejo in najprej poiščejo hišo z bazenom, lepšo, kot jo imajo sami doma v Evropi! Živijo v razkošni hiši sredi mizerije! Na tak način pohujšujejo ljudi v Afriki, saj imajo afriški bogataši iste apetite kot oni. Namesto da bi delali za afriško ljudstvo, delajo zase. Hvala Bogu, da niso samo taki. Kjer se največ naredi, je vse povezano s katoliškim misijonom, kjer vsak denar pride do ljudi, ker je zraven srce.

Afrika ne rabi velikih projektov, Afrika potrebuje majhne načrte, da se bo sama postavila na svoje noge. Afrika ne potrebuje umazanih industrij, da postaja iz dneva v dan bolj smetišče razvitega sveta! Afrika potrebuje učitelje, ki delujejo na terenu, v stiku z ljudmi! Še enkrat: hvala Bogu za vse dobro, kar naredijo dobri

ljudje za Afriko in za naše delo. Tudi v Afriki so izjeme med tistimi, ki so sem poslani in pri svojem delu ne gledajo samo na denar, ki ga dobijo za svoje poslanstvo. Vsak mesec dobim od OZN dvajset ton hrane, ker človek, ki to hrano deli, vidi, kam gre, in ceni naše delo. Seveda pa so tu tudi krajevni oblastniki, ki s svojim podpisom ovirajo naše delo. Kjer so dobri ljudje na pravem mestu, se veliko dobrega naredi. Sam sodelujem s Kanadčanom francoskega rodu, ki je prišel na teren pogledat, kam gre pomoč. In malo je takih, ki sploh pridejo na teren v vojni vihr!

Ali poveste kaj bolj veselega za konec pogovora?

Z velikim veseljem povem, da sedaj gradimo novo univerzo, in to v vseh smislih. Sam sem dal pobudo, da bi bila univerza simbol sprave in dober sad minule vojne! To bo odprta univerza za vse otroke Burundija, za Hutuje in Tutsije, in ne tako kot državna univerza, ki je bolj za Tutsije. Gre za laično univerzo, za katero bo skrbela krajevna Cerkva na severu dežele. Iščemo štipendije za študente, tristo dolarjev na leto bo stal vsak študent; tudi sam sem dobil

dobrotnike v Kanadi in Sloveniji, ki bodo plačevali šolnino. Začeli bomo s petimi fakultetami in letos že teče priprava nanjo. Iz Belgije smo dobili dvesto računalnikov. Dva tisoč študentov bomo imeli, že se učijo angleškega jezika, ki bo poleg francoščine in svahilija obvezen. Na tej univerzi se bo pričela prihodnost tega konca Afrike. Afrika rabi učitelje in jih mora sama vzgajati. Kdor bo končal študij na tej univerzi, ne bo mogel za najmanj deset let v tujino, ker bo diploma last univerze, in to zato, da bodo diplomanti delali za svoj narod in z delom plačevali študij drugim! Nobenega smisla namreč ni, da bi mi izšolali ljudi, ki bi potem zaradi lažjega in večjega zaslužka uhajali v Evropo in v ZDA! Del njihovega zaslužka bo šel v sklad za nove študente, za nove učitelje. Vojna nas je prečistila, poštenosti je vedno več in poskrbeti moramo za boljši jutri! Zato vabim vse ljudi, ki hočejo pomagati jutrišnji Afriki, naj priskočijo na pomoč. Seveda se obenem zahvaljujem vsem, ki nam že pomagata. Vaša pomoč gre v prave roke, in kar naredimo, lahko naredimo samo z Božjo in vašo pomočjo!

OB JUBILEJU GORIŠKE PESNICE

PRI KINOATELJEJU IZŠLA KNJIŽICA O NORI GREGOR

LJUBKA ŠORLI TIHA GLASNOST NJENIH PESMI

JANEZ POVŠE

Če za koga velja, da je njegovo življenje kot tiha glasnost pesmi, potem to velja za našo Ljubko Šorli. V času, ko se pričujemo spominjati 90-letnice njenega rojstva, je posebno lepo zapisati nekaj vrstic o tej edinstveni pesnici. Nekaj izbranih misli o njeni osebnosti, ki nam je zapustila dosti več, kot smo se nemara zavedali. Ni še dolgo, kar je bila med nami, in vendar se zdi, da je danes med nami navzoča še bolj. Njene pesmi kot da rastejo in dozorevajo, ali pa rastemo in dozorevamo mi in se močneje zavedamo sami sebe, svojega bistva in korenin. Njena osebnost je zarisala v čas in našo duševnost tisto sled, ki smo pravzaprav mi sami. S svojim trdim življenjem in tako presunljivim odgovorom nanj predstavlja doberšen del naše prehojene poti. V njenih izvedbah se uteleša tisto naše pričevanje na tem koščku slovenstva, ki ima svoj posebni zven, vse tiste značilnosti, ki so nam bile lastne v preteklosti, so nam lastne danes in nam bodo lastne tudi v prihodnje, pač tista tiha glasnost življenja, ki nas krasi.

Izjemno težka je bila življenjska preizkušnja naše Ljubke Šorli, toda s svojo nežno milino, vdanostjo, zve-

stobo in neustrašenostjo je zmaga nad vsem, čeprav ji je nasilje s komaj pričetimi potmi tako zgodaj iztrgalo moža in sopotnika Lojzeta Bratuža. Tolikanj silna je bila njena vera v svetlobo, da se zdi, kot da se je sam Bog sklonil nad njo in ji dajal novih in novih moči, da je zmogla. Da je zmogla in pričala o kraljestvu ljubezni, da bi napolnila z upanjem nas vse, ki

nam je bilo njeno pričevanje namenjeno. Njene tihe pesmi zato glasno govorijo o lepoti, dobroti in ljubezni, toliko glasneje in s toliko večjo močjo, kolikor tišje so. Brez želje, da bi zavzele prostor, brez poziva, naj bi bile na vsak način poslušane, ves čas pa z željo po lepem in dobrem, za zmago nad vsem, kar je težko in boleče. In res njena pesem ni nikdar obmolnila, zapisala je vse, kar je bilo treba ohraniti in o čemer je bilo nujno spregovoriti, o trdoti in svetlobi življenja, o predragih ljudeh, o prelepi Tolminski in Goriški, vedno in vselej po naše, po slovensko navdihneno. Če je kdo, ki v pesmih celovito priča o Gorici in njeni duši, potem je to Ljubka Šorli, o tem ne more biti nobenega dvoma.

Tiha in v tej tihoti glasna je torej njena pesem, a vendar neverjetno odločna, kadar je treba zastaviti besedo za pravično stvar in se upreti krivici. Ob misli na tolminski punt in njegove žrtve, na Bazovico ali naš shod na Travniku pred desetletjem in pol, se tiha glasnost njene pesmi dvigne do neba. Res, Ljubka Šorli nas je obdarila, bogato obdarila in prav gotovo nas bodo njeni darovi ljubeče spremljali na naši poti skozi radost in tegobe bližnje in daljne prihodnosti.

POZABLJENA V POZABLJENEM MESTU

Če je v zadnjem času prišla v našo zavest tudi Nora Gregor, gre zahvala predvsem goriškemu Kinoateljeju, ki je na zadnjem Film video monitorju, vsakoletni predstavitvi slovenskega filma, umetniške in dokumentarne video produkcije, pripravil razstavo in posvet o njeni življenjski in filmski zgodbi in o času, v katerem je žive-la, ter obenem tudi prikazal niz njenih najbolj znanih filmov.

Morda je še bolj zanimivo kot to, kdo je pravzaprav Nora Gregor, dejstvo, kako so vztrajni filmski privržen-cji goriškega Kinoateljeja prišli do Nore, pravzaprav do obuditve pri nas doma- la že zabrisane spomina nanjo in na njeno delo. Splet okoliščin in mednarodne zveze, predvsem pa dolgoletno prijateljevanje z ameriškim raziskovalcem slovenskega deleža v ameriški in svetovni kulturi Joejem Valenčičem, so prinesli med nas novo- vico, da se je leta 1901 v Gorici, na Placu- ti, rodilo očarljivo dekle, kateremu je življenje tako prikrojilo usodo, da je zašlo med zanesenjake, ki so pisali zgodovino filma. Joe Valenčič je na svetovnem spletu, na internetu, pod geslom Gorica našel tudi ime Nore Gregor in to takoj sporočil prijate- ljem v Gorico, ki so nemudoma za- čeli z raziskovalnim delom. Prah časa in do Nore krivične zgodovine so po- časi obrisali in nam prikazali lik Gori- čanke, ki je v polnosti živela uspehe in tragiko svojega časa, posebejla

NORA GREGOR
Metro Goldwyn Mayer

svetovljanstvo Gorice, ki ga danes ni več, posebejla duh Gorice, ki ga je tudi čas skorajda v celoti zabrisal.

Zato smo veseli, ko jemljemo v roke izredno lepo in sodobno oblikovano knjižno publikacijo večjega formata z zgovornim naslovom *Nora Gregor, Una città dimenticata Pozabljeno mesto Eine vergessene Stadt*, ki že z naslovom govori o Gorici, ki je ni več, saj dobro vemo, da nemškega jezika v Gorici skoraj ni več in ne nemško govorečih ljudi. Odšli so iz naše srede, kot je odšla tudi Nora Gregor.

V publikacijo o Nori Gregor so "kinoateljejevcji" ob liku skrivnostne gledališke in filmske igralkice prikazali tu- di utrip časa, ki ga ni več, a smo tudi mi posredno otroci tistega časa. Nora Gregor, ki se je l. 1901 rodila goriš- kemu urarju in Korošici nemškega rodu in je kasneje postala najprej gledališka in nato filmska igralka, je namreč s svojo tragično življenjsko zgo- dbo morda simbol mesta Gorice in vse Goriške. O Nori Gregor so v dvo- jezično publikacijo napisali svoje ese- je Igor Devetak, ki je poskrbel tudi za celosten, slogovno čist in jase- len, lep izgled knjige, medtem ko so na- slovno naredili v Agenciji KREA. Sandro Scandolaro in Hans Kitzmüller. Medtem ko sta se prva dva po- globila v Norino življenje in delo, je tretji objavil zapis o nemški Gorici, o Gorici, ki je ni več. Bojan Mazač pa je v publikaciji objavil odlomek iz po- govora s pokojnim ljubiteljem filma senatorjem Darkom Bratino, dušo Ki- noateljeja. Lepo je, da je knjiga dvoje- zična, in tudi to, da sta na koncu knji- ge povzetka v nemškem in angleš- kem jeziku. Publikacija je opremljena s fotografijami, ki nam govorijo iz preteklosti o nas samih in pa seveda o Nori Gregor, ki je s Placuta zaradi prve svetovne vojne morala v svet, ki je doživela tragedijo Hitlerjevega vz- pona na oblast; druga svetovna voj- na je zanj pomenila konec filmske kariere in odhod v Južno Ameriko, kjer je sama naredila konec svojemu raz- tresenemu, razseljenemu, a polnemu življenju leta 1949. Vmes je posnela veliko filmov, igrala, plesala, živela.

Svetel, melanholičen in lep Norin obraz, ki naravnost preluknja črno platnice publikacije, je simbol njene- ga življenja in tudi njenega ponovne- ga odkritja. Tiha otožnost, ki se me- stoma okrog njenih oči preliva v žalost in obup nad življenjem, je še ka- ko označevala zgodovino minulega stoletja v Gorici in na Goriškem.

Kinoateljeju čast, da nam je s sve- tlobo filmskega žarka na belo plat- no za trenutek spet pričaral čas, ki ga nikdar več ne bo, in Noro.

JUP

PRVI KONCERTI REVIE PRIMORSKA POJE 2000

NAŠE ZBOROVSKO BOGASTVO

Tudi letos se bodo primorski pev- ci z obeh strani meje srečali na števil- nih koncertih v okviru revije Primor- ska poje 2000. Revijo, ki je lani praz- novala svojo 30-letnico, prirejajo Zve- za pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, letos pa na njej nastopa 178 zborov, od katerih je kar 53 iz našega zamejstva. Poleg tega je še nekaj ko- roških pevskih sestavov, ki bodo na- stopili na koncertu na Trbižu, pa še nekaj slovenskih zborov iz Hrvaške ter italijanskih oz. furlanskih skupin iz Furlanije-Juljske krajine.

Stališč o pomenu in vlogi revije Pri- morska poje kot povezovalnem dejav- niku primorskih Slovencev z obeh strani državne meje verjetno ni po- trebno posebej ponavljati, saj so pred očmi vseh, ki se količkar ukvarjajo s kulturnim in pevskim delovanjem v našem prostoru. To je namreč ena od

FOTO KROMA

najpomembnejših - in žal še vedno prereditih - prireditve, na katerih imajo Slovenci iz matice in zamejstva priložnost se srečevati, prijateljevati, si izmenjavati vtise, poglede in stališ- ča v večini primerov brez tiste "urad- nosti", ki prepogosto naredi marsika- tera srečanja nepristna. Pesem nam-

reč prispeva k sprostitvi v odnosih in upati je, da se bodo podobne mani- festacije oblikovale tudi na Koroš- kem, Štajerskem in v Prekmurju. Ta- ko si vsaj želi v svojem uvodniku v brošuri Danijel Božič, predsednik U- pravnega odbora Sklada za ljubiteljs- ke kulturne dejavnosti republike Slo- venije. Ostale uvodnike so prispevali predsednica ZSKD Nives Košuta ter predsedniki ZPZP, ZCPZ in ZSKP Rudi Šimac, Zorko Harej in Damjan Pau- lin. V njih se poudarjajo ravno pove- zovalni moment, zatem pa še potre- ba tudi po tekmovalni reviji primor- skih zborov, pomembne obletnice Gallusa, Slomška in Prešerna.

Letošnja revija ima na sporedu 27 koncertov. Uvodni koncert je bil 10. t.m. v osnovni šoli v Knežaku, zatem pa so se 11. in 12. t.m. zvrstili še kon- certi v kulturnih domovih v Hrpeljah in Kneži ter v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu. Zaključna koncerta bo- sta v nedeljo, 16. aprila, v Števerjanu in Trenti. Tudi letos se bodo nasto- pajóči zbori lahko prijavi na radijsko tekmovalno posnetkov, ki ga prireja- jo organizatorji revije ter Radio Ko- per in Radio Trst A.

IŽ

MEDDRUŠTVENI ODBOR SLAVISTIČNIH DRUŠTEV
NOVA GORICA - KOPER - TRST GORICA VIDEM
vabi na

SIMPOZIJ O PESNICI LJUBKI ŠORLI

ki bo na Gradu Kromberk v petek, 17. marca, s pričetkom ob 10. uri.

V soboto, 18. marca, bo ob 20. uri v dvorani samostana
na Kostanjevici

SPREHOD PO UGLASBENIH PESMIH LJUBKE ŠORLI.

IZVAJALCI: Moški zbor Mirko Filej, Mladinski zbor CGV Emil Komel, Olga Gracelj (sopran), Mirjam Kalin (alt), Slavko Savinšek (bariton), Nataša Valant (klavir), David Šuligoj (kontrabas).

»JE, KAR JE«

ABONMAJSKA SEZONA SSG 1999-2000 / ALPSKI ŽAR

POVEŽANI
DLANČNIKI

Dolar je že nekaj tednov na neverjetnih višinah. Vse kaže, da bodo ZDA pojedle ves svet. Po gospodarskem in političnem zlomu ZSSR, edinega resnega vojaškega nasprotnika ZDA, so slednje postale vodilna svetovna sila. Razvoj novih tehnologij, predvsem pa interneta, je še okrepil gospodarsko prevlado ZDA, ki tako počasi premagujejo še zadnjega nasprotnika, LR Kitajsko, tokrat na gospodarskem področju.

Obstaja še dodatna nevarnost, in sicer, da bi nas ZDA pojedle tudi jezikovno. Izredno hiter razvoj različnih tehnologij vodi do tega, da se v svetu računalništva vsak mesec poraja ogromno novih izrazov, besed in kratic. Temu pomaga še dejstvo, da razvijajo računalnike in programe predvsem mladi in večinoma malce nori t.i. hackerji. Ti pa si besedo izmislijo v nekaj minutah, v hipu obogatijo računalniški slovar in zagrenijo življenje vsem prevajalcem po svetu. Izredno težko je namreč slediti nastanku novih izrazov. Še nori računalničarji ga ne dohajajo.

Ce hočete preveriti nekoga, ki pravi, da se spozna na računalnike, uporabite ameriški sistem. Vprašajte ga, ali imajo njegovi računalniki podporo MGN in ali vsebujejo tehnologijo MUL. Večina bo odgovorila, da je še nimajo, toda v kratkem bo poskrbela tudi za to. Potem ji pa razložite, da pomeni podpora MGN - male gumijaste nogice, in sicer tiste, ki jih ima vsak računalnik na dnu ohišja. Po-dobno velja za tehnologijo MUL. To je tehnologija majhnih utripajočih lučk, ki so na sprednji strani ohišja.

Nas bodo torej Američani poameričanili s svojim jezikom? Če pogledamo na Italijo, se nam zdi, da nas res bodo. Pojdite v trgovino z računalniki ali vzemite v roko kako računalniško revijo. Jezik bo v bistvu še komajda italijanski. Skladnja, časi in vezniki bodo seveda italijanski, vse ostalo pa bo večinoma v angleščini. Desktop, mouse, hard-disk, modem, browser, password, on-line, palm-top... in še bi lahko naštevali. Pred leti so v Sloveniji začeli te izraze prevajati in skrbeti, da bi imela vsaka angleška beseda primerno besedo v slovenščini. To pa pomeni, da je treba besede ustvarjati in si jih izmisljati.

Pred časom sem imel opravka s prevodom nekega računalniškega priročnika, pa sem se moral resnično potruditi, da sem našel prave izraze. Ko bi bil moral prevajati v italijanščino, stvar sploh ne bi bila tako zapletena, saj bi pustil večino izrazov v angleščini in bi bil prevod sprejemljiv. Tako pa sem moral kupiti kar nekaj računalniških revij, da bi se naučil slovenskega računalniškega izrazoslovja, in sem končno z veseljem odkril, da obstaja pri Cankarjevi založbi računalniški slovarček, ki vsebuje ogromno izrazov. Z veseljem sem tudi odkril, da te, včasih čudne slovenske računalniške izraze, strokovne revije redno uporabljajo. Ko sem prvič slisal slovensko besedo za CD, se mi je beseda zgoščenka zdela malo čudna. Nekateri so celo govorili o tlačenkah in stisnjankah. Toda danes se beseda zgoščenka kar precej uporablja. Tako imamo torej v slovenščini, če pogledamo seznam besed, ki sem jih prej navedel: namizje, miško, trdi disk, vmesnik, brskalnik, geslo, povezano in dlančnik... in še bi lahko naštevali, kot sem rekel.

Kaj naj na vse to rečemo? Pohvalno! Krasno! Morda se nam bodo sprva ti izrazi zdeli nenavadni, težko izgovorljivi in še kaj, toda pomislimo le na preprosto dejstvo, da se s tem upiramo ameriški kolonizaciji. Ne boš nas, Bill Clinton! Ne boš nas, Bill Gates! Ne damo se! Kar skušaj prodajati svoje palm-tope, toda za Slovenijo boš prej moral narediti dlančnike!

PETER SZABO

TRPKA OSAMLJENOST

IVA KORŠIČ

V Kulturnem domu v Trstu je v petek, 10. t.m., spet zavelo tisto pričakovanje polno vzdušje, s katerim je nasičen gledališki hram ob vsaki premierni uprizoritvi domačega gledališča. Tokrat je Slovensko stalno gledališče ponudilo v pogled z režijskim pristopom Sama M. Strelca, ki ni varčeval z drznimi trenutki, dramo *Alpski žar ali v Alpah žari sodobnega avstrijskega dramatika Petra Turrinija* (r. 1944), ki je svoje otroštvo preživel na avstrijskem Koroškem, sedaj pa kot svobodni umetnik živi na Dunaju. Kot beremo v gledališkem listu, je Turrini zaslovel kot pisec družbeno-kritičnih iger, v katerih razgalja brutalnost, korupcijo, nestrpnost moderne družbe. Pri pisanju se je lotil najrazličnejše tematike (politike, Cerkev, morale, oblasti, kulture...) v vseh njenih razsežnostih. S svojimi deli je izval marsikatero ostro kritiko, če že ne škandal. Vseeno pa so njegove igre dosegle razne svetovne odre in tudi slovenska gledališča so že večkrat segla po njih.

Za svoj prvi stik s tem levičarsko usmerjenim avtorjem, ki je dejal, da bo po svoji moči branil Avstrijo pred

Haiderjevo Avstrijo, je SSG povabilo v goste režiserja mlajše generacije Sama M. Strelca, doma s Ptujja, ki se je s Turrinijevo dramatikom že približe soočal. Strelcu gre pripisati zaslugo, da je po dolgem molku spet oživilo Gledališče Ptuj, pri katerem je direktor od leta 1997. Pri postavitvi *Alpskega žara* v prevodu Darka Čudna je Strelec odmaknil politično ost in izpostavil predvsem tisto tesnobno osamljenost, ki tare oba glavna protagonista in katero skušata prikriti z natikovanjem mask in s pripovedovanjem izmišljenih življenjskih izkušenj. Te izmišljotine pa se počasi razblinjajo in pokaže se kruta resnica - ali "polresnica"? - njunih osamljenih duš, ki bolešno iščeta ljubezni. On je starejši slepec-intelektualec, ki preživlja svoje dni v gorski koči, daleč stran od hrupnega dolinskega sveta, s katerim je skoro pretrgal vse vezi, saj njegovemu radiu že veliko časa manjkajo baterije. Edini stik s potrošniškim svetom predstavljajo veseljaško puhli turisti, ki prihajajo v gore občudovat in poslušat tudi "zlagano" podobo narave. Zanje oponaša glasove ptic in jim, oblečen v tirolsko nošo, opeva pokrajino; s tem se preživlja. Poma-ga mu le bebasti fant z bližnje kme-

tije, s katerim včasih ravna prav grobo in v tem ravnanju se kaže njegova prikrita preteklost angažiranega nacista. Ko si zaželi ženske, da bi mu brala klasike, mu društvo slepih pošlje zrelo žensko, ki se predstavi kar s tremi obrazmi: najprej se pokaže kot izkušena prostitutka, potem pa občutljivo ranljiva uradnica srednjih let, ki hrepeni po moškem, nazadnje pa kot igralka, ki ji je pri srcu le ena vloga, Julija. Pri tem izve, da je bil tudi slepec igravec oz. vodja gledališča. Ko se združita v zaključnem plesu in se razpre tudi zadušljiva soba gorske kočice ter se prikažejo Alpe v vsej svoji mogočnosti in oslepljajočem žaru, nam režiser nakaže zanju odrešilni izhod v umetnosti. Tako se Strelec oddalji od avtorjevega epiloga, ki je tragičen za mladega prizadetega fanta, in nam nakaže žarek upanja.

V Turrinijevi dramati se bijeta dve podobni Avstrije: zunanja, mala idilična lepota gorskih pokrajin s privlačnimi vasicami in njenimi prebivalci, ki so del njene folklore, in pa notranja, ki se kaže v plitvosti, zlaganosti in priletnosti ljudi, ki živijo v prikupnih hišicah s cvetjem na oknih, a v srcih nosijo mračnost in mržnje. Glavna lika, slepca in Jasmin, sta z večplast-

nimi psihološkimi odenki plastično izoblikovala Vladimir Jurc in Maja Blagovič; mojstrsko sta opisovala različna razpoloženja, občutja, tudi z mimiko in zgovornimi kretnjami. Blagovičeva se je preobražala iz ene osebe v drugo brez vidnega navora, čeprav je to od nje zahtevalo veliko igralske veščine. Najbolj prepričljiva je bila v vlogi prostitutke, ki ji je sicer režiser prilil še preveč nebrzdanega realizma. Tudi kratek nastop Danijela Malalana-gorskega vodiča je bil karseda drzen. Spolni akt, ki je očitno v naglici "izgorel", sicer zastrt za kulisami, bi lahko izpadel, saj ni bil bistven za kratak razvrten nastop vodiča in turistke. Zdi se, da je ta poanta postala v našem gledališču že stalnica, brez katere ne gre, in bo spet izzvala negodovanje marsikaterega gledalca.

Aleš Kolar je bebastega mladeniča opisal povsem realistično in naravno; s čisto mimiko je izražal vso fantovno neobglenost, trpljenje in nemoč preživetja v samo navidez zdravem svetu. Tesnobne občutke, ki se jim ne moremo izogniti ob besedilu in odski izvedbi, je poudarjal tudi scenski okvir Dušana Milavca; razkazoval je preprosto, skoraj golo sobo, ki jo je osvetljevala primerno hladna luč. Kostumi Gordane Gašperlin pa niso bili nič posebnega; domačo kostumografko Marijo Vidau, ki s svojimi okusnimi kroji vsakokrat preseneti gledalca, je pač težko nadomestiti.

SPOMINSKA SVEČANOST OB 100-LETNICI ROJSTVA ZORKA JELINČIČA

NAŠ BOJ ZA SVOBODO

GORAZD BAJC

Slovensko planinsko društvo Trst je prejšnji četrtek, 9. marca, počastilo 100-letnico rojstva Zorka Jelinčiča, povojnega prebuditelja tržaškega planinskega društva, ki se je sicer prvič organiziralo že leta 1904, a je v času fašističnega raznarodovanja moralo prekiniti z normalnim delovanjem in si poiskati prostor v ilegali. Spomin na izjemno plodno in raznovrstno Jelinčičevo delovanje je torej vezan tudi na domače planinstvo, na kar so se njegovi nasledniki tudi na primeren način spomnili. Večer je obetal precej zanimivega, tako da je bila Gregorčičeva dvorana tokrat res pretesna. To je bila tudi prva in ena izmed številnih pobud, ki se bodo letos zvrstile v počastitev Jelinčičeve 100-letnice.

Moj namen ni podati obveznostne kronike, saj so za to že poskrbeli ostali zamejski mediji. Raje bi omenil nekatere misli govornikov, ki so se mi zdele vredne ponovitve in krajšega komentarja. Prvi govornik, dr. Zarko Rovšek, veterinar, planinec s Tolminskega in dober poznavalec Jelinčičevega planinstva, je med drugim praviloma poudaril njegovo navezanost na gore, ki so že od mladih let, skupno s prijateljevanjem s Klementom Jugom (ki je s svojim vrhunskim plezanjem in filozofskim nazorom poudarjal etično-vzgojno vlogo alpinizma), predstavljale pravo tlovaladnico za utrditev trdne volje. Ta neuklonljiva volja ga je nato spremljala v številnih življenjskih težavah in preizkušnjah, tako da je kljub vsemu vedno zdržal, nikoli popustil, niti ko si je npr. leta 1928 nalomil hrbtenico in je zanj kazalo že najslabše. Pravi zgled torej, ki bi ga bilo vredno vsaj deloma posnemati, filozofsko-miselno navezavo s Klementom Jugom pa bolj poglobiti in osvetliti. Tega se bo lotil dr. Igor Škamperle na simpoziju, ki bo letos maja v Tolminu, ko bo predstavljena Jelinčičeva vloga v zgodovini Primorske.

Izvajanju druge govornice, dr. Sonje Mašera, je nato sledilo najtoplejše in najdaljše ploskanje, saj je marsikoga presenetila njena bistrina pripovedovanja o Jelinčičevem liku v

povojnih letih na mestu pobudnika in predsednika SPDT-ja, ki ga je podala izključno po spominu. To je bil izjemen prikaz ne le alpinista, temveč človeka "v (po)polnosti mesa in duha", polnega življenjske energije, samozvesti, odločnosti, ... a tudi do-brega, zelo dobrega srca, človeka, ki je vsakemu pomagal, ga poslušal, o vsem in z vsakim tudi rad govoril, edinole... edinole o sebi, o svoji preteklosti pa ni nikoli nič, prav nič spregovoril. Podčrtala je Jelinčičevo lastnost, da je vsakič poudarjal pomembnost širšega slovenstva in se branil ozke zaprtosti v okviru tržaških ali gorških Slovencev. Njegov trud je nato segal tudi v iskanje originalnih krajevnih imen tržaške pokrajine, da ne bi šla v pozabo in ki bi morala biti izročilo mladim. Sedaj imamo zemljevid, ki so ga po Jelinčičevi smrti nekateri dokončali, na tem pa bi morali gojiti in skupno (brez ideološko-političnih ločevanj) delati mladi, "da le ne bi bilo Jelinčičevo delo zastoj", je še zaključila govornica. Omenjeno ploskanje je bilo torej res zaslužno, škoda le, da so bile te misli izrečene publiko, ki so jo sestavljali skoraj izključno starejši ali pa ljudje srednjih let. Kje so bili torej tisti mladi, katerim je želel Jelinčič zapustiti bogastvo spominov? Je bil to le slučaj? Drugi pravašaj se mi je pojavil okoli Jelinčičevega molka o lastni preteklosti. Po

vojni je sicer objavil nekaj prispevkov o ilegalni preteklosti, večinoma v Jadranskem koledarju in Primorskem dnevniku, ni pa rad o tem kaj več govoril, saj je očitno sumil, da ga je prejšnja oblast kljub vsemu nadzorovala in nekoliko ga je morala tudi šikanirati, kar nam je sedaj jasno iz arhivske dokumentacije bivšega notranjega ministristva, njegovi spomini *Pod svinčenim nebom* (Gorica 1994) pa so med drugim izšli komaj kakih 30 let po njegovi smrti. Moramo seveda tudi jemati v poštev, da ni bilo lahko spregovoriti niti v novi "demokratični" povojni Italiji, ostaja pa dejstvo, da je prejšnja slovenska oblast mačehovsko ravnala z akterji prvega nekomunističnega antifašizma, med katere je spadal tudi Jelinčič. V novejši "tigrovske" literaturi se je sicer ta aspekt že večkrat pojavil, toda do sedaj se ga ni še nihče lotil na dovolj strokoven način. Potrebna bi bila torej bolj poglobljena obravnava, saj je problematika dosti bolj kompleksna, kot bi se lahko zdela na prvi pogled.

Priznani botanik in mislec prof. dr. Tone Wraber je v svojem zgodovinskem pregledu strokovne botanične in planinske literature in odnosa do gora na Slovenskem prikazal, kaj pomeni prava objektivnost v znanstvenem delu. Med drugim je namreč povedal, da mora njegova stroka jemati v poštev tudi tiste rezultate, ki so jih nekoč pisali italijanski ali nemški nacionalisti, ki so pred Slovenci organizirano "osvajali" vrhove, seveda vedno - tega ne smemo nikoli pozabiti - v iredentistične namene. Pri tem je bil nekdanji odnos teh "velikih" do nas "majhnih" v bistvu kolonialen. Velikih razlik z današnjimi razmerji v Evropski skupnosti, ko je za "male" narode Evropa nek sen, za "velike" pa le možnost prevare, pa dr. Wraber ne vidi. Ali ni to razmislek za nas vse?

Skratka: ne le spominski večer, ki so ga vmesni glasbeni vložki dua klarinetov Davorja Berdona in Luke Carlja in še prijetno branje Loredane Gec dveh Jelinčičevih spominskih utrinkov (o nesreči 1928 in opisa, kako je iskal imena za zemljevid) le še bolj oplemenitili in predstavili posrečeno celoto.

IZIDI TEKMOVANJA

CANKARJEVA
PRIZNANJA

Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm, ki mu predseduje prof. Majda Kaučič Baša, je objavilo rezultate deželnega tekmovanja za Cankarjevo priznanje, ki so ga izvedli v Trstu in Gorici 16. februarja letos.

Tekmovanja v znanju slovenščine in poznavanju slovenske literature se je udeležilo 63 tekmovalcev, in sicer 34 v Trstu ter 29 v Gorici. Z veseljem ugotavljamo, da so bili vsi tekmovalci zelo uspešni, saj so vsi dosegli brnasto Cankarjevo priznanje, na vse-slovensko finalno tekmovanje pa so se uvrstili naslednji dijaki s Tržaškega: Matija Morelj, Matej Nadlišek in Darja Kodrič z nižje srednje šole sv. Ciri-la in Metoda, Maja Sancin z nižje sred-nje šole S. Kosovel ter Andreja Koren z nižje srednje šole I. Cankar. Višje srednje šole s Tržaškega pa bodo na slovenskem tekmovanju za Cankarjevo priznanje zastopali Alja Šturman, Urška Daneu in Jasmina Kermol s klasičnega oddelka liceja F. Prešeren; Matteo Dimal, Eva Krmec, Zulejka Paskulin, Kristina Škerk in Jana Krmec z znanstvenega liceja F. Prešeren; Ivana Sobani z oddelka za geometre šole Žiga Zois ter Matija Sirk in Sanja Hrvatič z Družboslovnega oddelka šole Žiga Zois. Tržaškim dijakom so bili mentorji: Sonja Castellani, Lučka Batista, Marija Peterlin, Iva Bone, Aleš Breclj, Sonja Zupancič, Ester Šterco, Mariza Škerk in Majda Cibic.

Na Goriškem so se na vseslovensko tekmovanje za Cankarjevo priznanje uvrstili Tjaša Nanut, Tanja Zor-zut in Teja Pahor z nižje srednje šole I. Trinko; Ana Custrin, Tina Klanjšček, Monica Quaggiato, Maja Zavadlav in Nežka Figelj s klasičnega liceja P. Trubar ter Cristina Marussi, Ana Dome-nis, Valentina Klanjšček, Mateja Černic, Valentina Leghissa in Barbara Repovš s pedagoškega liceja S. Gregor-čič. Njihovi mentorji so bili: Lučana Budal, Neva Zaghet, Peter Černic, Na-dja Rebec in Peter Radetič.

Vsem, tako dijakom kot njihovim mentorjem, gredo seveda naše iskrene čestitke. Želimo jim veliko uspeha na vseslovenskem finalnem tekmo-vanju za zlato in srebrno Cankarjevo priznanje, ki bo 18. t.m. v Ljubljani.

7

ČETRTEK
16. MARCA
2000

IN MEMORIAM

ALOJZU LUPINCU
OB SLOVESU

Na pepelnico sredo je na svojem starem domu v Praprothu pri Šempolaju v visoki starosti umrl Alojz Lupinc. Ob zadnji uri so bili zbrani njegovi otroci in nečaki ter nekateri prijatelji, ki so mu požrtvovalno stregli med težko boleznijo. Lojze Lupinčev je bil eden tistih že redkih ljudi, ki so zagledali luč sveta ob začetku stoletja in doživeli potem leto 2000. Rodil se je namreč na praznik sv. Petra in Pavla leta 1907 kot osmi in zadnji otrok Ivana in Marije Škerlj. V času prve svetovne vojne je bil oče Ivan za župana in Alojz je kot desetleten fantič ob obisku generala Borojčiča v županovi hiši visokemu gostu deklamiral avstroogrsko himno in za ta podvig dobil goldinar. Stric iz Praprota, tako sem ga vedno imenoval, je znal slikovito pripovedovati o tem in o številnih drugih dogodkih iz davne mladosti.

Kmalu po koncu vojne ga je oče vzel s seboj na sejem v Sežano in mu tam kupil čebelnj panj. S tem se je začela ljubezen, ki ga je zaznamovala za vse življenje. Navdušeno se je lotil nege čebel in se strokovno izobraževal tudi s priročniki in knjigami. Kot izkušen čebelar je bil poznan daleč po okolici. Leta 1998 je prejel zlato plaketo za 80 let uspešnega čebelarstva.

V letih, ko je fašizem pritiskal na Slovence, je kot zavezanec narodnjak trpel zaradi težke usode. Nekateri od bratov in sester so se zatekli v Jugoslavijo. Zelo ga je prizadela smrt brata Milka leta 1930, ki je v Novem Sadu v nejasnih okoliščinah utonil v Donavi.

Leta 1943 je bil Alojz odpoklican v posebne bataljone, kamor so fašistične oblasti spravile primorske moše in fante, da bi jim preprečile sodelovanje s partizani. To grenko obdobje je preživel v Bazilikati in Kalabriji.

S svojo podjetnostjo in iznajdljivostjo se je povsod dobro znašel. Že pred zadnjo vojno je šel v Trst za trgovskega vajenca in se izučil v tem poklicu, tako da je kmalu po vrnitvi odprl trgovino na domu v Praprothu in jo uspešno vodil 32 let.

Kljub trgovski žilici je ostal navezan na kmetijo in ker je verjel v napredek, je rad prvi uvajal razne novosti. Privlačila ga je narava in največje veselje je imel s trtami. Kot vinogradnik in kletar je prejel številne nagrade.

Pri delu tako na kmetiji kot v trgovini je bil natančen in te-

meljit in enako je zahteval tudi od ostalih družinskih članov in delavcev. To sem doživljal tudi sam, ko sem v petdesetih letih pri stricu v Praprothu pasel krave. Vendar je tudi rad pozabil na strogost in nam otrokom dovolil, da smo šli v Sesljan na kopanje namesto s kravami na gmajno.

Vedno je prebiral naše časopise in se prizadeto zanimal za narodovo usodo. Bil je družaben in sijajen sogovornik v kakršnikoli razpravi. Obžaloval je, da Slovenci ne znajo biti složnejši, in sodil, da je to naša najhujša napaka.

V težkih trenutkih se je zatekel k svojim čebelarjem, občudoval njihovo slovo in marljivost ter jih postavljaj ljudem za zgled. Nikoli se ni prepustil malodušju. Na svet je gledal vedno s svetle strani in popustil ni niti v zadnjem času, ko je zaradi neozdravljive bolezni hudo trpel. Do zadnjih dni je skušal vsem posredovati optimizem in svoje bogate izkušnje.

Ko so mu na šempolajskem pokopališču ubrano zapeli Fantje izpod Grmade, ki jih vodi njegov nečak Ivo Kralj, me je obšla misel, da mora biti stric zadovoljen, če po cellem stoletju težke zgodovine, ki jo je tudi sam doživel, slovenska pesem še vedno plava čez kraško gmajno.

DANILO ČOTAR

NAŠE SOŽALJE

Uredništvo in uprava Novega glasa se klanjata spominu na ALOJZA LUPINCA, priljubljenega in zaslužnega gospodarstvenika in kmetovalca ter zavednega in pokončnega Slovenca. Otrokom Bogomili, Nadji in Danilu, njihovim družinam in ostalemu sorodstvu naj gre zato najgloblje sožalje tudi z naše strani.

† Naznajamo žalostno vest, da nas je v 92. letu starosti zapustil naš dragi
ALOJZ LUPINC, čebelar

Zahvaljujemo se vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala naj gre župnikom g. Švari in g. Kunčiču ter zboru Fantje izpod Grmade in cerkvenim pevcem, ki so polepšali trenutek slovesa.

Hvaležni svojci
Praprot, 11. marca 2000

POLITIČNO DOGAJANJE NA TRŽAŠKEM

V OSPREDJU ZAŠČITNI ZAKON
IN SPOMIN NA PRETEKLOST

V slovenski javnosti na Tržaškem še vedno odmeva poziv, ki ga je večja skupina vidnih predstavnikov iz tržaškega političnega, gospodarskega, znanstvenega in kulturnega življenja naslovila na najvišje organe italijanske države za čimprejšnje sprejetje zaščitnega zakona za Slovence v Italiji.

O dokumentu so v prejšnjih dneh na široko poročala krajevna sredstva javnega obveščanja, med drugimi pa so ga podpisali tržaški župan Riccardo Illy, rektor tržaške u-

niverze Lucio Delcaro, astrofizik Margherita Hack, fizik Paolo Budinich, bivši predsednik tržaške pristaniške ustanove Michele Lacalamita in drugi, ki so poziv za čimprejšnje sprejetje zakona naslovili na predsednika republike Carla Azeglia Ciampija, predsednika senata Nicolo Mancina, predsednika poslanske zbornice Luciana Violanteja in premiera Massima D'Alema. V pozivu je med drugim izražena zaskrbljenost zaradi upočasnjene postopka sprejemanja zakona v poslan-

ski zbornici (ravno v torek, 14. t.m., ko je bilo napovedano nadaljevanje razprave v Rimu, so le-to odložili na današnji dan) in zamud, do katerih je že prevečkrat prišlo. Podpisniki so prepričani, da bi zaščita različnosti okrepila vlogo Italije in Trsta v našem prostoru, če pa bi zakona ne odobrili, bi Italija izgubila na verodostojnosti.

Druga tema, ki je kljub časovnemu razmiku še vedno v središču pozornosti, pa se nanaša na spomin na polpreteklo zgodovino naših krajev.

LUDOTEKA NARODOV

TRŽAŠKI MLADINI ODSLEJ
NA VOLJO NOV CENTER

FOTO KROMA

V torek, 14. marca, so v prostorih Ludoteke narodov v ulici Colautti v Trstu odprli novi Mladinski center. Center je sad prizadevanj združenja PAG (Progetto aggregazione giovanile - Projekt za mladinsko združevanje), ki želi ustvariti vzgojne priložnosti za aktivno udejstvovanje mla-

dih v mestnem življenju, v sodelovanju z občino Trst.

Center in projekt bosta prvenstveno namenjena mladim med 16. in 29. letom, ki bodo aktivno sodelovali na podlagi svojih interesov s ciljem, da pride do socializacije, kakovostne uporabe prostega časa, vzgoje k zakonitosti,

aktivne vzgoje na podlagi soočanja s stvarnostjo in konkretnih izkušenj, uporabe ročnih spretnosti, igre in različnih "jezikov" kot vzgojne metode za spodbujanje ustvarjalnosti ter obogatitve skupine in posameznika, nazadnje pa razvoja civilnega sožitja skozi pravila skupinske samouprave, soočanja in spoštovanja drugačnega in kulturnih razlik.

V mladinski center bodo lahko brezplačno zahajali vsi mladi. V začetnem obdobju bo center odprt nekaj večerov na teden predvsem kot stična točka za mlade, kot priložnost za srečevanje na podlagi osebnih interesov in kot čas, v katerem lahko vsak predlaga svojo idejo za "kvalitetni prosti čas". Ravno v torek, na dan odprtja, je bil v večernih urah koncert skupine Balkan Babau Cirkus Orkestar. V marcu in aprilu bo še vrsta drugih koncertov, na sporedu pa bodo tudi filmi in gledališke predstave.

1. APRILA NA PROSLAVI OB 50. OBLETNICI

PRILOŽNOST ZA SREČANJE
MED BIVŠIMI KLASIKI

BREDA SUSIČ

Velika proslava, ki jo tržaški klasiki pripravljajo ob 50. obletnici svoje šole in ki bo 1. aprila ob 20.30 v tržaškem Kulturnem domu, bo lepa priložnost za vse nekdanje dijake, da se spet srečajo.

Klasični licej je bil ustanovljen na pobudo takratnega slovenskega javnega mnenja leta 1948, torej tri leta po obnovitvi slovenskega šolstva v Trstu in Gorici po drugi svetovni vojni (v Trstu nižje srednje šole, realne gimnazije in trgovske akademije, v Gorici pa nižje srednje šole, klasične gimnazije in učiteljske). Razlog, zaradi katerega se je slovenska javnost odločno zavzela za uvedbo klasičnega liceja tudi v Trstu in zaradi ka-

terege so voditelji urada Education Division Zaveznike vojaške uprave zahtevali, da Slovenec podprli in uresničili kljub ostremu nasprotovanju italijanskih protislovenskih sil, je bil, da je edinole klasična matura omogočala vpis na nekatere univerzitetne fakultete. Brez klasičnega liceja bi Slovenci v Trstu ne imeli prvih povojnih generacij zdravnikov, pravnikov, profesorjev filozofije, književnosti in jezikov, posebno ne grščine in latinščine (ta je bila takrat obvezna že od prvega letnika nižje srednje šole). Iz slovenskega klasičnega liceja je po zaslugi učnih programov, ki so nudili odlično izobrazbo, in po zaslugi mnogih izjemnih profesorjev, ki so s svojo osebnostjo in karizmo učnim programom vdihnili dušo in s tem vzgajali ter navduševali

dijake, izšlo veliko intelektualcev, ki so dosegli zavidljive uspehe na vseh področjih bodosi doma kot tudi v svetu.

Marsikdo, ki je obiskoval klasični licej, je na svojo bivšo šolo zelo navezan. Tako so nekateri bivši klasiki (Nikla Panizon, Evelina Umek, Matej Susič in Štefan Pahor, Sonja Štolfa, Lučka Susič, prof. Lici-nija Pahor in predvsem Matejka Peterlin), takoj ko so izvedeli za pripravo proslave, radi priskočili na pomoč pri

Kot znano, je ob nedavnem obisku predsednika republike Ciampija v Trstu župan Illy iznesel predlog o skupnem obeležju in skupni svečanosti v spomin na vse krajevne žrtve totalitarizma 20. stoletja. Glede datuma je bil predlagan 21. marec, tudi to pa je dodobra razgrelo krajevno javno mnenje, ker so bili izneseni tudi predlogi, da se kot dan spomina obhaja edinole ta datum in da se tako ukinejo vse ostale spominske svečanosti. Predlog marsikoga ni prepričal oz. je povzročil tudi ogorčenje, saj mnogi trdijo, da ni mogoče postaviti na isto raven tistih, ki so dali svoje življenje za svobodo in demokracijo, in tistih, ki so se borili v taboru, ki je nasprotoval idealom, na katerih sloni današnja Evropa. O tem vprašanju bo gotovo še veliko govora v prihodnjih dneh (ravno v torek zvečer je potoke razgovor v Gregorčičevi dvorani v Trstu v organizaciji Slovenskega kluba), svoje mnenje pa so očitno že izrekli običajni neznanci, ki so v prejšnjih dneh hudo poškodovali obeležje tigrovcem v gozdu Salcer pri Padričah. Obeležje so postavili komaj 19. decembra lani na slovesnosti v spomin na sestanek voditeljev organizacije TIGR, ki je bil na tistem kraju 3.11.1929, pobudnika za postavitev pa sta bila Koordinacijsko združenje vzhodnokraških vasi in Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske pod pokroviteljstvom krovnih organizacij SSO in SKGZ. Skrunilci so obeležje razbili s težkimi predmeti, zdrobili kamen in ostale dele plošče. Ob vsem tem se človeku vsiljuje misel, da bodo vse počastitve dneva spomina zaman, če ne bodo pristojni organi dali imen, priimkov in obrazov ljudem, ki se proslavljajo s takimi "akcijami".

njeni organizaciji. Pa tudi sedanjim dijakom so že dolgo na delu. Osnovna zamisel igre S klasično v tretje tisočletje, ki jo bodo uprizarili na slavnostni proslavi, je njihova, prav tako je himno in glasbene vločke napisal letošnji maturant Iz-tok Cergol, že lani so pripravili video, ki ga bodo vključili v predstavo, spet drugi sedanjji in bivši dijaki (Matej Santi in Lara Komar ter Verena Rojc in Martina Stepančič) pa pripravljajo glasbene nastope.

Slavnostni govor na proslavi je bil zaupan znanemu kulturnemu in javnemu delavcu iz slovenske Istre, Milanu Gregorčiču; ta spada v prvo generacijo, ki je zapustila slovenski klasični licej v Trstu z diplomom v rokah. Priprave so torej v polnem teku. 50. obletnica klasičnega ima že svoj logotip (na sliki), ki bo natisnjen na vabilih, pa tudi na ljubkih spominskih značkah in nalepkah; dela pa je vseeno še ogromno.

SV. IVAN / PRVI ZAMEJSKI KONCERT REVIJE PRIMORSKA POJE

POMEN PESMI IN GLASBE PRI OHRANJANJU IDENTITETE

IVAN ŽERJAL

"Pesem in glasba sta ključ, ki odpre mnogo src, budita v njih spomine na lastne korenine, na izročilo, vlivata samozavest, pomagata ohranjati identiteto tako posameznika kot naroda. Zato, dokler se bo glasila slovenska pesem, smemo upati, da bomo znali ohranjati svoje narodne in kulturne vrednote ne samo ob poslušanju v dvorani ali doma, ampak tudi zunaj, med ljudmi. Bodimo to, kar smo. Slovenski zbori nam to sporočajo z vsakim svojim nastopom. Naj zapojejo!"

S temi besedami je slavistka prof. Evelina Umek zaključila svoj uvodni nagovor na prvem zamejskem koncertu v okviru zborovske revije Primorska poje 2000, ki je bil v nedeljo, 12. t.m., v Marijinem domu v Trstu. Koncert so priredili Zveza pevskega zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza cerkvenih pevskega zborov iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice ter svetoivanski Marijin dom. Na ta način so Svetoivanci ob enem tudi proslavili praznik slovenske kulture, saj, kot je v svojem govoru še dejala prof. Umekova, sta glasba in petje močno povezana s poezijo Franceta Prešerna. Slovenski skladatelj so namreč uglasbili veliko število Prešernovih poezij, kar velja še posebej za *Zdravljico*, o kateri poznamo kar štirinajst uglasbitev. *Zdravljica*, je dejala govornica, je hvalnica slovenstvu, slovanstvu, bratstvu med narodi, ljudem dobre volje in pravih misli. Te misli so prav gotovo navdihovale tudi

FOTO KROMA

tiste Svetoivance, ki so v drugi polovici 19. stoletja, točneje leta 1864, v tem takrat popolnoma slovenskem tržaškem predmestju ustanovili prvo čitalnico in deset let kasneje še politično društvo E-dinost. Sv. Ivan je bil tudi domovina številnih kulturnih delavcev, npr. Marice Nadlišek Bartolove in pisatelja Vladimira Bartola. Zaradi trdne volje in zavednosti Svetoivancov je postal ta okraj središče marsikaterih dogajanj. Volja po sodelovanju pa je privedla tudi do številnih rezultatov na vseh področjih. Vendar bo vse to zaman, če se ne bomo znali soočiti s sedanjostjo in če ne bomo znali razmišljati o prihodnosti, za katero si bo treba prizadevati z vsemi močmi, saj "nihče ne bo storil ničesar namesto nas."

Dobro poldrugo uro trajajoč spored nedeljskega koncerta, ki ga je povezoval Igor Merkù, so oblikovali Moški pevski zbor KUD Rožmarin iz Temnice pod vodstvom Bogdana Fabjana, Moški pevski zbor Matajur iz Klenjega pod vodstvom Davida Klodiča,

Moška pevska skupina Akord iz Podgore pod vodstvom Mirka Špacapana, Dekliški pevski zbor Radost iz Godoviča pod vodstvom Damjane Leskovec (ta zbor je na nedeljskem koncertu tudi prejel priznanje za doseženih 81,4 točk na lanskem radijskem tekmovanju posnetkov revije Primorska poje), Mešani pevski zbor Rupa-Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka in Mešani pevski zbor Obala iz Kopra pod vodstvom Ambroža Čopija. Sicer ne ravno pre-

številnemu občinstvu so se nastopajoči zbori predstavili s širokim izborom zlasti slovenske ljudske, a tudi umetne in tuje glasbene zakladnice.

Kot je značilno za tako množično revijo, kot je Primorska poje, so tudi na svetoivanskem koncertu nastopili tako vsedržavno in mednarodno uveljavljeni sestavi kot tudi zbori krajevnega značaja. Toda to, kar je odlikovalo prav vseh šest zborov, je bil soliden in navdušen nastop, brez prevelike treme, kar so občutili tudi ljudje v dvorani, ki so nagradili nastopajoče z zasluženim ploskanjem. Koncert je torej potekal v tistem vzdušju, ki je tako značilno za revijo Primorska poje, se pravi v vzdušju, ki ga zaznamujeta sproščenost in pristna ljubezen do zborovskega petja.

Nova priložnost za zamejsko občinstvo, da spet prisluhne koncertu v okviru revije Primorska poje 2000, se bo ponudila že v soboto, 18. marca, ravno tako v Trstu, in sicer v Marijinem domu v ul. Risorta 3, v sodelovanju s Slovenskim pevskim društvom Novega sv. Antona. Koncertni večer se bo pričel ob 20.30.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV, PEVSKO DRUŠTVO NOVI SV. ANTON - TRST, ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV V ITALIJI, ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE, ZDRUŽENJE PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE

vabijo v **soboto, 18. marca, ob 20.30** v Marijin dom v ulici Risorta 3 v Trstu, kjer bo koncert v okviru revije

PRIMORSKA POJE

NASTOJAJO: Vokalna skupina Sovodenjska dekleta - Sovodnje; Mladinski mešani pevski zbor - Devin; Moški pevski zbor Golobar - Bovec; Kvintet Ventus - Vipava; Moški pevski zbor Skala - Gabrje; Vokalna skupina Vinika - Brda.

OBVESTILA

SSG. PETER Turrini, Alpski žar. Režiser Samo M. Strelec. V četrtek, 16. t.m., ob 20.30 abonma red E; v petek, 17. t.m., ob 20.30 abonma red F.

SKD BARKOVIJE prireja v petek, 17. t.m., večer z diapozitivi z naslovom *Z Atlasa v Saharo*. Predaval bo Lojze Abram. Začetek ob 20.30 (vhod v dvorano iz ul. Bonafata 6).

OTROŠKI ZBOR Ladjica v sodelovanju z Državnim otroškim vrtcem iz Devina vabi na Dan staršev v soboto, 18. t.m., ob 18. uri na sedežu devinskih zborov.

PRAZNOVANJE SVETEGA Jožefa v Ricmanjih v jubilejnim letu 2000. Nedelja, 19.3.: praznik farnega zavetnika. Maše: ob 9.30 romarska maša, ob 11. uri slovesna maša s petjem, poje domači pevski zbor ob pomoči drugih pevcev od drugod pod vodstvom gospe Marije Šturman. Ob 15. uri liturgije sv. Jožefa in blagoslov. Ob 17. uri večerna maša, poje zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta. Ob 18.30 blagoslovitev obnovljenega starega župnišča, sodeluje MePZ Slavec-Slovenec. Med nami je misijonar p. Janez, ki bo ves teden na razpolago za spoved, duhovne razgovore in za obisk bolnih in ostarelih. Vsak večer ob 18. uri maša z duhovno mislijo in razgovorom po maši s patrom misijonarjem. Kot kulturna dogodka sta nam pripravljene dve pomembni razstavi: prva, Slomškova razstava v Baragovem domu, in druga, stalna zbirka starih cerkvenih in vaških predmetov v obnovljenem vaškem župnišču.

NA DRUGO postno nedeljo, 19. marca, bo v cerkvi sv. Jakoba v Trstu ob 16. uri postni govor, ki ga bo imel škofov vikar msgr. Franc Vončina na temo *Odrasli v veri*.

V NEDELJO, 19. t.m., poročimo k sv. Jožefu v Sesljan. Ob 17. uri bo v cerkvi nad seslanskim zalivom slovensko bogoslužje, ki ga bodo vodili duhovniki iz devinske dekanije. Pel bo MPZ Fantje iz pod Grmade.

RADIJSKI ODER vabi v okviru Gledališkega vrtljaka na zadnjo letošnjo predstav, ki bo v nedeljo, 19. t.m., ob 17. uri v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27. Na sporedu bo predstava Jelene Sitar z naslovom *Zgodbe iz gozdčka*. Izvajalo jo bo Lutkovno gledališče Jože Pengov iz Ljubljane. Glasba Igor Cvetko. Tehnologija in izdelava lutk Marko Andlovic in Eva Tršar Andlovic. Izdelava scene Zdenko Majaron. Igralca pa bosta Iva Babič in Primož Ekart.

SLOVENSKI KULTURNI klub in MOSP, ul. Donizetti 3, vabita vse mlade v časnikarski krožek. Spoznali boste govorico raznih medijev (tisk, radio, TV), teorijo in prakso v pisanju člankov (uvodnika, kronike, komentarja, intervjuja...), v moderiranju okroglih miz, itd. Obiskali boste uredništva raznih medijev. Srečanja so enkrat mesečno: naslednjič v ponedeljek, 20. t.m., ob 18. uri. Gostja, časnikarka RAI Mima Kapelj, bo govorila o po-

ročanju o kulturnih dogodkih (gledališče, koncerti, kino...). Inf.: 040 211551 (Breda), 040 417158 (Andrej).

DRUŠTVO SLOVENSkih izobražencev vabi v ponedeljek, 20. t.m., na predavanje dr. Staneta Grande na temo *Prva odločitev Slovencev za Slovenijo* ob izidu istoimenske knjige pri založbi Nova revija. Večer bo v Peterlinovi dvorani, ulica Donizetti 3, z začetkom ob 20.30.

KLUB PRIJATELJSTVA vabi v četrtek, 23. t.m., ob 16. uri v ul. Donizetti 3, Trst, kjer bo ravnatelj prof. Pino Rudež predvajal zanimiv film o popotovanju po Kitajski.

KONCERTNA POBUDA - Rojan vabi na glasbeni večer, posvečen petju, ki bo v soboto, 25. marca, ob 20.30 v rojanskem Marijinem domu, ul. Cordaroli 29. Mezzosopranistka Nora Jankovič, operna pevka in profesorica solopetja na Glasbeni matici, bo predstavila nekatere svoje gojenke ter sama interpretirala vrsto samospetov in opernih arij. Pevke bo na klavir spremljal prof. Aleksander Vodopivec. Vstop prost.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca s Klubom prijateljstva vabi na izlet v soboto, 8. aprila, na Sv. goro pri Gorici (čudovit razgled!), Lokve (900 m) in grad Kromberk z razstavo. Na Sv. gori bo maša za jubilejno leto in priložnost za spoved. Vpisovanje v trgovini Fortunato, ul. Valdirivo 23, Trst, od 20. do 30. marca; če bo avtobus prej poln, bomo zaključili vpisovanje prej.

PRODAJAM GRAFIKE in risbe slovenskih umetnikov: Černigoj, Jakac, Gorše, Sedej, Kravos itd. Telefonirajte na številko 040 213034 od 18. do 20. ure. Samo resni interesi!

MOSP (UL. Donizetti 3) obvešča vse mlade, da so na razpolago informacije o pomladanskih izletih v Pariz (od 25. do 30. aprila), London (27. april-2. maj) in Egipt (Kairo, Asuan, Luksor, Dolina kraljev, relaks ob Rdečem morju; od 25. aprila do 10. maja) v organizaciji društva Severni sij - ter za izlet na Azurno obalo in v Provanso (26.-30. aprila) v organizaciji društva ZKS. Zelo ugodne cene. Inf. na tel. št. 040 370846 od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure.

DAROVI

ZA SKLAD Mitja Čuk: Elvira Ločniškar 100.000 lir.

V SPOMIN na gospo Pavlo Pilon Lutman darujejo za Vincencijevo konferenco v Trstu Milena Andrée in Majda Giraldi 50.000 lir.

V SPOMIN na prijateljico Pavlo Pilon Lutman darujeta Jolanda Logar in Evgenija Ločičnik 100.000 lir.

V SPOMIN na Doro Živic daruje brat Luciano z družino po 200.000 lir za Marijin dom, za cerkveni pevski zbor in za svetoivansko cerkev, 100.000 lir pa za Novi glas.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na Doro Živic darujeta družina Bizjak 30.000 lir in A.R. 50.000 lir.

DSI / VEČER O ZGODOVINI POGOZDOVANJA KRASA

ČLOVEŠKI DEJAVNIK JE VELIKO VPLIVAL NA SPREMEMBE NA KRAŠKEM OBMOČJU

Tradicionalni tedenski večer Društva slovenskih izobražencev je bil v ponedeljek, 13. t.m., bolj "zeleno" obarvan. Tema večera je bila namreč *Flora in favna na tržaškem Krasu v preteklosti in danes*, predaval pa je Alojz Zega, gozdarski tehnik v pokoju, doma iz Komna, ki je bil pred nekaj desetletji soudeležen pri zadnji fazi pogozdovanja Krasa, je pa tudi utegnil spoznati ljudi, ki so sodelovali pri pogozdovanju v času avstroogrške monarhije.

Ravno pogozdovanje kraškega območja (tu ni mišljen le tradicionalni Kras, ampak področje od Reke do Soške doline, v bistvu celotna Primorska) je bil osrednji predmet Zegovega predavanja. V 19. stoletju problem pogozdovanja namreč ni bil aktualen le pri nas, ampak v celotnem Sredozemlju, se pravi na območju, kjer sestavljata

FOTO KROMA

geološko podlago apnenec in dolomit. Tu je namreč v stoletjih prišlo do postopnega izginotja zelenila predvsem zaradi človekovega posega. Ta proces, je dejal Alojz Zega, se je začel približno leta 1000, višek pa je dosegel v 15., 16. in 17. stoletju. Že v tistem času je prišlo do teženj po obnovi zelene odeje, ki pa so se konkretizirale v drugi polovi-

ci 19. stoletja, najprej s poskusi pogozdovanja z domačimi rastlinskimi vrstami (jesenom, malim jesenom, gabrom, hrastom idr.), ki pa niso bili uspešni, nato pa s črnim borom, se pravi neavtohtono vrsto, ki se je obdržala. Do prve svetovne vojne je bilo pogozdenih 10.480 hektarov površine, med obema vojnama 850 hektarov, po drugi

svetovni vojni do leta 1960 pa 4.000 hektarov.

Danes je črni bor v hudi krizi in bo verjetno ostal kot zgodovinski spomin. Nadomestila ga bodo avtohtone drevesne vrste: črni gaber, črni jesen, hrast, kostanj, pa tudi lipa in oreh. Zaradi zaraščanja površine pa danes izginevajo poleg bora tudi brin in na splošno številne rastlinske vrste, ki so sonceljubne. Skupaj s floro pa se spreminja tudi favna: v bistvu ni več škrljančkov, katorn, zajcev, poljskih jerebic in jamskih golobov, vedno več pa je srnjadi, divjih prašičev in tudi jelenov. O teh spremembah je v zadnjih letih veliko razprav in tudi polemik. Ko pa govorimo o vzdrževanju določene podo-be Krasa, moramo vedeti, da tega nihče ne bo naredil brez interesa in podpore, ki je med drugim predvidena tudi v načrtih snujočega se krajinskega parka. Prihodnost Krasa pa vidi predavatelj v kombinaciji vseh danosti in zmožnosti, ki bi nudile človeku pogoje za vzdrževanje.

iž

S 1. STRANI

"V BLIŽNJI PRIHODNOSTI BO JASNO, KDO SI Z ZAŠČITO LE POLNI USTA"

O omenjeni koordinaciji je povsem zgovorno spregovoril predsednik Marinig, ki je orisal stvarnost Nadiških dolin, kjer so upravne enote bistveno manjše in bi bila njuna delovanje in razvoj (ob redni upravi) brez pomoči GS osiromašena oz. skoraj onemogočena. Caveri je v ta namen na števerjanski občini (na gornji sliki) povedal, da odgovarja pri vladi za resorje, ki so tesno vezani z našo stvarnostjo. Glede avtonomije dežele F-Jk je jasno povedal, da bi morali glasneje poudarjati našo vlogo, saj je naša dežela avtonomna predvsem zaradi svoje obmejne lege in prisotnosti narodnih manjšin na terito-

nega zakona; zanimivo bi bilo, če bi obenem razmišljala tudi o uresničevanju parametrov, ki jih zaenkrat nudi okvirni zakon za zaščito 12 jezikovnih manjšin. S tem v zvezi je predsednik Brandolin poslal vsem goriškim občinam poziv, naj se izrečejo glede prisotnosti jezikovnih manjšin na ozemlju, saj je v zadnji istanci pokrajina tista, ki določa, na pobudo prizadetih občin, teritorij, na katerem bodo veljala zaščitna določila.

V poznopopolninskih urah je podtajnik Caveri obiskal uredništvo slovenskih medijev na Goriškem, kjer je tekla beseda v glavnem o zadnjih

riju, torej in primis zaradi prisotnosti slovenske manjšine. Tega se vsi dobro zavedajo, tako da se ob vsakokratni nevarnosti poplavitve deželne avtonomije celoten politični spekter, vključno z desnico, naenkrat spomni na velikansko bogastvo, ki ga predstavljamo.

Naša narodnostna skupnost se v zadnjem razdobju, sicer upravičeno, ukvarja predvsem s trnovo potjo zaščit-

zapletih in razpletih v zvezi z zaščitnim zakonom za našo narodnostno skupnost.

V večernih urah pa je imel za številno publiko v veliki dvorani KC Lojze Bratuž javno srečanje, na katerem so ob njegovem posegu prišla na dan malodušja in razočaranja institucionalnih predstavnikov naše manjšine ter vsakdanjega človeka, ki se upravičeno čuti užaljenega nad stalnim odlašanjem z našim zakonom. Valdostanski poslanec Caveri je s tem v zvezi poudaril, da bi naša manjšina z enotnim nastopanjem (slično z ostalima dvema avtohtonima manjšinama alpskega območja) lahko dosegla ogromno več. Glede zaščitnega zakona za našo narodnostno skupnost pa naslednje: v prihodnjih tednih bo postalo povsem jasno, kdo si v Italiji prizadeva za našo zaščito in kdo je tisti, ki si s temi parolami polni le usta. Državni podtajnik Caveri se je obvezal, da nas bo primerno obveščal in da bo v primeru nadaljnjega pogubnega zavlačevanja na poti do odobritve zakona odstopil z odgovornega mesta in odpovedal podporo narodnih manjšin D'Alema vladi.

GLASBENA MATICA IN SČGV KOMEL ZA ZAŠČITNI ZAKON

Dne 13. marca letos sta se v Gorici sestali vodstvi slovenskih glasbenih šol Glasbene matice in Emila Komele. Vodstvi sta obravnavali najprej skupne odprte probleme obeh šol in se nato glede zaščitnega zakonskega osnutka, ki v členu 15 besedila predvideva ustanovitev samostojne sekcije slovenskega glasbenega šolstva pri tržaškem konservatoriju Tartini, odločno zavzeli za čimprej širše izglasovanje zaščitnega zakona, ki naj dokončno, in to še pred pričetkom prihodnjega šolskega leta, reši odprto vprašanje slovenskega glasbenega šolstva v Italiji.

OKROGLA MIZA O ČEZMEJNEM SODELOVANJU

OBRAČUN ZAVEZE

Leta 1998 so se upravitelji goriške pokrajine, goriške in novogoriške občine, občine Tržič, občin Kanal, Brda, Miren-Kostanjevica in predstavniki gospodarskih zbornic z obeh strani meje, trgovinskih, industrijskih, obrtnih, kmetijskih ter sindikalnih organizacij oz. zvez iz Goriške in Severne Primorske s podpisom uradne listine dogovorili, da se bodo usklajeno pripravljali na čas, ko bo Slovenija vključena v EZ. Dokument je dal življenje v Evropi edinstvenemu zavezništvu - Čezmejni zavezi, ki, čeprav še danes nima uradnega rimskega in ljubljanskega placeta, usmerja prepotrebno preobrazbo obmejnega gospodarskega ustroja. Med ustanovnimi člani je tudi Slovensko gospodarsko združenje Gorica, saj Slovenci, ki živijo ob meji v Italiji, morajo odigravati vlogo pri soodločanju.

Pretekli petek, 10. t.m., je bil na pobudo SGZ, v sodelovanju s Čezmejno zavezo in s podporo Kmečke banke goriški Kulturni dom prizorišče okrogle mize o *Možnostih razvoja ob meji, ki izginja*. Omižje, ki ga je vsebinsko usmerjal Marko Waltritsch, so sooblikovali predsednik goriške pokrajine in predsednik Čezmejne zveze Giorgio Brandolin, direktor Območne gospodarske zbornice za Severno Primorsko in podpredsednik Čezmejne zveze Rino Velikonja, župan občine Nova Gorica in koordinator komisije za družbene dejavnosti Črtomir Špacapan, goriški župan in koordinator komisije za infrastrukturo in omrežje stori-

tev Gaetano Valenti, direktor Regionalne razvojne agencije Nova Gorica Lucijan Vuga, predsednik območne obrtne zbornice Nova Gorica Jože Elersič in predsednik goriške trgovinske zbornice koordinator komisije za gospodarsko sodelovanje Emilio Sgarlatta.

Podobni sporazumi iz bližnje preteklosti so že ostali mrtva črka. Dogovor o Čezmejni zavezi je med temi morda najbolj obsežen. Vsi po vrsti pa kažejo predvsem na naporno dohajanje časov, ki ne bodo prizanesli zamudam, napakam in naivnostim. Kot je opozoril Waltritsch, imamo pred očmi zaskrbljujoče stanje ob posledicah odprave carinske pregrade med Italijo in Avstrijo na Trbižu in Tablji. Prav tako je utrpelo škodo gospodarstvo v kraju Ventimiglia v Liguriji, ob meji med Francijo in Italijo. Petkovo srečanje je bilo informativnega značaja in so se nanj odzvali številni predstavniki goriškega gospodarstva, a ne samo, saj so bili med udeleženci tudi številni posamezniki, ki si na čelu javnih ustanov od nekdanjih prizadevajev za sodelovanje ne glede na mejo. Kot sta uvodoma poudarila Waltritsch in Brandolin, je sodelovanje na Goriškem ustaljena praksa, ki pa jo je treba s skupnimi močmi in pritiski na rimsko in ljubljansko vladno podkrepiti tudi spričo novih pogojev za črpanje finančnih sredstev iz evropskih strukturnih skladov. Da bo Čezmejna zaveza polnomočna, potrebuje predvsem uradno priznanje italijanske in slovenske države. Brez te institucionalizacije

ostaja sodelovanje pri družbenem, gospodarskem in prostorskem načrtovanju čezmejnega prostora pobuda le krajevne razsežnosti kljub zagotovilom vlad, da pomeni edinstven vzorec, in ji je po novih pravilih pot do evropskih virov onemogočena. Bruselj bo namreč podprl na osnovi programskega dokumenta le tiste načrte, ki jih bosta italijanska in slovenska stran sooblikovali in skupno predstavili. Danes pa mora vsaka poteza posamične krajevne uprave še vedno poromati v Rim ali Ljubljano. Okrogle mize sta se udeležili in prispevali k razpravi za slovensko vladno Riana Benko, sekretarka na ministrstvu za zunanje zadeve, in namesto zastopnika izvršne oblasti generalna konzulka Italije v Kopru Rosa Maria Chicco Ferraro.

Koordinatorji tematskih komisij Čezmejne zveze so obravnavali sodelovanje v luči uresničenega dela in načrtov za bližnjo prihodnost. Izoboljšanje življenjskih razmer je namreč vezano na njihovo sposobnost spreminjanja obmejnega območja iz obrobne predela v nenadomestljivo središče za izmenjave in gospodarske dejavnosti. Evropa je že itak naklonjena vsem oblikam čezmejne sodelovanja in t.i. evroregijam, predelom, ki se sklicujejo na skupne zgodovinske in kulturne značilnosti, "delavnicam evropskega sožitja". Za to pa je danes še predvsem potrebna strokovna usposobljenost krajevnih strategov, načrtovalcev naše prihodnosti.

IDE

SLOMŠKOVA PROSLAVA V PODGORI

Za dan slovenske kulture so se pri PD Podgora odločili, da počastijo lik škofa A.M. Slomška, ki je prvi med Slovenci zaslužil, da ga je sv. oče proglasil za blaženega. V ta namen so medse povabili dva pomembna govornika. G. Joško Kragelj, znani primorski duhovnik in pisatelj, ki je okusil preganjanje in ječe komunističnega režima, je osvetlil lika Slomška in Prešerna. Oba sta mnogo naredila, da se je uveljavil slovenski jezik in da se je preprosti narod izobrazil. Govornik je pozval prisotne k spoštovanju materinega jezika in k njegovi pravilni in čisti uporabi. Bernard Špacapan, goriški zdravnik psihiatra, pa je kot član komisije za preverjanje ozdravljenih oseb, ki so se v molitvi zatekle k priprošnji A.M. Slomška, odkril poslušalcem marsikatero skrivnost glede dolgoletnega poteka beatifikacije.

Na večerju so malčki otroškega zbora Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic zapeli tri pesmi na Slomškovo besedilo. Prireditev pa so uokvirili domači pevci mešanega pevskega zbora Podgora, ki so pod vodstvom Mirka Špacapana izvedli nekaj pesmi; med temi tudi dirigentovo priredbo *En hribček bom kupi*. Vse pesmi so bile seveda harmonizacije Slomškovih besedil. Posrečeni so bili med posameznimi nastopi vložki Slomškovih pregovorov, ki so jih recitali in brali otroci in mladinci PD Podgora. Bila je res lepa prireditev v čast Slomšku, enemu najbolj plemenitih sinov naše zemlje.

KONCERT V KC BRATUŽ / PRAGA MOZART ORKESTER

BRILJANTNE MELODIJE

Številno občinstvo je na večernem koncertu letošnje sezone Kulturnega centra Lojze Bratuž v nedeljo, 5. marca, z velikim navdušenjem uživalo ob nekaterih biserih t.i. "igrive" glasbe Wolfganga Amadeusa Mozarta (1756-91), avstrijskega skladatelja, katerega nesmrtna skladba po več kot dvesto letih še vedno blestijo v svetovni glasbeni zakladnici zaradi tehnične dovršenosti in sporočilnosti. Gost uspelega večera je bil Praga Mozart Orkester, češki sestav, ki izvaja po odrih vsega sveta v kostumih iz 18.-19. stoletja izključno Mozartovo glasbo s strokovnim odnosom do skladateljevega sloga, pa tudi z upravičenim ponosom, saj je bil Mozart na poseben način navezan ne le na Solnograd in Dunaj in druge evropske prestolnice umetnosti, ampak tudi na Prago; več svojih odličnih stvaritev je namreč posvetil prav temu srednjeevropskemu mestu. Orkester je vodil Damiano Binetti, glasbenik, ki med drugim sodeluje pri raznih evrop-

skih opernih hišah. Poleg orkestra so nastopili tudi trije izvrstni solopetci, sopranistka Simona Šaturova, bariton Dalibor Tolaš in bas Evgen Šokalo, ki so z osebno pevsko in gledališko interpretacijo naravnost očarali poslušalce.

Mozart je v 36 letih svojega kratkega, a intenzivnega življenja ustvaril veliko nesmrtnih del tako v komorni glasbi kot v koncertih, sakralnih skladbah, simfonijah in operah. Na sporedu koncerta v KC Bratuž so bile bolj ali manj znane melodije iz treh

Mozartovih oper; večer sta dopolnili še serenada št. 7 "Haffner" in glasovno ter tematsko razkošna simfonija KV 550 št. 40. Že z uvodnimi arijami *Figarove svatbe* so prisotni poslušalci dojeli visoko kakovost orkestra, približali pa so se tudi duhovnemu svetu solnograškega mojstra. Opera *Don Juan* iz avtorjevega zrelega obdobja se je izkazala kot vir neizčrpnih tem tako sodobnih kot današnjih literarnih in filozofskih razmišljanj. Izvedbe delov *Čarobne piščali*, zadnjega Mozartove-

ga teatralnega dela, pa so na koncu briljantno pokazale izredno ravnotežje v odnosu med instrumentalnim in vokalnim elementom. Občinstvo je vsaj malo spoznalo Mozarta kot čudežen lik v zgodovini glasbe. Če je naša civilizacija v gojenju muz dosegla svoj višek v zlati dobi grške umetnosti, je evropska glasba dosegla svoj sijajni vrhunec prav v času in po zaslugi avstrijskega mojstra, saj mnogi kritiki govorijo v zvezi z njim o kronanju klasične racionalnosti in duhovnega ravnotežja. Mozart je znal ustvariti prek nesnovne umetnosti glasbe ideal lepote, ki ga je dosegal le navidezno z lahkoto, brez občutja obteženosti s snovjo tudi v najbolj dramatičnih prehodih, brez občutka, da so bili za njegovimi notami notranji spori ali boleči trenutki očističnega. In vendar je zaznali pod njegovo igrivo in sončno lahkotnostjo hkrati tudi nemir, dvome, skrivnostne sence in temne odtenke enkratne človeške duše, ki na prvi pogled ostajajo zakrta, a zaradi katerih je opus glasbenega genija še bolj pristno pričevanje iskanja pravega ideala lepote in popolnosti.

DD

DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ PRVIČ V TRŽIČU

GLEDAŠKI VEČER V DRUŠTVU TRŽIČ

IVA KORŠIČ

Stroge resnosti pepelnice srede prebili le razni pogrebni obredi - včasih ne ravno okusni - umrlega veseljaka pusta, ampak tudi ustaljena, ponekod sicer že nekoliko pozabljen ali zbledel praznovanja ob dnevu žena, ki se je letos koledarsko ujemal s pepelnico. Slovensko kulturno športno rekreacijsko društvo Tržič si je zaželelo na svoj način se spomniti tega praznika. Društvo se bojevitost priostrenimi krempeljci že drugo leto trudi, da bi se tudi v Laškem ohranila oz. utrdila slovenska zavest in da bi se domača slovenska govorica pojavljala tudi v javnosti. Premostilo je že prenekatere težavo in od svoje ustanovitve dalje priredilo že več uspešnih srečanj in bilo pobudnik marsikateri uspele prireditve in drugih ponudb. V jeseni je v sodelovanju z romjansko šolo izdalo ličen koledar za otroke.

Čeravno ni bila pepelnica sredi najbolj prikladen dan za ogled komedij - tržiško občinsko gledališče, ki je precej zasedeno, je bilo prav tisti dan razpoložljivo - so se odborniki društva s predsednikom Bernardko Radetič zmenili za gostovanje dramskega odseka PD Štandrež, ki zaseda vrhunsko mesto med ljubiteljskimi skupinami v našem okolju, pa tudi onstran meje. V minulem letu je prejel pomembne nagrade na tretjem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah, naj-

bolj prestižna pa je seveda Severjeva nagrada za dosežke na gledališkem ljubiteljskem področju, ki sta ju minulega decembra v Škofji Loki bila deležna imenitna, odrski muzi povsem predana člana Majda Zavadlav in Božidar Tabaj.

Nad sto gledalcev in seveda tudi gostujočo štandreško dramsko skupino je v imenu organizatorja pozdravila podpredsednica Nataša Ferletič. Izrekla je dobrodošlico igralcem, ki se jim je prvič ponudila možnost nastopa v prostorni tržiški dvorani, obenem pa je vse prisotne povabila na občni zbor društva Tržič, ki bo potekal v prostorih Casa Albergo v Tržiču v ulici Crociera, in sicer v torek, 21. t. m., ob 20. uri. Pred dvema letoma ustanovljeno društvo namreč nima še svojega sedeža in zato se mora zatekati v zasilna zatocišča.

Ko se je odstrl zastor, sta Majda Zavadlav in Božidar Tabaj oblikovala enodejanko Roberta Andersona *Jaz sem Berto*, po nekajminutnem odmoru pa še komedijski prizor *Selitev* nemškega pisca in igralca Karla Valentina, ki sta ga živahno prestavila v štandreško narečje in mu prilila nekaj žive štandreške aktualnosti. Oba kratka odrska prikaza, ki sta si vsebinsko in igralsko popolnoma različna, sta v doživeti igri naših dobrih znancev spet enkratno zaživela. V njunem izvajanju se je polagoma razkrivala pretanjena režija Janeza Starine, igralca Primorskega dramskega gle-

dališča Nova Gorica, ki zna svoje igralske veščine dobro posredovati, Majda in Božo pa jih znata spretno izrabiti.

Gledalci so se takoj živeli v dogajanje in še posebno pri Selitvi, ki izžareva vso "klovnsko" grenkobno smešnost, uživali in se predajali odrskemu plimovanju. Toplo plo-

skanje je potrdilo, da so rojaki iz Laškega bili zadovoljni z gledališko izvedbo in da bi radi imeli v gosteh še ostale štandreške komedijante. Seveda je končni aplavz zaobjel ne le truda igralcev, ampak tudi skrite zakulisne delavce (kulisna postavljalca Joško in Franko Kogoj, šepetalka Marinka Leban, Marko Brajinik, tokrat kot tonski in lučni tehnik, Snežica Černic kot maserka z gostjo iz PDG Mauro Delpin), ki so tudi tokrat vestno opravili dane naloge.

SKRD JADRO / RAZSTAVA IVA PETKOVŠKA

TEHNOLOŠKE IKONE

FOTO BUMBACA

Pravo okno v svet elektronskih in telematskih bitij, mitoloških junakov japonskih risank in virtualne resničnosti, ki ostajajo marsikateremu odraslemu človeku neznana, ki pa so današnjim mladostnikom vsakdanja kulturna "hrana", vir sanj, hrepenenj in strahov, predstavljajo zadnja dela slikarja Iva Petkovška; dvanajst srednje velikih slik v akrilni tehniki in nekaj manjših del, tudi digitalnih grafik, je na ogled v centru Giuseppe della Torre v ul. Garibaldi v samem središču Gorice do 25. t. m. Otvoritev razstave, ki jo je priredilo društvo Jadro iz Ronk in jo uvedel njegov predsednik dr. Karlo Mučič, omogočila pa lastnica razstavnih prostorov Goriška hranilnica (Cassa di Risparmio), je bila v soboto, 11. marca. Na razpolago je tudi svojvrsten katalog, ki ga je uredil slikar Oskar Beccia.

Ivo Petkovšek, ki živi v Ronkah, je znan kot zobozdravnik, ki vodi tri ambulate, pa tudi kot poliedrična osebnost velikega znanja in kozmopolitskih razsežnosti, saj je na dolgo in široko prepotoval svet. Znan je tudi kot pesnik, publicist in esejist, saj je sodeloval in še sodeluje pri več književnih revijah, pa tudi pri italijanskih in mednarodnih združenjih zdravnikov in umetnikov. Umetnosti se posveča že več desetletij, največ slikanju, v manjši meri pa tudi keramiki, grafitom na steklo,

računalniški obdelavi fotografij ipd. Za svoja dela je že prejel tudi več uglednih priznanj. Kot je na otvoritvi lepo povedal umetniški kritik prof. Sergio Bossi, je tudi Petkovšek, kot vrsta ustvarjalcev zlasti s tržiškega konca, sin futurista-konstruktivista Avgusta Černigoja, izrednega spodbujevalca talentov.

V slikarskih delih, ki so nastala v zadnjem letu in pol in so sedaj razstavljena v Gorici, odkriva avtor najgloblje značilnosti sodobnega časa, tudi tiste, ki se jih vsi verjetno ne zavedamo, a gotovo orjejo globoko ledino v podzvesti sedanjih in prihodnjih rodov. Petkovšek se je - tudi kot družinski oče - v izvirnem iskanju osebnega sloga zazrl v svet mladih in s čopičem oživil na platnih fantastični svet stripov, ki zapuščajo vseprisotne tv ekrane in vabljivo oz. grozeče stopajo v našo stvarnost. Ta sodobna mitološka bitja, alegorični sadovi enigmatičnih vizij, ponazarjajo virtualne junake v svetu jeklen in električnih kablov, satelitov in elektronskih igrar. To je zmaga sveta čutnosti in nagonov, demonov in kaosa, privlačnih in obenem gnus vzbujajočih pošasti, neusmiljenih in nasilnih lepotic, ki ne poznajo poraza in še manj odpuščenja. Razburljivo Petkovškovo popotovanje v svet tehnoloških mitov, ki ga pričljivo krepijo agresivne vitalne barve in umetne luči, izpada kot osebna meditacija o (pre)moči medijev in virtualnega sveta.

Kljub vsemu išče ronški slikar tudi prek takih del pozitivni smisel življenja, saj se tu pa tam najdejo med šokantnimi liki elektronskih pravljic tudi anonimni klici k ljubezni, ki v svetu takih junakov našega časa ne najde prostora. Čeprav ta brezupni klic ne prevlada, kljub vsemu ostaja dramatično prisoten.

DD

OBVESTILA

SLOVENSKO PLANINSKO društvo Gorica bo priredilo v nedeljo, 19. marca, izlet v slovensko Istro z obiskom Hrastovlj in drugih zanimivosti. Prevoz z lastnimi sredstvi. Odhod ob 8. uri s parkirnega prostora pri Rdeči hiši. Hoje bo približno štiri do pet ur (z vmesnimi postanki).

ČETRTKOVI FILMSKI VEČERI. Kinoateljstvo predstavlja v pomladanski sezoni *Gorica Kinema 2000* dvanajst novih filmov. Dne 23. marca bo na ogled *Dokaz zločina* režiserja Larsa von Triera, dne 30. marca pa *Kikujiro* Takeshija Kitana. Projekcije bodo v goriškem Kulturnem domu ob 20.45. Ob 20. uri bo pred vsako četrtkovno projekcijo tematsko srečanje, priložnost za razmislek in poglabitve. Vstopnica 10.000 lir, abonma za dvanajst večerov 50.000 lir.

V **ČETRTTEK**, 23. t. m., bo ob 20.30 v skavtskem sedežu sestanek o družabnem srečanju goriške mladine. Vabljeni predstavniki društev, ki želijo sodelovati pri pobudi.

DAROVİ

ZA **NOVI glas**: Kati Burjes 77.000; Francis Gaber 154.000 lir.

ZA **MISIJONARJE**: Anica Viki 100.000; v spomin na strica Lojzeta Lupina druž. Čotar Gorica 100.000 lir.

ZA **CERKVENI** pevski zbor iz Števerjana: v spomin na Cirila Terpina Agata in Ida Komjanc

100.000, Marjankini sošolci Anica, Mirjam, Lučka, Marko, Aleksandra in Tatjana 120.000; v spomin na Gorgia Colomba Ida in Nikolaj Komjanc 100.000 lir.

ZA **MISIJON** p. Kosa: N.Ž. 30.000; N.N. Rupa 150.000; N.N. Peč v zahvalo 100.000 lir.

V **SPOMIN** na s. Cirilo: N.N. za cerkev sv. Ivana 300.000 in za Zavod sv. Družine 100.000 lir.

ZA **ZAVOD** sv. Družine: v spomin na dragega moža in očeta Darka Gorjana Dragica, Klara in Karlo 200.000 lir.

ZA **LAČNE** otroke: v spomin na Cirila Terpina druž. Aleš Komjanc 100.000 lir.

ZA **MIPZ** Vrh sv. Mihaela: namesto cvetja na grob Cirila Terpina druž. Čotič 200.000, druž. Terpin 100.000 lir.

ZA **CERKEV** v Števerjanu: druž. Štekar v spomin na pok. Gorgia Colomba 50.000 lir.

ZA **CERKEV** v Rupi: Marjeta Povodnik Kosič v spomin na moža Lenarta 50.000 in 50.000 za MePZ Rupa-Peč.

Ostali darovi prihodnjič.

ČESTITKE

V petek, 3. marca, je slavil svoj 50. rojstni dan **IVAN MARAŽ** iz Števerjana. Iz srca mu čestitajo društvo F.B. Sedej, MePZ F.B. Sedej in števerjanska sekcija SSK.

Mami JOŽICI KLANJŠČEK ob 70. rojstnem dnevu želijo obilo zdravja in zadovoljstva vsi otroci z družinami in vnuki.

PREDSTAVITEV KNJIGE VESELKE ŠORLI PUC

ZGODBA O PSIČKU ORIJU V KATOLIŠKI KNJIGARNI

Seveda se v Katoliški knjigarni v petek, 10. t. m., ni govorilo samo o psu Oriju, ki je povezovalc družinskih zgodb Veselke Šorli Puc, ki so izšle pod naslovom *Zgodbe z repom in glavo* pri tržiški Mladiki, ampak tudi o drugih stvareh, predvsem o knjigi in njeni avtorici.

Goriške predstavitev knjige o kosmatem Oriju in njegovem krdelu, družini Puc, se je poleg avtorice in njenega moža udeležilo tudi več tržiških avtoričinih prijateljev in seveda redni obiskovalci galerije Ars, ki domuje v zgornjih prostorih Katoliške knjigarne. O avtorici in njenem

delu je spregovorila prof. Marija Cenda Klinc, ki je povedala, da je Veselka Šorli Puc napisala knjigo v lahkotnem in sočnem slogu in je zato zgodba primerna za vse bralce, medtem ko je nekaj odlomkov iz knjige prebrala Matejka Peterlin, nakar je nekaj misli o svojem delu povedala tudi avtorica sama. Na vprašanje, kako ji uspeva prepletati tako čopič kot pero, saj je znano, da je Veselka Šorli Puc slikarka, je avtorica povedala, da ji to uspeva z lahkoto tudi zato, ker je sama zavezana dobri risbi in ker se obe stvari dopolnjujeta.

ZAHVALA

Za nesebično pomoč ob boleznih dragega očeta

ALOJZA LUPINCA

se iskreno zahvaljujemo Danilu Čotarju, Ivanu Valentinčiču, Nevi Čotič in Mileni Forčič.
Družina Lupinc

VABIMO VAS NA POTOVANJE
Z NOVIM GLASOM

V BOLGARIJO

od 8. do 15. junija 2000.

Za informacije in vpisovanje tel. 0481 533177 in
040 365473 na naših upravah v Gorici in Trstu.

ARS
GALERIJA
V galeriji ARS bo razstavljala svoja dela
ALFREDO DE LOCATELLI
Vljudno Vas vabimo na odprtje razstave v petek, 24. marca, ob 18. uri.
Umetnika bo predstavil Joško Vetrih.
KATOLIŠKA KNJIGARNA, TRAVNIK 25

SKRD JADRO pod pokroviteljstvom RONŠKE OBČINE
in ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

vabi na predstavitev trojezične zbirke
Aleksija Pregarca

MOJ VELIKI MALI SVET

Priznanje Trieste - Etnie - Poesie 99

Ob prisotnosti pesnika bo zbirko predstavila **Patrizia Vascotto**. Nekaj pesmi bo prebrala **Maša Pregarc**.
Predstavitev bo potekala v petek, 24. marca, ob 20. uri, v občinski sejni dvorani v Ronkah.

ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA

vabijo na revijo

PRIMORSKA POJE 2000

V nedeljo, 19. marca, ob 17. uri, bodo nastopili v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici: Dekliški zbor Grlica iz Budanj, MePZ F. Venturini od Domja, MoPZ Poljuben, Vokalna skupina Sumus iz Ajdovščine, MePZ Bertoki in MePZ Resonet iz Trsta.

SOORGANIZATORJA

MePZ Lojze Bratuž in MoPZ Mirko Filej

V nedeljo, 26. marca, ob 17. uri, bodo nastopili v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu: MoPZ Kazimir Nanut iz Kanala, MePZ Pod lipo iz Špetra, ŽePZ Breginj, Oktet Bača iz Podbrda, ŽePZ Ivan Grbec iz Škedenja in Oktet Vrtnica iz Nove Gorice.

SOORGANIZATOR

PD Štandrež

VLOGA IN IZZIVI

Prihodnjo soboto, 18. marca, bo v popoldanskih urah v goriškem Kulturnem domu 21. deželni kongres Slovensko kulturno-gospodarske zveze. Na njem bodo podelili priznanja SKGZ, spregovorili bodo vodilni predstavniki zveze, po razpravi bodo volitve novih deželnih organov. Letošnji kongres bo potekal pod geslom *V srcu dogajanja*.

Proti koncu prejšnjega meseca, 25. februarja, je potekal v goriškem Kulturnem domu pokrajinski kongres SKGZ za Goriško. Kongresna dela je vodil deželni predsednik zveze Rudi Pavšič. Dosedanji predsednik pokrajinskega odbora SKGZ Karlo Devetak je podal obračun minulega triletnega obdobja, da je obdobje kritičnih razmer za nami. SKGZ je po kraku TKB morala vložiti velik napor za ohranitev strnjenejši. "Gospodarski kaos je moral mimo in si ne moremo prevzemati odgovornosti, ki niso bile naše." Poudaril je, da nove pobude in še zlasti želje po sodelovanju danes upravičujejo optimizem. Omenil je zastoje v postopku za odobritev zaščitnega zakona, izrazil upanje v okrepitev delovanja organizacij in društev, poudaril, da mora biti zveza vidnejše prisotna v javnosti, in se zavzel za okrepitev organiziranosti zveze na deželni ravni.

"Nima smisla, da SKGZ obstaja, če nima povezovalne vloge med članicami." Rudi Pavšič je tako ocenil dosedanja odmaknjenost in kadrovske šibkosti zveze. Nadaljeval je, da se mora SKGZ ukvarjati s šolo kot z bistveno nalogo, saj imamo Slovenci o lastni šoli več razlag. Zveza si bo prizadevala za forum na deželni ravni, ki bo za to skrbel. "Dobro organizirana šola bo slovenski narodni skupnosti dala

boljše in nove perspektive. Iz raziskave inštituta ISTAT izhaja, da je Slovenec v F-Jk osemkrat bolj angažiran kot Italijan. To predstavlja velik intelektualni in organizacijski potencial." Pavšič je kritično obdelal goriško občinsko upravo, ki potiska Gorico na stranski tir, in poudaril nasprotovanje razlaševalnim poskusom občine v Štandrežu. Ugotavljal je, da se zaradi pomanjkanja časa tanjšajo možnosti za odobritev naše zaščite in da so skupni nastopi s Svetom slovenskih organizacij nujni. "S konfliktualnostjo izgubljam energijo za razmišljanje o prihodnosti. Ko bo padla meja, ne bomo več manjšina, ne zamejci ne predmeji, a le Slovenci na etnično mešanem ozemlju. Novosti moramo obravnavati kot izzive in imeti skupno strategijo. S tem se SKGZ in SSO ne odpovedujeta svojim vizijam in identiteti." Posebno nalogo predstavlja obeležitev tisočletnice prve omembe Gorice. "V Gorici moramo uresničiti velik znak, ki naj priča, da tu živimo različni ljudje." K temu je Pavšič še dodal: "S spominskimi prireditvami proslavljamo preteklost, toda premalo razmišljamo o prihodnosti."

Po razpravi so bile volitve novih pokrajinskih organov. Za predsednika so delegati izvolili Livia Semoliča in potrdili 67-članski odbor.

IDE

KULTURNO DRUŠTVO SABOTIN

POPLAČANI NAPORI

Kulturno društvo Sabotin iz Štmarje doživlja letos izjemno plodno kulturno sezono, saj se okrog društva vrti veliko ljudi dobre volje, ki so pripravljeni sodelovati pri kulturnih dejavnostih v vasi, pa naj gre za glasbo ali tudi druge dejavnosti. Gotovo so letos poželi velik uspeh v pustnem času, saj so pripravili pustni voz, ki je nosil ime *Millennium bug* in je bil uglasen na že razpito temo računalniškega hrošča. Z vozom so se člani društva Sabotin udeležili spreveda v Gorici, kjer so zasedli celo prvo mesto, bili pa so tudi na pustovanju v Sovodnjah, kjer so se uvr-

stili na drugo mesto. Pri izdelovanju voza in pustnega spreveda se je udeležilo nekaj več kot 60 članov vseh starosti, saj je bil najmlajši udeleženec iz Štmarje star štiri mesece, najstarejši pa 70 let.

Članom kulturnega društva Sabotin čestitamo za nedavni uspeh, kot tudi za veseljem ugotavljam, da njihovi člani lepo sodelujejo na vseh področjih življenja v vasi, pa naj gre za zabavo, kulturno delo ali sodelovanje pri verskih obredih v vaški cerkvi; najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da je v njihovih vrstah izjemno veliko mladih.

POMEMBNE POBUDE V BENEČIJI

BENEŠKI CVETOVI V ZBIRKI

ERIKA JAZBAR

V soboto zvečer so v obnovelejši stavbi grmiške občinske uprave v Hlodiču predstavili novo publikacijo, za katero so poskrbeli pri Kulturnem društvu Rečan. Le-to omenjamo kar večkrat v kulturni sezoni beneškega prosvetnega delovanja, saj prireja pomembne pobude, ki si prizadevajo za ohranitev domače ljudske tradicije Nadiških dolin ter oživitve slovenske narodne skupnosti, ki živi pod Matajurm. S tem mislimo na zelo priljubljeno Devetico božično, na kres Sv. Ivana, srečanja s poezijo, kulturne večere domačih ustvarjalcev ter poletni festival beneške popevke Senjam beneške pesmi. Velja povedati, da se je priznalo in daleč poznano Beneško gledališče rodilo ravno v tej sredi.

Na večeru so predstavili drugo poglavje zbirke z naslovom *Pustita nam rože po našim sadit*, v kateri so objavljeni besedila pesmi, ki so jih beneški pevci, izvajalci in ustvarjalci predstavili na Senjamih od leta 1984 do leta 1995. Prva izdaja je izšla leta 1984, v njej pa so poskrbeli za beneško ustvarjalnost prvega desetletja Senjamov z Les.

Letos praznuje Senjam 25-letnico nepretrganih nastopov domačih ljudi, zato so pri društvu, ki ga prireja od vsega začetka, poskrbeli za pri-

merno obeležje. Na julijski prireditvi smo pričali že dve desetletji ponosnemu življenjskemu utripu ljudi, ki čutijo svojo pripadnost bogati tradiciji te zemlje, beneško-slovensko narečje pa igra pri tem primarno vlogo. Vsi tisti, ki bodo segli po knjigi, ki jo priporočamo, bodo v besedah zaznali ljubezen do domače zemlje.

Večer v Hlodiču je bil poseben prisrčen. Udeležila se ga je številna publika, o nastanku in trnjevi poti do izdaje knjižne novosti sta spregovorila Aldo Klodič in Margherita Trusgnach. Zbirko je omogočilo sodelovanje s KD Ivan Trinko oz. kulturno delavko Lucio Trusgnach, ki je ob Aldo Klodiču in Živi Gruden souredila publikacijo.

Za predstavitev knjige so na večeru poskrbeli nekateri avtorji besedil z nastopom, petjem in branjem.

Zbirka *Pustita nam rože po našim sadit* je zelo pregledna in prijetno berljiva, saj nam ob pesmih ponuja tudi pomembnejše informacije o vsakoletnem Senjamu, o izvajalcih, publikah in zmagovalcih. Ob tem jo na zadnjih straneh bogati troje kazal. Živa Gruden nam nadalje spregovori o težavah z zapisi narečnih besedil, saj so "besedila naših pesmi raznolika: včasih se zgledujejo po ljudski pesmi, pogostejše črpajo iz sodobnega življenja in želijo biti tudi

po obliki sodobnejša. Raznoliki so tudi njihovi avtorji: izhajajo iz različnih narečnih območij, v življenju opravljajo take in drugačne poklice, ta ali oni se je kot samouk ali ob kakem tečaju približal tudi knjižni slovenščini, za marsikoga pa je bil Senjam prva prilžnost za narečno pisanje."

Uvodne besede k publikaciji nam ob Aldo Klodiču nudi Jože Štucin. Na prvi strani zbirke takole piše: "Pesmi, ki so jih ti ljudski umetniki napisali, so v resnici pristna in avtentična kronika njihovega življenja, njihovih sanj in radosti, upanja in vere v lepšo prihodnost. Pravzaprav je v njih izraženo njihovo življenje v celoti. (...) Toda pogosto so pesmi izražale tudi strah pred prihodnostjo umirajočih vasi, znale pa so pikro osvrkniti tudi človekovo neodgovorno obnašanje do narave in okolja, v katerem živi."

OBVESTILO

PEVSKA REVIIJA. V nedeljo, 19. marca, bo ob 14.30 v Kulturnem centru na Trbižu pevsko srečanje Koroška in Primorska poje v organizaciji Krščanske kulturne zveze iz Celovca, ZSKP, ZSKD, Zveze slovenskih cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, Združenja pevskih zborov Primorske in Kulturnega središča Planika.

KOROŠKA POJE 2000

Dne 12. t.m. je potekal v Domu glasbe v Celovcu tradicionalni koncert *Koroška poje - včeraj in danes in jutri*. To je geslo letošnje pevske revije. Ljubiti in zavestno gojiti staro, hkrati pa biti odprti do novega in pozdravljati vsako smiselno in kvalitetno inovacijo, to je načelo, po katerem moramo hrepeneti na glasbenem in tudi na drugih področjih. Krščanska kulturna zveza iz Celovca organizira že vrsto let prijeten popoldan, ki je posvečen petju slovenstva. Še enkrat smo dokazali, kako imamo zamejci, tudi v Avstriji, pri srcu slovensko uglasbeno besedo, pesem, domačo govorico, njeno izvirnost in očarljivo lepoto. Slovenca, ki živi onstran matične meje, glasba pomlaja in navdušuje, saj je ta prava povezujoča nit z domovino.

Na odru se je zvrstilo lepo število koroških zborov. Vsak je predstavil tri pesmi iz slovenske ljudske, narodne in sodobne glasbene zakladnice. Na koncert se je prijavil tudi zamejski mešani pevski zbor društva Sedej iz Steverjana. Kulturno uglaseno prireditev je zaključila in zaokrožila skupna pesem *Koroška poje 2000*, hkrati višek in ponazorilo gesla *včeraj in danes in jutri*, v priredbi Edija Oražaja za mešani zbor ob spremljavi trobil in pihal.

MARJAN DRUFOVKA

ELEKTRONSKI EKONOMIJI

JURIJ PALJČ

Vsak dan smo pričeli dogodkom, ki jih ne poznamo, a nam po televiziji in radiu vedno bolj govorijo o njih. Ena takih stvari je tudi t.i. e-economy, elektronska ekonomija ali gospodarstvo po svetovnem spletu, svetovni mreži internet. Pravijo, da trgovanje po internetu že pogojuje ves svet in vse naše življenje. Pred kratkim smo bili pričali tudi "gospodarski poroki stoletja", ko je ameriško podjetje, ki se ukvarja z internetom, AOL, kupilo in postalo glavni delničar skupnega podjetja s svetovnim koncernom zabavne industrije in medijsko največjo firmo na svetu Time Warner International, ki je lastnik največjega tednika na svetu Time in še česa, med drugim tudi slovite CNN televizije, da niti ne rečemo nobene o filmski hiši. Ob nastanku te multinacionalne družbe, ki je tako velika, da si je težko predstavljati, ker gre njena vrednost v vrtovalne številke milijard dolarjev, so mnogi zapisali, da gre za prvo družbo, kakršne bodo počasi postale vse velike družbe; vse da bodo namreč povezane z internetom, ki je zares postal abeceda sodobnega življenja.

Zadnje novice potrjujejo ta predvidevanja, saj se je tudi Fiat povezal s podjetjem General Motors, s katerim bosta

delila tudi ta dva velika avtomobilske industrije predvsem gospodarske zadeve na internetu. Preprosto povedano: vsa velika mednarodna podjetja se povezujejo v še večje koncerne, postajajo še večja podjetja, da bi združila sredstva in delovno silo in bila na tržišču še bolj uspešna. Pravijo, da se bo tržišče v nekaj letih popolnoma preusmerilo na internet in bomo čez leta kupovali skorajda vse po njem, in to zato, ker bo stalo veliko manj in ker bo tako veliko lažje. Ne povedo pa nam tega, da bo tudi manj ljudi vpletenih v trgovino in bo zato dobiček - proizvajalcev namreč - večji. Ne povedo nam niti tega, da bo vedno manj ljudi vpletenih v delitev dobička, da bo tako vedno manj ljudi služilo z neko stvarjo: če danes s preprodajo avtomobila služijo pomalem vsi, samo kupec - reče - mi ne -, bo jutri služil le ali skoraj le proizvajalec, ki bo prek interneta sklenil kupčijo kar s kupcem.

Spet druga stvar so delniške družbe, ki se ukvarjajo z borznim posredništvom in z bančnimi storitvami ter s preprodajo tega in onega po internetu. Te družbe, pravzaprav delnice teh družb, ki ne proizva-

jajo ničesar, vsaj v klasičnem smislu ne, ker na internetu ni ničesar otipljivega, danes stransko rastejo. In zdi se, da je ves svet ponorel, saj delnice neke družbe, ki zaposluje deset ljudi in se ukvarja z internetom in elektronsko trgovino, veljajo več, kot pa veljajo delnice družb, kjer dela dvajset, trideset tisoč ljudi, ki hrani dvajset, trideset tisoč družin. In indeksi vseh borz nenehno rasejo in rasejo in vsi imajo polna usta elektronske ekonomije in najbrž nihče ne ve, kaj pravzaprav je, in nihče noče na glas povedati, da gre spet za eno tistih prevratov, ki smo jim bili že pričali pred leti, ko so nekateri na borzi ogromno zaslužili in je veliko ljudi postalo siromašnih. Še vedno namreč velja, da se za vsakim velikim bogastvom skriva velika revščina. A o teh stvareh pri internetu nihče noče ničesar povedati, samo elektronska ekonomija in e-commerce in e-commerce. Ta in ta, da toliko zasluži, in oni toliko. Kdo pa postaja iz dneva v dan večji revež? Eden namreč postaja revnejši, če drugi bogati; to še vedno drži kot pribito? Kakšna pravila sploh veljajo v elektronski ekonomiji? Bomo vsi tisti, ki ne bomo kupovali in poslovali prek svetovnega spleta, odrezani, dejansko zadnji dinozavri, prisiljeni na molk in na relikvije, kar knjige postajajo vse bolj iz dneva v dan?

Še vrsto drugih stvari naj bi se v prihodnje z uporabo interneta naučili, recimo na vir-

tualni supermarket, na veletrgovine na internetu: tam boš kupil vse, od solate, kruha, mesa in do knjige...

Ti boš lepo odtipkal naročilo ali kar govoril v računalnik in čez čas ti bo na vratih pozvonilo: "Dober dan, gospa Zupanc, prinesli smo vam vse, kar ste naročili, le na knjigo o kitajski hrani boste počakali do jutri, ker je danes že pošla. Če pa hočete, si knjigo lahko snamete kar z interneta, velja? Le prej plačajte s kartico, seveda je ta usluga cenejša!" In gospa Zupanc se bo nasmehnila, srečna, ker bo lahko ostala kar ves dan - kaj ves dan?, vse življenje! - doma in ves dan ne bo videla nikogar nikjer; ker bo že v letih, bo zato ostajala raje udobno doma, kamor ji bodo vse prinesli, če bo imela seveda denar. Ne bo poznala več ne peka ne prodajalca zelenjave na ulici, gledala bo le v zaslon in se bebavo smehljala ekranu, kjer se ji bo v zame-ni bebavo smehljalo neko bitje neke drugje v neki drugi sobi.

"Francka, se dobiva danes zvečer?" bo vprašala gospa Zupanc v nemo kamero svojega računalnika. "Seveda, Marička, kar ob osmih se spet dobiva na spletu, OK?" bo predlagala ga. Marinčkova, ki bo dodala: "Bova malo pokramljali, ne?"

Mislim, da bo tako Marička kot Francka včasih prav hudo zeblo; kar tako, na večer, ob do konca odprtem centralnem gretju. Kot zebe osamljene ljudi.

USTANOVLJENO CIVILNO ZDRUŽENJE DRŽAVLJANSKI FORUM

DOLŽNOSTI NA PRVO MESTO

MARJAN DROBEŽ

V času, ko politične stranke poskušajo vse mogoče za-
deve in afere izkoristiti in zlo-
rabljati v volilne namene, je
bil v Ljubljani ustanovljen Dr-
žavljanski forum, ki se je raz-
glasil za civilno združenje. For-
um, ki se bo po potrebi pre-
oblikoval v politično stranko,
deluje zlasti pri povezovanju
strank t.i. "pomladni strani".
V izjavi z naslovom *Za kaj se
zavzemamo*, so člani predsed-
stva novega civilnega združe-
nja, Miha Tišler, Jure Zupan in
Mirko Kraševac, zapisali: "Čla-
ni državljanskega foruma po-
klicno sodelujemo v različnih
organizacijah, kot so npr. Slo-
venska akademija znanosti in
umetnosti, obe slovenski uni-
verziteti, inštituti, sodstvo, gos-
podarstvo in cerkev. Družni nas
skupno prepričanje, da je slo-
venski prostor na t.i. »pom-
ladni strani« uresničen in raz-
drobljen v miselnem in so-
cialnem smislu. Vzrok temu
je 45-letno sistematično obli-
kovanje in usmerjanje javne-
ga mnenja, ravnanja in teženj
Slovencev k povprečju, po-
trošništvu ter ignoranci sploš-
nih koristi in etičnih kompo-
nent na vseh ravneh. Ko smo
se Slovenci po tisočletju in pol
soprebivanja z drugimi naro-
di v Evropi končno preobliko-
vali v nacijo in ustanovili last-
no državo, je napočil čas, da
naši narodni voditelji neme-

sto zahtev po pravicah na pr-
vo mesto postavijo dolžnosti
(tako zase kot tudi za svoje
stranke), ki jim jih nalaga po-
ložaj in delo za skupno dobro.
Žal pa je skoraj popolno zani-
kanje in spoštovanje dolžno-
sti in dela kot temeljev he-
lenistično-židovsko-krščanske-
ga izročila ter evropske civili-
zacije in kulture, v javnem ra-
vnanju, predvsem pa v ravna-
nju najvišjih predstavnikov o-
blasti v Sloveniji, privedlo do
stanja, ki si ga moderna drža-
va, kar Slovenija želi biti, ne
sme in ne more privoščiti."

V dokumentu je nadalje
poudarjeno, "da je prvi korak
k izhodu iz takšnega stanja
združevanje vseh političnih
opcij, ki delujejo na opisanih
vrednotnih temeljih. Te naj bi
v bližnji prihodnosti oblikova-
le močno koalicijsko, ki bo pred-
stavljala resno in učinkovito
protiutež težnjam in načinu
mišljenja, ravnanja in izvoja-
nja vladanja. Opisano delova-
nje se je namreč v preteklem
desetletnem obdobju razbo-
hotilo do meje, ko je z ruše-
njem temeljnih vrednot ogro-
žen obstoj Slovenije kot samo-
stojne in moderne države".

Državljanski forum, med
člani sta tudi teologa Janez
Gril in Jože Krašovec, poudar-
ja, da želi pridobiti čim večje
število somišljenikov, "ki po-
spešujejo razvoj navedenih
temeljnih zamisli o urejanju
in vodenju moderne sloven-
ske države."

SLOVENIJA IN SVETI SEDEŽ

Pomemben dogodek je bil
sklep vlade na seji 10. t.m., da
sprejme besedilo sporazuma
med Slovenijo in Sv. sedežem
o pravnem položaju katoliške
Cerkve v Sloveniji. Prvič so po-
doben dokument, ki pa je bil
delež nekaterih kritik, spre-
jeli 11. novembra lani. Tokrat
so o sporazumu glasovali. Od
dvajsetih ministrov sta proti
njemu domnevno glasovala
le minister za šolstvo in šport
Pavel Zgaga in minister brez
listnice Janko Kušar, minister
za kulturo Jožef Školč pa je
sejo vlade pred glasovanjem
zapustil. Vlada se je o spora-
zumu predhodno posvetovala
s strokovnjaki prava, dala
pa ga bo v presojo tudi ustav-
nemu sodišču. Predstavnik
cerkvene pogajalske strani An-
ton Stres je besedilo sporazu-
ma ugodno ocenil.

Iz politične kronike nava-
jamo, da še velja dogovor, da
se bosta SKD in SLS 16. aprila
združili v novo politično stran-
ko. Vendar se v SLS še niso spr-
jaznili z odločitvijo, da bodo
morali ob združitvi ministri iz
stranke zapustiti vlado. Pred-
sednik vlade Janez Drnovšek
ne podpira zamisli o manjšin-
ski vladi, ki bi Slovenijo uprav-
ljala do parlamentarnih voli-
tev. Po njegovem bi bilo v pri-
meru, da bodo ministri iz SLS
zapustili vlado, bolj primerno
razpisati predčasne volitve.

JURČIČEVA NAGRADA JOŽETU HORVATU

Znani slovenski časnikar Jo-
že Horvat, ki je zaposlen pri re-
vijah *Magin* in je tudi urednik re-
vij *Zvon*, a je bil tudi urednik *De-
love tedenske priloge Književni
listi* in kasneje *Sobotne priloge
dnevnik Slovenec*, je z novi-
narjem TV Slovenija Urošem
Slakom dobitnik letošnje Jur-
čičeve nagrade za novinarje.
Jože Horvat je tudi naš sodela-
vec, znan pa je po svojih umir-
jenih in prodornih komentarjih,
odličnem jeziku in spoštljivem
odnosu do slovenske omike.

Sklad Josip Jurčič sta leta
1993 ustanovila *Nova revija* in
upravni odbor Društva sloven-
skih pisateljev. Nagrada iz te-
ga sklada ima namen podpira-
ti in vrednotiti resnicoljubno,
odgovorno, intelektualno vero-
dostojno pisanje o družbenem,
kulturnem, političnem in gos-
podarskem življenju, kot tudi
podpira vse novinarje, ki niso
pod finančnimi in političnimi
vplivi. V obrazložitvi nagrade
Jožetu Horvatu so dejali, da bi
takega časnikarja morala biti
vesela vsaka kulturna redakci-
ja na Slovenskem, saj gre za raz-
gledanega, etično in estetsko
občutljivega spremljevalca in
komentatorja sodobnega kul-
turnoumetniškega, nacionalno-
kulturnega in še posebno knji-
ževnega dogajanja.

Jožetu Horvatu seveda iz
srca čestitamo tudi v uredni-
štvu Novega glasa.

PRORAČUN OBČINE ŠEMPETER-VRTOJBA

ZAPLETI PRI GRADNJI OBVOZNICE V VRTOJBI

Občinski svet Šempetra-
Vrtojbe je na zasedanju 9. t.m.
po temeljiti in tudi polemični
razpravi o razdelitvi sredstev
za dejavnosti in v druge na-
mene sprejel proračun za leto
2000. Gre za občino, ki je ena
izmed najbolj bogatih v Slo-
veniji, kar so njeni pobudniki
zatrjevali tudi ob njeni usta-
novitvi. Letos bodo v občini sa-
mo od dohodnine, ki jo pla-
čujejo prebivalci od svojih do-
hodkov, zbrali nad 419 milijon-
ov tolarjev. V proračunu so
zagotovljena tudi sredstva za
sofinanciranje Goriške knjiž-
nice Franceta Bevka (5 milio-
nov tolarjev), Primorskega
dramskega gledališča (18 mi-
lijonov) in Goriškega muzeja
(2 milijona tolarjev). Milijon
tolarjev prispevka so name-
nili gradnji Materinskega do-
ma v Solkanu, katerega pobu-
dnik je Karitas. Za razširitev
in posodobitev zdravstvene-
ga doma v Šempetru je name-
njenih 35 milijonov, za napre-
dek tamkajšnje zobozdravst-
vene dejavnosti pa 15 milio-
nov tolarjev.

Na zasedanju pa so sveto-
valci tudi opozorili, da bi mor-
ali z mestno občino Nova Go-
rica čimprej urediti lastninska
razmerja, si predvsem razde-
liti premoženje po merilih, ki
jih določa zakon. Spričo nere-
šenih materialnih odnosov,
torej tudi glede lastništva jav-
nih zemljišč in drugih nepre-
mičnih nastajajo zapleti. Ta-
ko so zaradi pritožbe osem-
najstih lastnikov parcel ob tra-
si obvoznice v Vrtojbi morali
gradnjo te prometnice usta-
viti. Na zasedanju je župan
Dragan Valenčič svetovalko
iz Vrtojbe Vando Furlan ob-
dolžil, da je glavni krivec za
prekinitev gradnje, kar da je
povzročilo zgražanje v šir-
šem okolju, posebej tudi zara-
di tega, ker bi gradnjo pro-
metnice delno financirali iz
sredstev evropskega progra-
ma Phare. Iz nekega doku-

menta, t.i. Inicijativnega od-
bora v Vrtojbi, pa izhaja, da se
zavzemajo za gradnjo obvo-
znice mimo Vrtojbe do Mirna,
so pa proti prometnici, ki bi
vodila samo do čistilne napra-
ve, namenjene mestni občini
Nova Gorica. Na seji občin-
skega sveta so kljub nepopu-
stljivim stališčem med tistimi,
ki se zavzemajo za nadaljeva-
nje gradnje obvoznice v Vr-
tojbi (z njo bi promet težkih
tovornjakov in drugih večjih
vozil preusmerili mimo nase-
lja), in tistimi, ki nasprotujejo
gradnji po sedaj določeni tra-
si, menili, da bodo spore in za-
plete kmalu ugodno rešili.

M.

ZA GORIŠKO HITRA ŽELEZNIŠKA PROGA

Novogoriški župan Črtomir
Špacapan je obvestil javnost o
predlogih za povezavo čezmej-
nega območja na Goriškem s
hitro železniško progo Benet-
ke-Ljubljana. Dokument so zno-
traj Skupnega urada treh ob-
mejnih mest (o obstoju takega
urada doslej ni bilo nič znane-
ga) sprejeli župani Nove Gori-
ce, Gorice in Šempetra-Vrtoj-
be ob prisotnosti evropskega
poslanca Mitje Volčiča. Doku-
ment vsebuje, razlaga in ute-
meljuje možnosti, da bi želez-
niške odseke Gorica - Nova
Gorica, Šempeter - Vrtojba ter
odsek med Ajdovščino in Vip-
avo, ki bi ga morali še zgraditi,
vključili v sistem načrtovanja
hitre železniške proge Benet-
ke-Ljubljana. Gre za t.i. rešitev
A, ki bi bila del V. železniškega
koridorja v Evropi. Župani po-
darajo, da bi po izpolnitvi
sistema železniških povezav
na območju Nove Gorice, Go-
rice, Šempetra, Vrtojbe in med
Ajdovščino in Vipavo lahko
dolini Soče in Vipave ter celo-
no obmejno goriško območje
povezali z Ljubljano. Projekt bi
uresničili s finančnimi prispev-
ki EU, Slovenije in Italije.

M.

OBVESTILA

HITOVE MUZE. V petek, 17.
t.m., ob 20. uri bo 6. koncert
iz ciklusa *Hitove muze na gra-
du Dobrovo*. Nastopila bosta
fagotist Gabor Meszaros in
pianistka Elisaveta Blumina.

HITOVE MUZE. V ponedeljek,
20. t.m., ob 20.45 bo v veliki
dvorani Kulturnega doma v
Novi Gorici 7. koncert za a-
bonma in izven njega. Nastop-
il bo pianist Boris Bekhterev,
blesteče ime ruske pianisti-
čne šole. Izvajal bo dela Skrja-
bina in Čajkovskega.

**FOTOGRAFIJE RAFAELA PODOB-
NIKA.** V Hitovem paviljonu v
Novi Gorici razstavlja od 9.
marca domačin, uveljavljeni
fotografski mojster Rafael Po-
dobnik. Predstavlja serijo no-
vejših, do sedaj še nerazstav-
ljenih barvnih fotografij iz
ciklusa *Opleski, Krajina po pet-
desetih, Stvari in Osebe*.

Z 2. STRANI

AVSTRIJSKA DRŽAVNA...

Dejstvo pa je, da Slovenija
do danes ni formalno zahte-
vala vstopa v nasledstvo, ker
je ob osamosvojitvi pred de-
setimi leti zasledovala predv-
sem mednarodno priznanje
in iz obzira ni izpostavila tudi
svoje pravice do nasledstva v
omenjeni pogodbi. Po drugi
strani pa je avstrijska stran
dala vedeti, da bi takšna za-
hleva Slovenije samo poslab-
šala njune medsebojne od-
nose. Glede 7. člena pogod-
be (zaščita manjšin) pa je Av-
strija na stališču, da je v celo-
ti že izpolnjen in zato zanj
neaktualen.

ZADNJA PRILOŽNOST

Vladni in drugi krogi v Slo-
veniji pa dobro vedo, da slo-
venska manjšina še zdaleka
ni zaščiten v skladu s 7. čle-
nom pogodbe, ter iščejo di-
plomatski način, kako bi vpli-
vali na Avstrijo, da bi v celoti
izpolnila sprejete obveznosti.
V tem smislu si utira pot sta-
lišče, da je sedanji trenutek,
ko je Avstrija pod drobnogle-
dom Evrope, nadvse prime-
ren, da se Slovenija končno
oglasi tako glede uresničeva-
nja 7. člena kot tudi glede sa-
mega nasledstva kot takšnega
v Avstrijski državni pogodbi.

Po mnenju priznanih prav-
nih strokovnjakov je v tem tre-

nutku pomembno predvsem
to, da Slovenija v eni ali drugi
obliki aktualizira vprašanje
nasledstva ne samo zaradi
svojega interesa, temveč tudi
v luči širšega evropskega in-
teresa do pravne gotovosti
mednarodnih pogodb. Pri
tem številni opazovalci nagla-
šajo, da bo v Avstriji prej ali
slej aktualna zahteva po re-
vidiranju Državne pogodbe.
Če Slovenija v tem času ne u-
redi vprašanja nasledstva, bo
izgubila vsakršno pravico biti
takrat zraven kot dejavna po-
gajalka in ne le kot nemočna
opazovalka.

Na žalost nekateri politični
krogi v Sloveniji nasledajo po-
vršnemu stališču, da je ome-
njena pogodba "dokument za
zgodbino", toda zgodovina
bo tudi sodila, kdo ni ukrenil
vse potrebno za njeno dosle-
dno spoštovanje, zalsti kar
zadeva nacionalni interes Slo-
venije glede zaščite njene
manjšine. V zvezi s tem vpra-
šanjem naj spomnimo, da je
komaj nastala prva slovenska
demokratska vlada v nelah-
kih razmerah leta 1992 dose-
gla nasledstvo v več kot 50
mednarodnih pogodbah med
bivšo Jugoslavijo in Italijo,
med temi samega Osimske-
ga sporazuma.

Ali je res nemogoče doseči
v evropskem duhu nekaj po-
dobnega v primeru Avstrije?

EVROPSKA INŠPEKCIJA

V Sloveniji se je od 6. do
10. t.m. mudila tričlanska ve-
terinarska inšpekcija EU, ki je
preverjala nadzor nad ostan-
ki zdravil, hormonov in dru-
gih škodljivih substanc v živi-
lih živalskega izvora, pa tudi
usposobljenost slovenskih la-
boratorijev za pregledovanje
živil. Ogledali so si delovanje
dveh laboratorijev na Veteri-
narski fakulteti v Ljubljani in na
Zavodu za zdravstveno var-
stvo v Mariboru, klavnicu Po-
murke v Murski Soboti in Pe-
rutnine na Ptuj in tri zaseb-
ne reje goveda, prašičev in pi-
ščancev. Inšpektorji so bili z
ugotovitvami zadovoljni, so-
glašali pa so tudi z novo orga-
nizacijo veterinarske službe v
Sloveniji, ki ustreza zahtevam
EU. Vendar so opozorili, da so
postopki za pridobitev doka-
zila o strokovni usposobljeno-
sti laboratorijev (t.i. akredita-
cije) preveč dolgotrajni. V Slo-
veniji je ok. 20 laboratorijev,
ki analizirajo vzorce živil z vi-
dikov varovanja zdravja in va-
rovanja porabnika pred po-
tvorbami. Akreditacijo bodo
laboratoriji morali pridobiti
najkasneje do 1. januarja leta
2003, če bodo želeli izvajati
uradni nadzor nad živilom, ki jih
Slovenija izvažajo v državo EU.

M.

ITALIJANSKO PRAVO

NOV ZAKON O PORODNIŠKIH DOPUSTIH (1)

DAMJAN HLEDE

Italijanski parlament je 22. februarja dokončno odobril reformo porodniških dopustov z zakonom, ki smo ga že bili napovedali in katerega zakonodajni postopek smo v tej rubriki zvesto spremljali. Zato, da bo zakon stopil v veljavo, bomo morali počakati še nekaj "tehničnega" časa, ki je potreben za objavo v uradnem listu, do katerega pa bo brez dvoma prišlo v kratkem.

Poglejmo sedaj novosti, ki jih zakon uvaja in ki se ne tičejo samo porodniške tematike, ampak tudi drugih povezanih ali čisto avtonomnih področij delavskega prava. Delavsko varstvo materinstva urejata zakona št. 1204/71 in št. 1026/76. Reforma ju s posameznimi "kirurškimi" določili spreminja in daje vladi posebno pooblastilo, naj v enem letu od vstopa v veljavo tega zakona zbere in uredi vse obstoječe norme o varstvu materinstva in očetovstva v posebno enotno zakonsko besedilo.

1. Obvezni dopust. Gre za petmesečno obdobje, ki ga je mati doslej lahko koristila dva meseca pred porodom in tri mesece po njem. Reforma uvaja za nosečnico možnost, da izbere alternativni čas dopusta, in sicer samo en mesec pred porodom in štiri mesece po rojstvu. Za uresničitev te izbire pa bo morala imeti zainteresirana nosečnica posebno zdravniško potrdilo. Norme o elastičnem korištenju obveznega porodniškega dopusta spadajo med tista redka določila novega zakona, ki ne bodo vstopila v veljavo takoj z njegovo objavo v uradnem listu, ampak bodo morala počakati izvajalne norme, ki bodo morale v primeru obveznega dopusta vsebovati seznam del, pri katerih ni možna izbira, o kateri je govor. Doklada za obvezni dopust ostaja enaka 80 odstotkom redne plače. Za državna dela predvidevajo posebne norme drugačno, ponavadi višjo doklado. V zvezi z obveznim dopustom je pomembno še določilo, ki ga vsebuje 11. člen in govori o predčasnem porodu. Doslej namreč ni bilo jasno, ali lahko žena v primeru predčasnega poroda nadoknadi krajše obdobje predporodnega dopusta po porodu. Obstajalo je sicer nekaj razsodb (pred kratkim se je o tem izreklo tudi ustavno sodišče), ki je priznavalo to možnost, zelo potrebna pa je bila zakonska gotovost, do katere je sedaj prišlo.

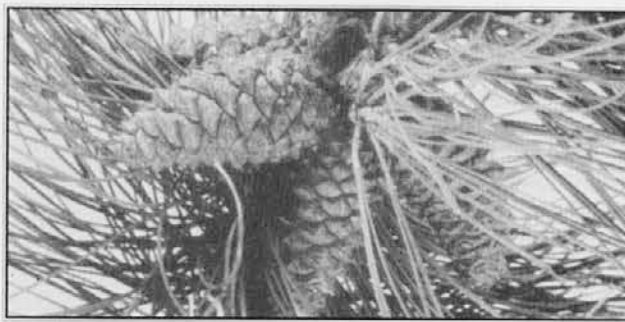
Izredni neobvezni dopust. Doslej je lahko mati po porodu in po korištenju obveznega dopusta imela pravico, da v prvem letu otrokove starosti koristi še največ šest me-

secev izrednega dopusta. Reforma uvaja torej na to področje precejšnjo novost, ko predvideva, da lahko oba starša (tako mati kot tudi oče), vse dokler otrok ne dopolni osmega leta starosti, zaprosita za dodaten dopust, ki skupno ne bo smel presegati desetih mesecev, vsak od staršev pa ga bo lahko izkoristil za največ šest mesecev. Zakon na poseben način podpira očetov dopust tako, da tistim očetom, ki zaprosijo vsaj za trimesečni dopust, priznava še en dodaten mesec v obliki bonusa, tako da lahko traja očetova prekinitev dela do največ skupnih sedem mesecev. Doklada bo za ta dopust kri-la samo 30% redne plače in samo, če bo delavec (mati ali oče) koristil dopust v prvih treh letih otrokove starosti. Kasneje bo doklada priznana samo tistim, ki imajo zelo nizke dohodke. Obdobje je z vidika socialnega zavarovanja krito s sistemom t.i. figurativnih prispevkov, ki pa jih lahko posameznik dopolni s prostovoljnimi prispevki. Zakon ne predvideva izrecno, da bo ta novost veljala le za rojstva, do katerih bo prišlo po njegovem vstopu v veljavo, zato se že pojavlja zanimiva interpretacija, po kateri bodo lahko izredni neobvezni dopust po novih pravilih koristili tudi tisti starši z otroki, ki niso še dopolnili osmega leta starosti in katerih mati ni še izkoristila dosednjega šestmesečnega neobveznega dopusta.

DALJE

NAPAD GLIVIČNE BOLEZNI

NA KRASU SE SUŠIJO BORI

Kdor je v minulih dneh šel po Krasu in opazoval naravo, je mogoče opazil, da imajo bori marsikje bolj rjavkasto barvo in niso več tako temno zeleni, kot smo jih vajeni videti. Zlasti čisti borovi sestoji so bili bolj napadeni. Vzrok za sušenje pripisujejo nenavadno močnemu napadu glivične bolezni *cenangium ferruginosum*. Ta glivica je sicer

vedno prisotna na borih, ob normalnih letih sploh ne ustvarja težav; ko pa so drevesa podvržena hudim stresom, zlasti suši, kot so bila lani, pa jih lahko ta bolezen močno prizadene.

Gozdarji na obeh straneh meje ugotavljajo, da je pojav nevaren, ker navadno v tako hudih napadih propade do 80 odstotkov gozdov, kar pomeni, da bodo morali poseči z zdravstvenim podiranjem prizadetih gozdov. Na ta način namreč preprečijo širjenje bolezni, a tudi drugih škodljivcev. V posušenih drevesih se namreč kmalu naselijo podlubniki, ki povzročijo največjo škodo v gozdovih, taka drevesa pa so lahko podvržena tudi napadom drugih bolezni. V gozdovih, kjer je bolnih velika večina dreves, pa bodo delali prave poseke in bodo nato posadili nova drevesa. Pri tem gozdarska stroka priporoča ohranjanje in ovrednotenje domačih drevesnih vrst, ti gozdovi naj bi se torej bistveno spremenili in v njih naj ne bi več prevladoval črni bor (na sliki), ampak naj bi se postopoma spremenili v mešane ali celo izrazito listnate gozdove, v katerih naj bi bilo vse več hrasta in drugih kakovostnih drevesnih vrst.

■ NOV PODMORSKI PARK

Na območju med Debelim rtičem in Tankim rtičem bo nastal čezmejni podmorski park. Predstavniki občine Koper in občine Milje so se srečali z nekaterimi izvedenci naravovarstvenih in pravnih ved, da bi uskladili ta predlog, ki predvideva, da bi na omenjenem območju uredili poseben morski varovalni režim ter določili področje podmorskega parka, v katerem bi naselili ribe in druge morske živali, ki sicer živijo v celotnem tržaškem zalivu. Park bi bil namenjen predvsem raziskovalnim in didaktičnim ogledom, privabil pa naj bi tudi turiste, ki so željni alternativnih ponudb. Na področju med Debelim in Tankim rtičem bi tako dobili prvi mednarodni podmorski park v Sredozemlju.

SGZ GORICA / OBČNI ZBOR OBRATNE SEKCIJE

ZA ENOTNO NASTOPANJE

Dne 6. marca so imeli člani obratne sekcije Slovenskega gospodarskega združenja redni občni zbor. Po uvodnem pozdravu načelnika Rada Tomsiča je geom. Persoglia s podjetja Salus predaval o zakonskih novostih in njihovem izvajanju glede varnosti na delovnih mestih. Sledilo je poročilo načelnika sekcije, v katerem je najprej poudaril številna srečanja s predstavniki Obratne zbornice iz Nove Gorice. S kolegi iz Slovenije namreč goriška sekcija aktivno sodeluje. V poročilu je nato omenil prisotnost SGZ v vseh najbolj pomembnih krajevnih organih ekonomske dejavnosti s posebnim poudarkom na prisotnosti v koordinacijskem odboru ekonomskih združenj goriške pokrajine. Prav SGZ ima za slugo, da so v to telo vključili tudi industrije. Medsebojno spoznavanje različnih organizacij in koordinirano določevanje ciljev sta po Tomsičevem mnenju nujna pogoja za doseganje zahtev gospodarskega sveta.

Načelnik je nato nakazal stanje obratnih con v Gorici. Poudaril je, da obratna cona v severnem delu mesta (Casermette), ki ima še precej razpoložljivega prostora, je neustrezna zaradi neprimerne dostopa. Prava lokacija naj bi bila na desnem bregu Soče, na Majnici, zaradi boljše povezave z drugimi produktivnimi središči. Izrazil je nato ostro nasprotovanje novi obratniški coni v Štandrežu. Člane je nato opozoril na še dve razpoložljivi parceli v sovedenski obratni coni. Kot pomembno dejstvo je omenil posredovanje novogoriških kolegov pri občini Nova Gorica, da so člane obratniške sekcije SGZ povabili na pred-

stavitev nove obratne cone v Solkanu, katere prostor tudi ne zadošča potrebam. Načelnik sekcije je kot nujno označil enotno nastopanje obratnikov; zato je pozval člane, naj z večjim zanimanjem spremljajo delovanje združenja, ki je prisotno v vseh posvetovalnih organih goriške pokrajine in aktivno v vseh pobudah čezmejnega značaja. Tako je SGZ sprožilo v Čezmejni zvezi problem prostega pretoka delovne sile v obmejnem pasu pred vstopom Slovenije v EZ, kar je posebno pereča tema v obratniškem sektorju.

Ob koncu je Tomsič pozval k včlanjevanju v SGZ, ker bodo slovenski podjetniki z večjo številčnostjo lažje podpirali svoje zahteve. Kot primer je navedel izvolitev predstavnika v odbor goriške Trgovinske zbornice v Gorici, ki jo je omogočila zunanja pomoč. Z večjim številom članov pa bi v bodoče to lahko dosegli z lastnimi močmi.

Sledilo je kratko poročilo ravnatelja SGZ Gorica Igorja Orla o stanju teritorialne porazdelitve glede evropskih skladov ter o čezmejnih pobudah združenja. V razpravi so se udeleženci dotaknili problema obratne cone v Štandrežu in izrazili ostro nasprotovanje, saj bi se obratna cona končala znotraj vasi; predlagali so, naj obratniška sekcija SGZ Gorica odločno nastopi proti temu načrtu. Poudarek je bil nato na pomembnosti sodelovanja znotraj našega prostora in hitrega dostopa do informacij na ekonomskem področju. Sledile so volitve novega odbora. Za odbornike so bili izvoljeni Mitja Čavdek, Martin Nanut, Robert Bensa, Rudolf Petejan in Peter Klanjšček.

AF

USKLAJEVANJE POBUD OB MEJI

TURISTIČNO-INFORMACIJSKI CENTER NA DOBROVEM

Občina Brda je skladno s svojimi prizadevanji za hitrejši družbeni in gospodarski napredek Goriških Brd odprla v petek, 10. t.m., v občinski zgradbi na Dobrovem svoj Turistično-informacijski center. V njem bodo nudili najrazličnejše informacije o tem območju, ki je sicer mikavno in v marsičem izvirno, vendar pa v Sloveniji in v večini tujih držav še premalo znano. Na voljo bodo tudi prospekti o Brdih, posebno skrb pa bodo namenili obiskom domačih in tujih turistov na tem območju. Center bo vodila Erika Kovačič, diplomirana organizatorica turizma.

Pred otvoritvijo centra je bilo v gradu na Dobrovem posvetovanje z naslovom *Vizija razvoja turizma v Goriških Brdih*. Za izhodišče pogovora je služilo zagotovilo občine Brda, "da bo v prihodnje temu področju namenila bistveno več truda in sredstev." Izrečeno je bilo več pomembnih

misli in danih veliko predlogov o razvijanju turizma. Tako naj bi se Goriška Brda v tujini predstavljala skupaj z delom Brd, ki spada pod Italijo, torej z občinami Števerjan, Dolenje in Krmin. Bolj uskladiti in povezovati bi morali tudi napore za promocijo vin, češenj in oljk ter za predstavitev spomenikov narave in kulturne dediščine. Med temi so tudi Grad Dobrovo, dvorec v Vipoljah, pozlačeni trokrlni leseni oltar iz leta 1515 v romarski cerkvi sv. Križa nad Kojškim, pa znamenita cerkva sv. Marije nad Golim Brdom.

Na posvetovanju so dali razne pobude za razvoj turizma tudi dr. Marjan Rožič, predsednik Turistične zveze Slovenije, Alojz Hudar, predsednik Skupnosti turističnih-informacijskih centrov Slovenije, in Joško Sirk, izkušeni gostinski in turistični delavec oz. podjetnik iz Subide pri Krmini.

M.

MLADINSKA KNJIGA / HRANA IN ZDRAVJE

PRIROČNIKA ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE

Zdravo kombiniranje hrane in Kako poskrbimo za zdravje sta naslova dveh priročnikov, ki ju je izdala založba Mladinska knjiga v svoji uveljavljeni knjižni zbirki *Za zdravo življenje*. Nekaj naslovov priročnikov, ki so namenjeni zdravju in izboljšanju prehranjenih navad, smo v Novem glasu že predstavili, in to tudi zato, ker imajo ti priročniki na Slovenskem izjemno veliko bralcev. Nekateri pravijo, da so take vrste knjige na Slovenskem tudi edine uspešnice. Upamo, da ni ravno tako, pa čeprav tudi sami lahko ugotovimo, da so ti priročniki kot nalašč narejeni za današnjega človeka, ki iz dneva v dan bolj izgublja prvinski stik z naravo in s tem tudi z nekdanjim načinom prehranjevanja. Napisani so jasno in jedrnat, vsakomur razumljivo in neposredno. Morda pa je njihova vsebina tista, ki najbolj zanima sodobnega človeka, saj je zdravje zares "samo eno", kot večkrat slišimo.

Jože Plešej je prevedel knjigo, kako sami poskrbimo za zdravje, Marjeta Ana Tuševljak pa priročnik *Zdravo kombiniranje hrane*, ki je dejansko vodnik k osnovam Hayeve diete, načina prehrane, ki se je v svetu uveljavil in nosi ime po ameriškem zdravniku dr. Williamu Howardu Hayu; ta se je zaradi bolezni pri 40 letih vrnil k proučevanju prvih ameriških zdraviteljev, se naučil take vrste prehranjevanja, ki mu je vrnila zdravje. Hayeva dieta se drži načela, da človek zauživa popolnoma naravno hrano in se zato hrani predvsem s svežim sadjem in zelenjavo in se izogiba predelanim živilom (sladkor in bela moka). V bistvu se človek pri tej dieti drži navodila, da pri prehranjevanju ne meša škrobne hrane (kruh, krompir) z beljakovinsko (meso, sir) in obenem uživa veliko surove hrane: zelenjave in sadja. V knjigi *Zdravo kombiniranje hrane* bo bralec našel vrsto

jedilnikov in nasvetov, kako se bolj zdravo hraniti tudi danes, ko je za pripravljanje hrane vedno manj časa.

Kako sami poskrbimo za zdravje pa je priročnik, ki nosi podnaslov *1001 nasvet za boljše zdravje in počutje*; v bistvu je to zbornik nasvetov, ki bodo človeku pomagali, da bo ohranil mladostno vitalnost tudi v poznih letih, da bo nekatere težave in obolenja sam s pravilno prehrano premagal in tudi bolj zdravo živel, saj v knjigi ne manjka niti nasvetov za telesne vaje in vzdrževanje "zdravega duha v zdravem telesu". V knjigi so zbrani tako nasveti, ki jih že poznamo in sta jih tudi naša omika in družba vzeli za svoje, kot tudi nasveti in navodila, ki prihajajo iz alternativnega načina zdravljenja, pa naj bodo to nasveti iz sveta joge, akupresure, aromaterapije ali pa iz danes vse bolj uveljavljenega načina zdravljenja s pomočjo homeopatije.

ZUT

28. DOSP 12. MAJA V TRSTU

ŠPORT IN ŠOLA

DOSP, največja vsakoletna skupna manifestacija primorskega dijaštva z obeh strani meje, bo za tržaške srednješolce letos še posebno pomemben, saj so njegovo organizacijo tokrat poverili prav njim. Prireditelji bo potekala 12. maja v glavnem na Stadionu 1. maja ter v bližnjih prostorih slovenskih višjih šol. Koordinacijo 28. DOSP-a je sicer prevzel licej Prešeren, vendar bodo pri izvedbi sodelovale tudi ostale tri višje slovenske šole pri Sv. Ivanu.

Glede na to, da letošnje šolsko leto sega v (lansko) jubilejno leto Tržaškega Sokola, bo prireditelji potekala v duhu proslavljanja 130-letnice ustanovitve prve primor-

ske športne organizacije, in sicer z motom: *Primorski sokoli še letijo?* To je tudi naziv literarno-zgodovinskega natečaja, ki so ga prireditelji zapisali z željo, da bi se dijaki poglabili v razmišljanje o tem, ali so nekdanji ideali sokolskega (in tudi orlovskega) gibanja še aktualni. Z enako vsebinsko usmeritvijo bosta potekali tudi zgodovinska delavnica in razstava ob 130-letnici tržaškega Južnega Sokola. Organizatorji pobude so pozvali dijake vseh šol, naj zberejo čim več dokumentov, fotografij ter drugega, kar bi lahko na razstavi primerno in dokumentarno obeležilo zgodovino primorskega športa. Tudi na letošnjem DOSP-u bodo

na sporedu nekatere športne panoge, in sicer šest. Dekleta se bodo pomerila v odbojki in orientaciji, fantje v malem nogometu in košarki, tekmovali v namiznem tenisu in šahu pa bosta prirejena za mešane ekipe. Izpeljava tako velike prireditve - udeležilo se je bo več sto dijakov in dijakin iz 12 zastopstev, od katerih bodo nekatera imela v svojih vrstah učence več šol - zahteva velik organizacijski napor. Prireditelji so že pred časom dobro zastavili delo in lahko rečemo, da ima manifestacija svoje organizacijsko ogrodje že dobro sestavljeno.

Glede na zagnanost in polet, ki ju izkazujejo prireditelji, pa lahko upravičeno napovedujemo, da bo tudi četrti DOSP v Trstu lepo doživetje za vse udeležence.

KOŠARKA NA GORIŠKEM / V MOŠKI D LIGI

DOM MARK MED KANDIDATI ZA NAPREDOVANJE

IGOR COTIČ

Pomlad vztrajno trka na vrata, kar pomeni, da se naši akterji nogometa, odbojke in košarke približujejo z naglimi koraki zaključni fazi, ko bodo padle dokončne odločitve glede izpadov in napredovanj naših ekip. Tako moška kot ženska vrsta Vala ohranjata trenutno zelo dobre možnosti za naskok v višjo ligo, tudi nogometašem Juventine bi se z osvojitvijo petega mesta odprla pot za velik vzpon. Kaj pa naši goriški, košarkarski predstavniki? Ti so z zmago nad doslej vodilnim Gradežem poskrbeli za pravi podvig, saj so z osvojitvijo pomembnih točk prešli v vodstvo, in to v skupini za napredovanje, kar predstavlja za mlado ekipo, ki si je pred začetkom prvenstva postavila kot glavni cilj

ODBOJKA

ZMAGE DEKLET OLYMPIE SE NADALJUJEJO

Dekleta Olympie nadaljujejo s pozitivno serijo zmag, saj so tudi tokrat premagale solidno ekipo Ca' Bolani iz Červinjana. V domači telovadnici so dosegla zmago s 3-1. Igro so sicer začele nekoliko slabo, saj so v prvem setu precej grešile v servisu in sprejemu. Nasprotnice so tako z rezultatom takoj povedle in brez večjih težav osvojile set. V drugem setu pa se je situacija povsem spremenila: podajačica Bulfoni je dobro zamenjala Tjaša Gruden, na krilu pa je Alessandra Ditta zamenjala Vanja Černic. Olympia je tedaj zaigrala tako, kot res zna, brez večjih težav je postavila nasprotnice v težave, posebno z učinkovitimi napadi in bloki. Osvojila je zapored vse tri sete (25:16; 25:20; 25:22) in si tako za služila zmago.

MH

obstane v ligi, nedvomno lepo zadoščenje. Domovci so na domačem igrišču prikazali zrelo igro tako v napadu, kjer so bili uspešni tudi iz velikih razdalj, kot v obrambi, saj jim je uspelo onesposobiti napade gostov, in to z veliko mero borbenosti. Mladi Lebanovi varovanci so na začetku tekme priigrano prednost še povečali v zadnjih minutah in so tako visoko zmagali s kar 24 točkami razlike (93:69). S tem uspehom so dokazali, da lahko premagajo marsikatero tekmeča in da položaj vodilnega na lestvici ni zgolj slučaj. Sanje o napredovanju postajajo vse bolj uresničljive, se bodo tudi uresničile?

NOGOMET

V prvi amaterski ligi je bil tokrat na sporedu derbi. V Sovodnjah sta se spoprijeli domača enajsterica in Vesna, ki je kljub povprečni igri osvojila tri prvenstvene točke (0:1), in je tako dosegla 22. zaporedni pozitivni rezultat, kar jo upravičeno uvršča na drugo mesto z dvema točkama zaostanka za vodilnim Romanom. Zmagoviti zadetek, ki ga je za Križane dal Širca, je Sovodnjcem preprečil, da bi zapluli v mirnejše vode. V prihodnjem kolu čaka sovodnjske nogometaše dvoboj z Isonzom, ki z Vesno deli drugo mesto. Podvig Sovodnj bi razveselil tako sovodnjske privržence kot tudi nogometaše Vesne, ki bi prehiteli neposrednega tekmeča za prestop v višjo ligo. Mladost je na gostovanju pri Portualeju prejela zadetek, ni pa dala nobene. Enajsterici Juventine in Fincantierija sta se razšli z neodločenim izidom (0:0), saj ugodnih priložnosti nista znali konkretizirati.

ODBOJKA

Oba naša predstavnika ženske C lige sta se veselila zmage. Valovke so nadigrale ekipo iz Čente (0:3) in so tako ohranile vodstvo šestih točk pred drugouvrščenim. Dekleta Olympie Kmečke banke pa so v domači telovadnici pod

vodstvom novega trenerja Castagnara prepustila nasprotniku iz Červinjana le niz. Trenutno šesto mesto na lestvici predstavlja dobro izhodiščno točko za naskok na višje pozicije, kar bi bolj ustrezalo realnemu potencialu goriške ekipe. V moški C ligi nadaljuje Val s serijo uspešnih nastopov. Jerončičevi varovanci so dosegli zmago, in to na gostovanju v Fojdi (1:3). Z zbrano igro so povsem nadigrali nasprotnika, ki je valovcem olajšal pot do uspeha s številnimi napakami. Sočanom je pred pomembnim srečanjem z drugouvrščenim Prevenirejem sreča obrnila hrbet (1:3). Trener Jakopič je moral zaradi poškodbe Petejana in gripe Ferija ter Kledeja vnesti vrsto sprememb v začetno postavbo; sočani so kljub temu prikazali dopadljivo igro, še posebno spodbudno pa je dejstvo, da so se izkazali mladi odbojkarji, tako da so razlogi za optimizem povsem upravičeni. Olympia Agraria Terpin se vrača z gostovanja v Maniagu z dvema točkama (2:3). Nasprotnik se je z borbeno igro močno upiral, na koncu pa je le prevladala premoč Klokočnikovih varovancev. V moški D ligi so igralci Našega praporja proti drugouvrščenemu Riguttiju ostali praznih rok (0:3), in to pred domačo publiko. Prihodnje kolo bo potekalo v znamenju dveh zanimivih srečanj. Olympia Agraria Terpin bo gostila igralce Soče Unitecno, v Sovodnjah pa bo derbi med Valom Siderimpes in Olympio Kmečko banko. Nedvomno imajo derbiji poseben čar in tudi ugibanja o končnem zmagovalcu so deljena. V prvem delu prvenstva so slavili tako odbojkarji Soče Unitecno kot igralke Vala Siderimpes. Tako moška kot ženska vrsta Olympie pa igra v novem letu kot prerogini, jima bo tokrat uspelo postaviti na glavo izide odigranih srečanj?

EVROLIGA / UNION OLIMPIJA V ČETRTRFINALU

KOŠARKA

SLOVENSKI PRVAKI NA EVROPSKEM OLIMPU

Ljubljanska Union Olimpija je v četrtek, 9. t.m., v odločilni, tretji tekmi osmine finala evropske lige prvakov v Ljubljani premagala grško peterko Olympiakosa z neoporečnim 85-67 in se tako uvrstila v četrtfinale Evrolige.

V domači Hali Tivoli so se "Zmajčki" pomerili s solidno grško multinacionalno postavbo Olympiakosa iz Pireja pri Atenah. S trojkami in tujcem iz Litve Jasikevičusom so se prebili med osem najboljših ekip stare celine. Dvorano Tivoli je do zadnjega kotička napolnilo 4.500 gledalcev. Ljubljancani so dobesedno ponižali pirejski Olympiakos, dobili obračun z 2-1 v zmagah in se uvrstili v četrtfinale. Njihov nasprotnik (1. tekma 21.3.), ki bo imel prednost domače dvorane v morebitni tretji tekmi, bo FC Barcelona.

Kljub hudemu psihološkemu pritisku in polni dvorani Tivoli so slovenski prvaki začeli tekmo zelo obetajoče. Zdaj že standardna peterka, Zdovc, Kotnik, Milič, Jasikevičus in Golemac, je imela na drugi strani Tomića, Tarlača, Edwarda, Robinsona in Granta, ki so v Pireju spretno izkoristili svojo dvorano in z grobo igro ter milostnimi sodniki dobili boj pod košem. Že v prvih napadih je bilo jasno, da se Tarlač in Grant tokrat ne bosta naskakala (po 1. polčasu 16-12 v skokih za Ljubljancane), saj sta bila odrinjena od obroča, žoge od zunaj pa so bile sila redke. V osmi minuti je semafor kazal rezultat 17-14 ob tem, da so gostje povedli le 2-0. Jasikevičus je do tedaj zadel tri trojke s stoodstotnim metom, ko pa je dodal še četrto in bil pri 14 točkah, se je razlika povzpela na 23-14. To sploh še ni bilo vse, saj je trener Olympiakosa začel menjavati svoje zvezdnike, kar so zelenobeli izkoristili in po delnem izidu 13-0 povedli s 30-14. Seveda

se to ni moglo nadaljevati v nedogled in sledila je serija Olympiakosa oziroma, bolje rečeno, Robinsona (v prvem polčasu 18 točk). Njegove trojke tudi s precejšnje oddaljenosti in občasni koši Tarlača so Grke pripeljali na 36-29, več pa jim Milič in Bečirovič nista dovolila.

Trda obramba, ki je pri trenerju Sagadinu vedno edina pot do zmage, se je v nadaljevanju še okrepila, igra v napadu ob razpoloženem Jasikevičusu in pomoči ostalih ni bila problematična, odlično Kotnikovo pokrivanje Tarlača pa je skrbelo le grški tabor s predsednikom Socratesom Kokalisom na čelu. Trener Ioanidis je poskusil z vsem močim, toda tako kot Sagadin ni nič mogel na drugi tekmi, saj se tudi grški strateg ni spomnil nič pametnega. Pri zaostanku 18 točk je iz igre povlekel Tarlača, se "umiril" na klopi in z otožnim pogledom spremljal konec tekme. Medtem se je na tribunah začelo slavje, ki se je preneslo tudi na ulice Ljubljane in drugod po Sloveniji.

Trener Sagadin je po tekmi povedal: "Ponosen sem na svoje igralce, saj so dokazali, da so kljub mladosti sposobni vrhunskih dosežkov. Dosegli smo vse zastavljene cilje; dobili skok, zaustavili Tarlača in dosegli vsaj tretjino točk na lahek način. Igra Jasikevičusa je bila fenomenalna."

Košarkarji Uniona Olimpije so več kot očitno iz pravega športnega testa, saj so znova dokazali, da so najboljši, ko je to najbolj potrebno. Zmaga proti Olympiakosu v odločilni tekmi osmine finala evropske lige je bila brez dvoma njihova najboljša predstava v letošnji sezoni.

Poleg Šarunasa Jasikevičusa, ki je brez dvoma prikazal najboljšo predstavo v zelenobelem dresu, je odločilno vlogo odigral tudi 37-letni Slav-

ko Kotnik. V prvem dvoboju je onemogočil Tarlača, v Pireju mu je 26-letni Srb vrnil milo za drago, v Tivoliju pa je bil Kotnik tako dober, da je trener Janis Ioanidis svojega varovanca sredi drugega dela kar povlekel iz igre. "Zelo pomembno je bilo, da so zunanji igralci odlično opravili svoje delo, tako da mi ni bilo treba posiljevati metov ali prodorov, ampak sem se lahko posvetil izključno obrambi nad Tarlačem," je dejal Kotnik.

Časa za proslavljanje ni bilo veliko, igralci so skupaj odšli v znan ljubljanski nočni lokal in se malo sprostil, strokovno vodstvo kluba pa je bilo z mislimi že v večeru 21. marca, ko se bodo v dvorani Blaugrana prvič spopadli s FC Barcelono. Katalonci so prav tako v treh tekmah odpravili carigraski Ulker in bodo imeli v dvoboju z Unionom Olimpijo prednost domače dvorane v morebitni tretji tekmi.

"Barcelona je nesporni favorit. Sestavili so močno ekipo, ki želi vrh Evrope. Za nas to ni nič posebnega, saj ima podobne cilje veliko ekip, s katerimi se srečujemo. Svojim igralcem že mesec dni govorim, da smo dosegli to, kar smo želeli, in da bo vse več le nadgradnja. S takšno mentaliteto je vsaka ekipa nevarna, in če smo bili sposobni premagati Olympiakos, zakaj ne bi še Barcelone? Res ne vem, kje so meje letošnje Union Olimpije," nam je dal misliti trener Sagadin.

Medtem ko imata pri Barceloni po 19 tekmah najboljši povprečje dva Američana - Derrick Samuel Alston (11,8 točk na tekmo) in Anthony La Vonne Goldwire (11,3), je pri Unionu Olimpiji na vrhu domači zvezdnik Marko Milič s 14,8 točkami na tekmo. Šarunas Jasikevičus se mu je po fenomenalni predstavi približal na 13,5.

ED

ALPSKO SMUČANJE

HERMANN MAIER DOBITNIK SVETOVNEGA POKALA

Hermann Maier je po tretjem mestu v veleslalomu v Hinterstoderju 11. t.m. potrdil prvo mesto v veleslalomskem seštevku svetovnega pokala in že predčasno postal zmagovalček skupnega seštevka. Maier ima namreč 1.820 točk, drugouvrščen Norvežan Kjetil - Andre Aamodt pa šele 1.402, tako da je "Herminator" že pred finalom v Bormiu dobitnik velikega kristalnega globusa.

Blejka Špela Pretnar, ki je dan prej v Sestrieresu dosegla trinajste stopničke za zmagovalke v karieri in šeste leto, je na 9 slalomih v tej zimi zbrala 616 točk, druga v slalomskem seštevku pa je Saionijeva, ki ima 581 točk. "Tako

malo je manjkalo do prvega mesta in v takih trenutkih človeka kar malo žre, ko se sprašuje, kje je storil napako. Toda tudi če bi tokrat prehitela Saponijevu, ne bi dokončno osvojila malega kristalnega globusa. Odločitev bo padla v Bormiu. Zbrala se bom do naslednje tekme. Tako blizu velikemu uspehu nisem bila še nikoli in nobenega razloga ni, da cilja ne bi dosegla," je dejala Pretnarjeva.

Pretnarjeva je 20.2. po Berchtesgadu in S. Caterini v Areju zabeležila tretjo zaporedno zmago. Koznickovo je takrat premagala za 24 stotink. Prav Američanka je v Piemontu prekinila njen zmagoviti niz.

ALPIN

NOGOMET: DEBAKEL ITALIJANSKEGA NOGOMETA V POKALU UEFA

Prvič v zadnjih šestnajstih letih se je zgodilo, da se niti enemu italijanskemu nogometnemu klubu ni uspelo uvrstiti v četrtfinale pokala Evropske nogometne zveze (UEFA). Le dva dni po porazu Udineseja s praško Slavijo se je podobno zgodilo tudi ostalim trem klubom z Apeninskega polotoka.

Roma je izpadla v dvoboju z angleškim Leedsom, Parma v obračunu z nemškimi Werderjem iz Bremene, najhujšo sramoto pa je tokrat doživela torinska ekipa Juventus, ki je po zmagi na domačem srečanju z ena proti nič na gostovanju pri španski Celti iz Viga izgubila kar z nič proti štiri.

15

ČETRTEK
16. MARCA
2000

"POEZIJE ZA KULTURE"

VEČER SODOBNE
GORIŠKE POEZIJE

Skoraj neverjetno je, da lahko sodobna poezija še zbere veliko ljudi, ki zmorejo več kot dobro uro v tišini prisluhniti nekričavi govorici lirike. Pa je le možno; to so dokazali sodobni goriški pisci poezije v petek, 10. t.m., ko so v dvorani Pokrajinskega muzeja na gradu prebirali svoje pesmi. Naslov večera, ki je bil več kot dobro obiskan, je bil *Smemorie-Poesie per le culture, Pozabljanja, spominjanja-poezije za kulture*; organiziral ga je goriški pesnik Roberto Marino Masini, sourednik revije za poezijo *I Giardini di Hermann*. Na prijetnem večeru so svoje pesmi prebirali Francesco Tomada, Giovanni Fierro, Roberto Masini in Renato Alfresco v italijanskem jeziku, Luca Medeot v furlanskem, Božidar Stanišič v hrvaškem in Jurij Paljč v slovenskem. Avstrijski pesnik Hans Raimund se zaradi nesreče ni mogel udeležiti srečanja; njegove poezije je lepo prebrala Mariolina De Feo, medtem ko je Pierluigi Pintar prebral prevode v italijanskem jeziku drugih pesnikov. Večer je popestril z igranjem na saksofon Paolo Gregorig. Pobudo sta organizacijsko podprla Elisabetta Millo z revijami *I Giardini di Hermann*, *Via libera* in *Farhenheit 451* ter odbornik za kulturo goriške pokrajinske uprave Giulio Valentini. Literarni večer se je končal pozno ponoči z družabnostjo na Placuti, kjer so se ustvarjalci dogovorili, da bodo podobne večere še organizirali tudi zato, ker si podobnih prireditev želi goriška publika.

INFORMATIVNO SREČANJE

PREDSTAVITEV PONUDBE
ČEDAJCEV

Delničarji Kmečke banke so imeli v torek zvečer neformalno srečanje, na katerem so predstavniki Čedajske ljudske banke predstavili ponudbo za odkup dodatnih 30% delnic goriškega bančnega zavoda. Pred kratkim je čedajski zavod odkupil delež 35,6%, s katerim je razpolagala bolonjska Caer, ki je sodelovala pri vodstvu Kmečke banke od konca komisarke uprave. To pomeni,

■ KONCERT OB PRAZNIKU
GORIŠKIH ZAVETNIKOV

V goriški stolnici je bil v soboto, 11. t.m., koncert sakralne glasbe, na katerem so prisotni počastili spomin na goriška zavetnika sv. Hilarija in Tacijana. Nastopili so štirje zbori, in sicer pevski zbor Seghizzi, cerkveni pevski zbor iz Štandreža, zbor CAI Monte Sabotino in pevski zbor Sveti Ignacij. Zbor Seghizzi je zapel pod vodstvom dirigenta Luca Peressinija štiri pesmi, nakar je štandredski cerkveni pevski zbor pod vodstvom Tiziane Zavadlav dovršeno odpel štiri pesmi slovenskega skladatelja Matije Tomca, in sicer: *Vso zemljo tema krije*, *Eno dete je rojeno*, *Pri zadnji večerji* in *Močno se potrese*. Zbor Monte Sabotino je vodil Umberto Perini, medtem ko je pevski zbor Sv. Ignacij vodil Stanko Jericijo. Koncertu je sledilo zbrano občinstvo, ki je na koncu nagradilo zbor z burnim aplavzom. Vsakemu zboru je stolni župnik Sergio Ambrosi podelil spominsko diplomu.

BANCAGRICOLA
KMEČKA BANKA

da igra čedajski zavod, ki razpolaga z okrog 40% delnic, že danes vodilno vlogo. Na predstavitvenem večeru je bil govor predvsem o neobhodno potrebnih odločitvi prodaje, ki ji je botrovala nujnost vedno zahtevnejšega tržišča, kateremu manjši bančni zavodi ne morejo biti več kos. To je po mnenju sodelujočih bilo že jasno po koncu komisarke uprave, ko banka ni imela pravega zagona. Nadaljnji koraki bodo: do sklepa delničarjev KB bi moralo priti v letošnjem avgustu, medtem ko bo nova grupacija zaživela novembra letos. Pri tem bo prišlo do nekaterih sprememb v ustroju goriškega zavoda. Čedajska banka bo namreč, ob spoštovanju specifičnosti in delovnih mest uslužbencev KB, odgovarjala za bančni zavod, vzporedno pa bo nastala nebančna finančna družba Kmečka banka, ki bo med drugim razpolagala z imovino in bo v rokah slovenskih delničarjev.

Slika o prihodnosti bančnega zavoda je torej tudi neizvedencem povsem jasna.

PREJELI SMO

OLYMPIA IN
IDEOLOŠKA
OPREDELJENOST

V Primorskem dnevniku 25. januarja t.l. je bil v sklopu člankov s športnega področja, ki jih piše prof. Bojan Pavletič, priobčen njegov razgovor s športnim delavcem prof. Joškom Prinčičem. Ker je postal Prinčič že takoj drugo leto po ustanovitvi Športnega združenja Olympia njen član in odbornik ter se udeleževal kot odbojkar in lahkoatlet, me je članek še kako zanimal, saj sem Prinčiča uvedel v šport in ga vadi. Zadel pa me je njegov odgovor na Pavletičevo ugotovitev, "da imate v Gorici, v mestu, dve slovenski športni društvi, Tržačani pa so se odločili le za eno, združeno in enotno". Prinčič je dejal: "...Gorica je bila vedno ideološko in politično močno razdeljena. Tudi prof. Kraner je bil ideološko močno opredeljen in je to izrazil tudi z ustanovitvijo Olympie..."

Kaj je hotel reči s tem? Ali je močna ideološka opredeljenost isto kot "fundamentalizem", slepa in gluha zakrknjenost (ker se priznavam h katoliškemu svetovnemu nazoru, se po njem udeležujem, sem katoliški "fundamentalist"?), da je taka tudi Olympia, ki sem jo ustanovil leta 1961?

Če je mišljena taka oznaka, to nikakor ne drži. Vsak človek je namreč na en ali drug način ideološko opredeljen. Vsakdo ima svoje misli, svoje poglede in nazore. Po njih se tudi bolj ali manj udeležuje, kar

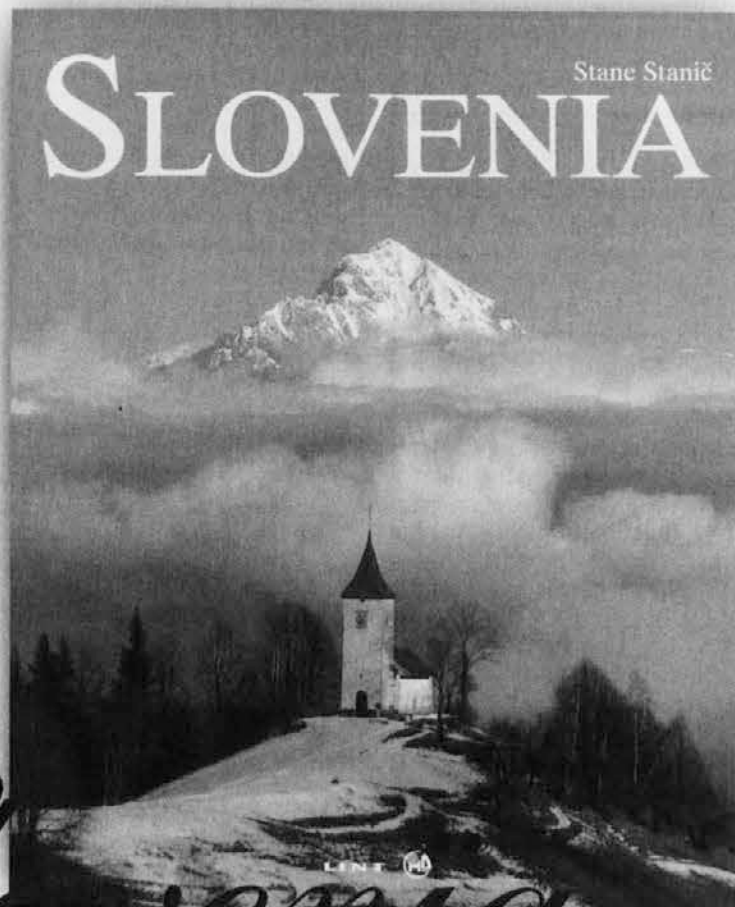
je odvisno od njegovega temperamenta in njegovih sposobnosti. Če se udeležuje, bo skušal svoje ideje povsod uveljaviti, tudi v vzgajanju mladih k značajnosti, ki sestavlja osebnost. Tudi na športnem področju je treba vzgajati, mladim športnikom vcepljati zdrava življenjska načela in vodila. Za vzgojo osebnosti ni dovolj in ne predvsem tehnična vadba telesa, pač pa tudi vzgoja duha. Tega sem se zavedal in v tem duhu je bila zamišljena ustanovitev Olympie. Kaj pribijem? Olympia ni bila ustanovljena kot "proti društvo", ideološko nasprotno nekemu drugemu društvu drugačnega "ideološkega nazora", ker takega društva takrat na Goriškem ni bilo! Tako ideološko nasprotno društvo je nastalo šele dve leti pozneje, prav kot proti društvu Olympie.

V uvodnem nagovoru pred sprejetjem društvenih pravil sem med drugim dejal: "...Vendar pa je treba poudariti, da morata tudi športno društvo in športno udeleževanje sloneti na nekaterih temeljnih narodnih etičnih načelih, mimo katerih ni mogoče iti in brez katerih delovanje v družbi ni mogoče. Moralna načela, dostojanstvo in pravice osebe ter koristi družbe kot celote so v lestvici vrednot višji ideali kot športna tekma. Vest, vera ter narodna zavest in narodni ponos so vzvišenejši kot športna slava."

Torej predvsem zavest, da je treba mladino tudi na športnem področju vzgajati ne samo telesno, ampak tudi duhovno v zdrave in značajne ude našega naroda in družbe.

MARTIN KRANNER

Goriška Mohorjeva družba je v sodelovanju s tržaško založbo LINT izdala italijanski prevod monografije *Slovenija*. Knjiga je prežeta s humorjem in kančkom samoironije, s katero avtor na izjemen način prikaže lepote dežele, zgodovino in tradicije mlade države, ki jo vedno več poznavalcev prišteva med najlepše dežele stare celine.

Slovenia

avtorja Stane Staniča

Tudi italijanski bralec lahko seže sedaj po izredni knjigi, polni novih, nenavadnih pogledov in interpretacij slovenske preteklosti, oplemeniteni z izvrstnimi fotografijami.

LINT
EDITORIALEGORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA

Prijetno darilo za vas in za vaše najdražje! To knjigo z bogatim slikovnim gradivom, ki vam bo razkrila najlepše koticke slovenske dežele in njene ključne zgodovinske trenutke, lahko dobite v naših knjigarnah - Katoliški knjigarni v Gorici, Tržaški knjigarni v Trstu - pa tudi v knjigarnah v Sloveniji in ostalih italijanskih knjigarnah v naši deželi.